

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

**Román na pokračování ve vybraných ročnících dvou
prvorepublikových časopisů pro ženy – *List paní a dívek* a
*Hvězda československých paní a dívek***

Diplomová práce

Autor práce: Tereza Srbecká

Studijní program: Mediální studia

Vedoucí práce: doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.

Rok obhajoby: 2018

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne ...

Tereza Srbecká

Bibliografický záznam

SRBECKÁ, Tereza. *Román na pokračování ve vybraných ročnících dvou prvorepublikových časopisů pro ženy – List paní a dívek a Hvězda československých paní a dívek*. Praha, 2018. 118 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.

Rozsah práce: Počet znaků včetně mezer bez anotace a příloh činí 238 129 znaků, tzn. 132 normostran textu.

Anotace

Magisterská diplomová práce „Román na pokračování ve vybraných ročnících dvou prvorepublikových časopisů pro ženy – *List paní a dívek* a *Hvězda československých paní a dívek*“ se věnuje románům, které vycházely na pokračování v oblíbených časopisech pro ženy. Tyto romány patří do žánru červené knihovny a dívčího románu. Žánr červené knihovny vznikl ze stejnojmenné knižní edice vydávané nakladatelstvím *Rodina*, a proto je toto pojmenování specifické pouze pro české literární prostředí. Teoretická část se skládá z historického kontextu doby, především se soustředí na vznik románů na pokračování a následně také na populární literaturu pro ženy. Také jsou zde popsány základní strukturální prvky románů na pokračování. Jde především o stereotypizaci hlavní hrdinky, schématu a děje. Tradičně se romány pro ženy v těchto časopisech zakončují šťastným koncem. V praktické části jsou popsány základní údaje o časopisech, okolnosti jejich vzniku a také je zde popsána obsahová náplň časopisů. Vlastní výzkum obsahuje analýzu románů ze dvou vybraných časopisů – *List paní a dívek* a *Hvězda československých paní a dívek*. Je zde soupis všech románů, které se v časopisech objevily. Soustředila jsem se především na popis schématu, žánru a děje. Také jsem jako součást rozboru románů uvedla národnost autora a počet pokračování. Na závěr jsem všechny tyto hodnoty porovnávala a soustředila se především na opakující se schémata, které se řídily podle zavedených stereotypů románů na pokračování v časopisech pro ženy.

Annotation

The diploma thesis “Sequel novel in selected volumes of two magazines for women published in the first Czechoslovak Republic – *List paní a dívek* and *Hvězda československých paní a dívek*” deals with sequel novels, which were published in favorite women’s magazines. These novels belong to the genre “červená knihovna” and the genre of teen female novels. The term “červená knihovna” (similar to Harlequin) is typical for the Czech literary background. The theoretical part consists of the historical context of the sequel novel and its development and also the history of popular women’s literature. This part also refers to the fundamental elements of sequel novels. Mainly it is the stereotypization of the main protagonist, patterns and plot. The end of the sequel novel for women is traditionally closed with a happy ending. The practical part is focused on analyzed novels in two magazines – *List paní a dívek* and *Hvězda československých paní a dívek*. At first there

are described basic data about magazines, their establishments and summary of content they consisted. Research part contains list of all sequel novels which were published and analyzed. The aim of this part was to describe main pattern, genre and plot. Part of description was focused on nationality of authors and number of sequels. The result contains the most important analyzed data and their comparison with focus on repetitive patterns which were based on stereotypes of sequel novels in women's magazines.

Klíčová slova

Román na pokračování, časopisy pro ženy, První republika, List paní a dívek, Hvězda československých paní a dívek, časopisy v období 1918-1935, milostné příběhy pro ženy, česká meziválečná milostná literatura

Keywords

Sequel novel, women's magazines, The first Czechoslovak Republic, List paní a dívek, Hvězda československých paní a dívek, roman-feuilleton, magazines in a period of 1918 – 1948, love romance stories, Czech interwar romance literature

Title

Sequel novels in selected volumes of two magazines for women published in the first Czechoslovak Republic – List paní a dívek and Hvězda československých paní a dívek

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. PhDr. Barbaře Köpplové, CSc. za pomoc s diplomovou prací, cenné rady i vylepšujících připomínky k práci.

Obsah

Úvod.....	1
1. Meziválečné období v médiích.....	5
1.2. Mediální scéna.....	5
1.2. Obraz ženy v meziválečném období	7
2. Román na pokračování.....	10
3.1) Populární literatura pro ženy.....	13
3.2) Hlavní hrdinka	24
3.3) Schéma a děj	25
3. Časopisy pro ženy	27
2.1) List paní a dívek.....	29
2.2) Hvězda československých paní a dívek	38
4. Rozbor románů na pokračování (Vlastní výzkum)	44
4.1) List paní a dívek v roce 1925	44
4.2) List paní a dívek v roce 1929	54
4.3) List paní a dívek v roce 1934	61
4.4) Hvězda československých paní a dívek v roce 1925	69
4.5) Hvězda československých paní a dívek v roce 1929	72
4.6) Hvězda československých paní a dívek v roce 1934	81
4.7) Souhrn románů na pokračování ve sledovaném období	92
Závěr.....	97
Bibliografie.....	101
1. Primární zdroje:.....	101
2. Publikace:	101
3. Online zdroje:.....	103

Úvod

Téma této diplomové práce se zabývá románem na pokračování ve vybraných ročnících časopisů *List paní a dívek* a *Hvězda československých paní a dívek*. Tyto časopisy byly obsahově zaměřené na ženy a měly plnit zábavní funkci. Ve vybraných periodikách se budu soustředit na jednotlivé romány z vybraných časových úseků z roku 1925, 1929, 1934. Vybrala jsem ročníky po téměř pětiletém odstupu, abych měla představu, jak se v meziválečném období proměňovala struktura časopisů a témata románů.

Romány, které se v časopisech publikovaly, byly součástí populární literatury pro ženy během dvacátých a třicátých let. Tyto romány reprezentovaly společenskou funkci žen a stabilizovaly představu ženské identity, která představovala jejich roli matek a manželek. Rozbírané romány se řadí především do žánru červené knihovny a nevyskytují se zde romány vyšší literatury. Některé romány spadají také do žánru dívčího románu, který má s romány pro ženy řadu shodných znaků. V dívčích románech je hlavním motivem dospívání naivní dívky do ženy, která už je připravená stát se manželkou a přijmout novou roli ve svém životě.

Romány na pokračování pro ženy v tomto období byly typizované a dějové linie se držely určitých stereotypů. Proto se v teoretické části pokusím definovat základní strukturální prvky, jako např. žánr, téma, schéma a děj, tyto poznatky následně využiji ve vlastním výzkumu. Označení „Červená literatura“ je zcela specifické pouze pro českou knižní kulturu. Spojení mezi ženskou četbou a edicí Červená knihovna se postupně zobecnilo natolik, že se tento žánr románů pro ženy začal nazývat podle této knižní edice.

Rozvrh práce

V teoretické části se v první kapitole budu věnovat velmi stručnému přehledu meziválečného periodického tisku v období od roku 1918 až 1938, s největším ohledem na nakladatelství a tištěná periodika. Krátce také definuji dobu a stav nakladatelského odvětví. Také zde rozeberu postavení ženy na počátku dvacátého století, které bylo plné změn a emancipačních úspěchů. Zajímá se budu také o rodinný stav žen a míru rozvodovosti, protože v románech pro ženy byly rozvody velmi častým hybatelem děje.

Ve druhé kapitole se bude věnovat charakteristice a historii románů na pokračování. Stejně jako ostatní žánry, tak i tento prošel svým vývojem. Romány na pokračování se do časopisů vybíraly dvojím způsobem, první způsob byl ten, že se publikovaly už knižně vydané příběhy, které se redakce snažila co nejrozumněji rozdělit na části tak, aby upoutaly čtenáře. Druhý způsob spočíval v tom, že redakce zadala autorovi vytvoření románu na pokračování, který ho

následně tvořil už podle určité struktury a rozsahů. Nakladatelství *Rodina* také většinu otištěných románů na pokračování následně vydávalo knižně v edici Červené knihovny.

V praktické části diplomové práce budu vycházet především z primárních pramenů, tedy z časopisu *Hvězda československých paní a dívek* a *List paní a dívek*. Ve třetí kapitole budu podrobněji sledovat charakter společenských časopisů pro ženy obecně. Dále se budu věnovat přímo vybraným listům – *Hvězdě* a *Listu paní a dívek*, především jejich vzniku, vlastnictví, obsahu a kmenovým autorům. Rozeberu zde strukturu časopisů a jejich obsah, protože se v časopisech objevovaly články s tematikou blízkou ženám, např. jak vychovávat děti, jak být správnou matkou, jak vést domácnost, návody na tvořivé práce, svatební inspirace a další inspirativní články. Následovaly většinou tři až čtyři romány různých rozsahů, jejichž součástí byla také reklama a obrázkové ilustrace. V každém časopise byly zachované stálé rubriky, které se věnovaly módní inspiraci podle ročních období.

Ve čtvrté kapitole budu realizovat vlastní výzkum, ve kterém budu rozebírat jednotlivé romány, které byly publikované v *Hvězdě* a v *Listu*. Mezi čelní představitele tohoto žánru patřila Hedwiga Courths-Mahlerová, Maryna Radoměřská, Marie Tippmannová, Bohumil Zahradník-Brodský a Josef Roden. Celistvost románů také ovlivnila ekonomická strategie samotných redakcí, které romány nezveřejňovaly tak, aby všechny vycházely ve stejném ročníku a se stejným počtem pokračování, ale romány zasahovaly např. do dvou ročníků, a čtenářky si tak musely zaplatit nové předplatné. Je tedy potřeba brát v potaz, že některé romány, které končily ve vydání na začátku roku, anebo romány, které byly otištěné těsně na konci roku, z podrobnější rozboru vynechám a u daném ročníku uvedu pouze název a autora. Toto opatření provedu zejména kvůli většímu rozsahu práce.

Romány budu sledovat z formálního a obsahového hlediska. Nejprve zjistím, jaké národnosti byl autor nebo autorka, kolik měl román pokračování a do jakého žánru se řadí. Následně budu z obsahového hlediska popisovat téma, děj, hlavní postavy, prostředí a zakončení příběhu. Zaměřím se rovněž na závěr románu, protože tyto příběhy měly stereotypně šťastný konec, takže bude zajímavé odhalit případné odchylky v tomto schématu.

Bádání a metodologie

Pro bližší poznání románu na pokračování a populární ženské literatury v meziválečném období využiji publikaci od Dagmar Mocné, která se na román pro ženy ve vybraných titulech soustředí nejvíce. Z předběžného průzkumu titulů a autorů v časopisech jsem zjistila, že žádný ze zkoumaných románů na pokračování se neřadí mezi kvalitnější „vyšší“ literaturu a jde

především o brakovou literaturu, která cílí především na své čtenářky a jejich zájmy. Po zpracování odborné literatury budu zpracovávat jednotlivé časopisy a následně také romány na pokračování.

Při sledování románů na pokračování ve vybraných ročnících předpokládám, že mě bude nejvíce limitovat právě dostupnost samotných románů v českých knihovnách. Přestože jde o populární ženské časopisy z první republiky, tak už z předběžného zkoumání dostupnosti je mi jasné, že některé ročníky bude velmi obtížné sehnat a v těchto ročnících bude řada jednotlivých čísel chybět. U románů na pokračování nehrálo velkou roli, když chybělo jedno číslo s pokračováním románu, který byl právě uprostřed příběhu, protože děj románů se častokrát v dalších číslech zrekapituloval. Největší problém nastal s časopisem *Hvězda československých paní a dívek* s ročníkem 1925, tento ročník chyběl v Národní knihovně v Praze, také v Oddělení časopisů Knihovny Národního muzea. K dostání byl pouze v Moravské zemské knihovně v Brně, ale i zde byl soubor celého ročníku nekompletní a řada čísel chyběla. Proto chyběl také závěr románu na pokračování *Láska, která neumírá* v čísle 16 z ročníku 1925.

Literatura a prameny

Hlavním zdrojem budou vybrané ročníky *Hvězdy* a *Listu paní a dívek*, ze kterých budu čerpat romány, ale také informace o autorech a jak je redakce prezentovala čtenářkám. Odborná literatura zabývající se populární literaturou pro ženy dvacátých a třicátých let v českém prostředí téměř není k nalezení. Z pohledu literární vědy se ženské četbě věnuje Čapek v esejích o populární literatuře v souboru studií *Marsyas* (1931). Dále se tohoto tématu dotýká Janáček se svou knihou *Literární brak* (2004).

Největší pozornost ženské četbě a především červené knihovně věnuje ve své publikaci *Červená knihovna* (1996) Dagmar Mocná, přesto i tady jde především o rozbor jednotlivých děl a medailonky nejvýznamnějších autorů, ale neobjevuje se zde pohled na to, jak se v červené knihovně odrážela společenská situace doby a metodologický pohled na četbu pro ženy celkově. Přesto se tato publikace velmi podrobně věnuje vývoji žánru červené knihovny v českém prostředí od jeho vzniku až do padesátých let devatenáctého století. Nejprínosnější pro mě byla především část, která se věnovala období meziválečné literatury, kde Mocná dávala část prostoru také medailonkům nejvýznamnějších autorů. Červené knihovně se věnuje také Oldřich Sirovátko, především v knize *Literatura na okraji* (1990), ve které rozebírá brakovou literaturu, s kterou má zamilovaná, červená i dívčí literatura řadu podobných rysů.

Při psaní této diplomové práce jsem využila také dvou diplomových prací, které se věnovaly románům na pokračování a červené literatuře v meziválečném období. Nejprínosnější byla hlavně práce od Diany Štelové, která rozebírá ikonický román *Budu světlem tvých očí* od Maryny Radoměrské, který se stal určitým „měřítkem“ pro všechny ostatní romány na pokračování, které vycházely ve třicátých letech.

1. Meziválečné období v médiích

1.2. Mediální scéna

Česká mediální scéna se vznikem samostatného státu 28. října 1918 proměňuje po stránce organizační, obsahové, strukturní i technologické. Československá tisková agentura se stala hlavním informačním zdrojem pro média. K periodikům politických stran a tzv. nezávislým listům se přidávají nové obsahové formy tisku, jako například bulvár. Mediální produkce se rozšiřuje o větší množství časopisů s různorodou tematikou. Důležité je také poznamenat, že role velkých tiskových koncernů se zvyšuje. Jedním z nejvýznamnějších průlomů je začátek pravidelného rozhlasového vysílání.¹

Z technologického hlediska se stále více rozšiřují změny, které v tištěných médiích započaly už na konci devatenáctého století. Stále se vylepšuje kvalita grafické úrovně tisku. V tiskárnách se běžně využívaly rotačky a rychlolisy, ale pomalu se objevovala také automatické strojní sazba. Novináři už v redakcích využívali psací stroje, postupně pracovali s fotografiemi a telefonicky spolu komunikovali. Redakce i tiskárny byly vybaveny elektrickým osvětlením.²

Struktura periodického tisku byla převzata z podoby, kterou měla během Rakouska-Uherska před vznikem samostatné republiky, fungování periodického tisku bylo tedy stále regulováno rakouským tiskovým zákonem č. 6/1863. Nová ústava z roku 1920 ustanovovala svobodu tisku. Tento tiskový zákon byl v řadě případů novelizován, ale nadále platil po celé období první republiky. Mezi nové legislativní opatření patřil zákon o mimořádných opatřeních č. 300/1920, zákon na ochranu republiky č. 50/1923, zákon o odpovědnosti za obsah tiskovin ve věcech křivého obvinění, utržení a urážek na cti č. 124/1924.³

Stejně jako právní legislativy, byla zachovaná i struktura tisku, kdy byly v řadě případů zachované i některé předrepublikové tituly. Stranický tisk si tak zachoval poměrně silnou pozici a politické strany tak nadále mohly komunikovat se svými voliči. Toto se týkalo především následujících titulů: *Národní listy*, které spadaly pod stranu národně demokratickou, *Právo lidu* spadající pod stranu sociální demokracie, *České slovo* strany národně socialistické a agrárnícký *Venkov*. Spolu se zachovanými tituly vznikaly i tituly nové.

¹ BEDNAŘÍK, Petr, KOPPLOVÁ Barbara. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. Str. 157.

² KONČELÍK Jakub, VEČEŘA Pavel, ORSÁG Petr. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010. Str. 37.

³ BEDNAŘÍK, Petr, KOPPLOVÁ Barbara. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. Str. 164.

Mezi ně patří např. tyto tituly: *Lidové listy* (strany lidové), *Národní osvobození* (list československé obce legionářské), *Rudé právo* (komunistický list). Vedle stranických titulů vycházely i nezávislé listy, některé existovaly už před osamostatněním, např. *Národní politika* a *Lidové noviny*, a některé vznikly až po osamostatnění. Období první republiky se vyznačuje velkým počtem titulů, jejichž počet neustále narůstal.⁴

Velký vliv na podobu mediálního trhu měly vydavatelské domy. Ty mezi sebou soupeřily na poli deníkové i časopisecké tvorby. Nebylo výjimkou, že koncerny byly napojené na politické strany, přesto ale vlastníkem musela být fyzická nebo právnická osoba namísto politické strany. Jedním z nejvýznamnějších a největších tiskových koncernů byl *Melantrich*, který spolupracoval se stranou národně socialistickou. Toto nakladatelství má své kořeny už v roce 1898. V meziválečném období patřil *Melantrich* mezi největší tiskařské koncerny a po celou dobu první republiky zůstal pod vedením Jaroslava Šaldy. Během této doby vydávalo nakladatelství 11 deníků, 60 regionálních týdeníků, 12 čtrnáctideníků a přibližně 40 měsíčníků a 70 jiných neperiodických titulů a také vydávalo knižní publikace různého zaměření.⁵

Jedním z nejúspěšnějších listů bylo *České slovo*, které vycházelo i v ještě úspěšnější odlehčené mutaci *Večerní České slovo*. Mezi populární produkci *Melantrichu* patřily také obrázkové týdeníky jako například titul *Pražský ilustrovaný zpravodaj* a týdeník *Hvězda československých paní a dívek* či sportovní časopis *Start*.⁶ Na rozdíl od těchto obrázkových časopisů vydávali také čtrnáctideník *Eva* (1928-1943), určený pro vzdělané a moderní čtenářky, přesto se ale pořád držel témat jako je domácnost, móda a společnost.⁷

Mezi další stranické tiskové koncerny mimo *Melantrichu* patřily: *Českomoravské podniky tiskařské a vydavatelské*; *Československá akciová tiskárna*, která spadala pod stranu lidovou; nakladatelství strany agrární *Novina*; *Pražská akciová tiskárna* strany lidovecké. Na trhu byli také soukromí vlastníci, kteří se soustředili na tvorbu zisku. Mezi nejvýznamnější patřilo vydavatelství *Politika*, které vydávalo list *Národní politika*, a knižní vydavatelství *Rodina*, které se zaměřovalo na časopisy pro ženy.⁸

⁴ BEDNAŘÍK, Petr, KOPPLOVÁ Barbara. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. Str. 158-161.

⁵ Tamtéž. Str. 165.

⁶ Tamtéž. Str. 166-167.

⁷ Lenka Penkalová. *Rubriky pro ženy v denním tisku 20. let 20. století a jejich autorky*. Disertační práce Praha 2011

⁸ KONČELÍK Jakub, VEČEŘA Pavel, ORSÁG Petr. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010. Str. 36.

Sociální demokraté byli spojeni s deníkem *Právo lidu* (vycházel také jako *Večerník Práva lidu*), listem *Ženské noviny* a pro mládež určeným týdeníkem *Mladý socialista*.⁹ Komunistická strana Československa vydávala deník *Rudé právo* (na venkově vycházel v mutaci *Rudá záře*), pro ženy od roku 1926 vycházela *Rozséváčka* a pro mládež list *Komunistická mládež*.¹⁰

Ve druhé polovině 20. století se v českém prostředí rozvíjí také bulvární tisk, jehož vznik je spojován především s osobností Jiřího Stříbrného, který založil v roce 1926 tiskový koncern *Tempo*, kde vycházely například tyto tituly: *Pondělní list*, *Večerní list*, *Expres* a další. Stříbrný tak naplno odstartoval období senzacechtivého bulvárního tisku, který se zabýval především skandály, vraždami, životem veřejně známých osobností a aférami slavných. Zpravodajství bylo podávané jiným stylem, než jak bylo doposud zvykem. Politické zprávy byly kratší a podávané razantnějším způsobem než dlouhé komentáře v ostatních listech.¹¹

Tato bulvarizace českého tisku byla způsobená narůstající komercializací, která se projevila především vznikem velkých tiskových koncernů, diferenciací na trhu periodických titulů a větším vlivem inzerce.

1.2. Obraz ženy v meziválečném období

Postavení ženy na počátku dvacátého století bylo plné změn a emancipačních úspěchů. Ženy měly právo na vzdělání i kvalifikovanou profesi a usilovaly o volební právo. Vliv na to měla především první světová válka, která z domovů odvedla muže, a na jejich místo musely nastoupit ženy, častokrát také musely vykonávat práci, kterou dříve dělali pouze muži. Ve městech se uvolnila místa na pozicích řemeslníků, obchodníků i v továrnách. Od manuálních prací ženy postupně pronikly i do bank a na úřady. Před válkou ženy pracovaly manuálně i na úřadech, ale během války se pracovní možnosti razantně proměnili. Po válce bylo běžné setkat se s průvodčí, metařkou či čističkou lokomotiv, předtím je bylo možné potkat pouze stěží. Válka donutila ženy změnit jejich chování a povinnosti v domácnosti i v práci.¹²

Velkým úspěchem pro ženy bylo prosazení a přijetí všeobecného a rovného volebního práva v roce 1920. Nejrychleji si na rovnoprávnost zvykala městská společnost, zatímco na

⁹ KUBÍČEK, Jaromír a kolektiv. *Česká retrospektivní bibliografie*. Sdružení knihoven České republiky: Brno, 2004. Str. 8-11.

¹⁰ Tamtéž. Str. 49-51.

¹¹ BEDNAŘÍK, Petr, KOPPOVÁ Barbara. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. Str. 173-174.

¹² LENDEROVÁ Milena. *Žena v českých zemích od středověku do 20. století*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. Str. 353-355.

vesnicích se změny udávaly spíše pomalým tempem. Ženy se dostaly do zemských a obecných zastupitelstev a také do parlamentu. Z těchto pozic se ženy snažily prosadit rovnoprávnost pohlaví.¹³ Mohly se tímto způsobem věnovat genderovým otázkám, které byly dříve zanedbávané. Řešily problematiku týkající se péče o dítě, výchovy, vzdělávání i sociální péče.¹⁴ Přesto bylo i nadále mateřství vnímané jako hlavní úloha ženy. Na toto téma se řešily otázky pomoci matkám v tíživých sociálních podmínkách a s nemanželskými dětmi. Z tohoto postupně vyvstaly otázky ohledně nemocenského pojištění a sociální péče, které do této doby byly v rukou charitativních spolků.¹⁵

V této tabulce je přehled zastoupení žen v parlamentu československé republiky od roku 1918 až do roku 1939.¹⁶

	Celkový počet v poslanecké sněmovně + v senátu	Ženy v poslanecké sněmovně a v senátu	Počet žen v %
1918-1920	270	9	3,34
1920-1925	275 + 141	14 + 3	4,09
1925-1929	300 + 146	10 + 4	3,14
1929-1935	300 + 146	12 + 6	4,04
1935-1938	300 + 146	8 + 5	2,92

Příloha č. 1.

Podle Holubcova průzkumu velká část čtenářů z pražského dělnického prostředí četla především národně socialistické *České slovo* a komunistické *Rudé právo*. Ženy nejevily tak velký zájem o denní tisk, ale byl u nich populární list *Pražanka* a *Hvězda*. Velmi oblíbené byly také bulvární listy, např. *Expres* a *Šejdrem*. Politicky aktivní čtenáři odebírali navíc také další stranické listy, např. komunistický časopis *Rozséváčka* nebo *Tvorba* a také sociálně demokratický týdeník *Pestré květy*.¹⁷

Dále se Holubec ve své knize *Lidé periferie* dívá na postavení mužů a žen, kdy jako hlavní moc žen viděl jejich schopnost manipulovat s hlavou rodiny a pečovat o domácnost. Na druhé

¹³ LENDEROVÁ Milena, JIRÁNEK Tomáš, MACKOVÁ Marie. *Z dějiny české každodennosti: život v 19. století*. Praha: Karolinum, 2009. Str. 458-464.

¹⁴ BUREŠOVÁ, Jana. *Proměny společenského postavení českých žen v první polovině 20. století*. Str. 40.

¹⁵ LENDEROVÁ Milena, JIRÁNEK Tomáš, MACKOVÁ Marie. *Z dějiny české každodennosti: život v 19. století*. Praha: Karolinum, 2009. Str. 465-466.

¹⁶ Zdroj: www.psp.cz/eknih/rejstrik/jmenny/index – přejato z Petra Ondřejová: *Ženy v československém parlamentu 1918 - 1938*, magisterská diplomová práce, Masarykova univerzita v Brně, Brno: 2006.

¹⁷ HOLUBEC Stanislav. *Lidé periferie: Sociální postavení a každodennost pražského dělnictva v meziválečné době*. Str. 167.

straně stály emancipované ženy, které měly placené zaměstnání, nejčastěji jako učitelky nebo úřednice.¹⁸ Také zde jsou statistiky rozvodovosti, které se soustředí na dvacátá letá a na osamocené ženy, následkem toho, že jejich muži zemřeli v první světové válce nebo na následky zranění. V dalších letech počet rozvedených párů stoupá. V první republice vzniklo nové rozvodové zákonodárství, zákon o rozluce¹⁹ byl doplněn zákonem o rozvodu. Rozvod byl častější v městském prostředí spíše než na vesnicích. Od roku 1925 počet rozvodů stoupl, především proto, že se stal společensky přijatelnějším a také narostl počet obyvatel. Četností rozvodů bylo v roce 1921 pokryto 4,1 % populace a v roce 1935 tento počet narostl na 7,9 % populace.²⁰

Ze statistiky rodinného stavu mužů a žen v roce 1921 a 1930, z které je patrné, že počet rozvodů neustále narůstal, ale přesto ve společnosti stále převládaly manželské páry. Je také zajímavé podívat se na počet ovdovělých žen a mužů, protože počet ovdovělých žen je téměř čtyřikrát větší než u mužů. Po první světové válce je logické, že by počet ovdovělých žen byl větší, ale tato odchylka pokračuje i v roce 1930 a 1950. Tento trend by se dal vysvětlit tím, že muži si častokrát brali partnerky o desítky let mladší, než byli oni sami, a proto v pokročilém věku bylo pravděpodobnější, že za sebou zanechají vdovu s dětmi.²¹

Rok	Pohlaví	Celkem	Svobodní	Ženatí/vdané	Rozvedení	Ovdovělí	Nezjištěno
1921	Muži	3 400 117	1 362 384	1 849 564	21 739	166 430	-
	Ženy	3 824 132	1 365 966	1 866 890	24 253	567 023	-
1930	Muži	3 888 852	1 417 205	2 270 061	34 864	166 722	-
	Ženy	4 244 989	1 341 665	2 273 018	46 031	584 275	-
1950	Muži	3 238 960	872 398	2 185 979	46 234	131 113	3 236
	Ženy	3 518 797	732 454	2 182 145	75 260	526 604	2 334

Příloha č. 2.

Když se budeme soustředit pouze na ženy, protože to zejména ony jsou hrdinkami románů a zároveň čtenářkami, tak ve statistice z roku 1930 je jasně viditelné, že největší počet vdaných žen je v rozmezí věkové hranice 30 až 34 let a celkově je počet vdaných žen jen lehce nad

¹⁸ HOLUBEC Stanislav. *Lidé periferie: Sociální postavení a každodennost pražského dělnictva v meziválečné době*. Str. 50

¹⁹ Manželé vůči sobě rozvázali všechny zákonné nároky, ale nebylo jim umožněno se znovu vdát/oženit. Doplněním o zákon o rozvodu, mohli být manželé rozvedeni a až následně následovala rozluka a manželé se mohli znovu vdát/oženit s někým jiným. - Holubec Stanislav. *Lidé periferie: Sociální postavení a každodennost pražského dělnictva v meziválečné době*.

²⁰ HOLUBEC Stanislav. *Lidé periferie: Sociální postavení a každodennost pražského dělnictva v meziválečné době*. Str. 45.

²¹ Demografická příručka – 2016. Rodinný stav obyvatel starších 15 let podle výsledků sčítání lidu v letech 1921–2011. Český statistický úřad ČSÚ. [online] www.czso.cz 2016. [cit. 19. 01. 2018] Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/45948568/130055170304.pdf/573b46a6-bce6-459a-a061-de2665ac0645?version=1.0>

polovinou celé ženské populace. Pro redakci časopisů pro ženy to tedy znamenalo rozvrhnutí obsahu i témat tak, aby uspokojily potřeby vdané i svobodné ženy.²²

Věk	1930	% vdaných žen z celku
15-19	13 521	(2,8 %)
20-24	176 494	(33,2 %)
25-29	328 056	(65,2 %)
30-34	351 434	(75,8 %)
35-39	308 053	(77,1%)
40-44	262 474	(74,8 %)
45-49	231 358	(72,1 %)
Celkem	2 273 018	53,5

Příloha č. 3.

2. Román na pokračování

Jedna z definic románu na pokračování by mohla být tato: *jde o literární žánr románu nebo povídky, který pravidelně seriálově vychází v médiích, může se jednat o tištěný, televizní nebo rozhlasový seriál. V současnosti vycházejí také internetové seriály. V denním tisku se seriál objevuje od druhé poloviny 19. století a vzniká tak specifický časopisecký žánr.*²³

Beletrie se v periodickém tisku začala objevovat zpočátku hlavně ve formě kratších útvarů. Formát serializovaného románu se projevil až ve 20. letech 19. století ve Francii a v Anglii, kde takto vycházely romány v měsíčních sešitech. Této formě se zpočátku redakce vyhýbaly, protože se bály o čtenářovu trpělivost a paměť. Postupně se ale významná dobová díla evropské literatury v románech na pokračování v periodických listech začala prosazovat.²⁴

Nejstarší podobu těchto románů můžeme najít ve Francii, kde se tyto přílohy v novinách nazývaly *roman-feuilleton*, a toto pojmenování se následně rozšířilo i do dalších zemí. Každé periodikum si tyto přílohy přizpůsobilo především na základě dvou faktorů – geografie (vydání národní, regionální, místní), a frekvence (denní, týdenní, měsíční).²⁵

Ve své studii sleduje Law Graham a Morita Norimasa historii románu na pokračování ve Francii a v Anglii. Jako první se podle nich román na pokračování začal pravidelně objevovat po roce 1820 v časopise *La Revue des Deux Mondes*. Poté se začínají na stránkách denního

²²Demografická příručka – 2016. Vdané ženy podle pětiletých věkových skupin podle výsledků sčítání lidu v letech 1930–2011. Český statistický úřad ČSÚ. [online] www.czso.cz 2016. [cit. 19. 01. 2018] Dostupné Z: <https://www.czso.cz/documents/10180/45948568/130055170307.pdf/1eb98ea4-3685-4677-8824-554e29485bda?version=1.0>

²³ VLAŠÍN, Štěpán (ed.). *Slovník literární teorie*. Praha, Československý spisovatel, 1984. Str. 343.

²⁴ *Povídka, román a periodický tisk v 19. a 20. století*. Editor Michal Jareš, Pavel Janáček, Petr Šámal. Praha: ÚČL AV ČR, 2005. Str. 17.

²⁵ GRAHAM Law, NORIMASA Morita. *The Newspaper Novel: towards an international history*. In: Media History, Vol. 6, No. 1, 2000. Str. 5-17.

tisku objevovat autoři populárních románů pravidelněji. Za tento rozmach ve Francii mohly především nižší daně na periodika, které byly mírnější než ve Velké Británii, a proto byl náklad denního tisku v Paříži až třikrát větší než v Londýně. Francouzské společenství autorů *Société des Gens de Lettres* vzniklo v roce 1837 a rychle se zasadilo za zavedení prostředků, které měly chránit autory a nelegální tištění jejich děl v novinách. Nedlouho po rozšíření *roman-feuilleton*, se objevují další formy tištěné fikce na pokračování, alternativou bylo například levné nádražní vydání románů, ilustrované týdenní vydání novel (*journaux-romans*) a vydání novel po částech (*livraisons*). I přes tyto konkurenční formáty si román na pokračování v novinách udržel svou dominantní pozici.²⁶

V první polovině 19. století se slavná literární díla objevovala v této formě nejprve na stránkách periodického tisku, a až poté byla vydávána knižně. Mezi nejvýznamnější autory patřil např. francouzský spisovatel Honoré de Balzac, kterému vycházela v listu *Siècle* v roce 1836 novela *Stará panna*, román *Paní Bovaryová* od Gustava Flauberta se objevil v listu *Revue de Paris* v roce 1856. Také Alexandrovi Dumasovi vyšla celá řada jeho románů nejdříve ve francouzských listech a až následně byla vydaná knižně. V Anglii patřil v tu dobu mezi významné představitele Charles Dickens, kterému vycházel román *Starožitníkův krám* v časopise *Mater Humphrey's Clock*.²⁷

Po roce 1840 popularita románu na pokračování postupně rostla, zejména kvůli úspěchu významných spisovatelů a jejich románů. Redakce se po tomto úspěchu začaly ve velkém soustředit právě na knihy od významných francouzských a anglických spisovatelů. V padesátých letech už se romány na pokračování staly běžnou součástí velké části denního tisku i periodicky vycházejících týdeníků a měsíčníků zaměřených na politiku, literaturu i další obory. Jedním z oblíbených ženských časopisů byl list *Lady's Book*.²⁸

Podle Grahama a Norimasové byl průlomový okamžik pro vývoj žánru *roman-feuilleton* způsoben pařížským deníkem *La Presse* v roce 1836. Deník zlevnil na polovinu své původní ceny a nutně potřeboval zdvojnásobit svůj náklad. Touto změnou se stal vzorem pro ostatní deníky, které postupně svou cenu také upravily. Vláda následně na periodika s přílohou zavedla speciální „*Riancey*“ daň, kterou musela platit periodika se seriálově vydávanými

²⁶ GRAHAM Law, NORIMASA Morita. *The Newspaper Novel: towards an international history*. In: Media History, Vol. 6, No. 1, 2000. Str. 5-17.

²⁷ POSPÍŠIL Filip. *Může přijít revival seriálových románů* in Krásná literatura v novinách. [online] www.advojka.cz/07/2009. [cit. 15. 04. 2018] Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2009/7/krasna-literatura-v-novinach>

²⁸ OKKER Patricia. *Social Stories: The Magazine Novel in Nineteenth-century America*. University of Virginia Press, Virginia, 2003. Str. 55

novelami. Počet autorů, kteří svými díly přispívali do periodik, přibýval. Postupně se objevují dva až tři romány na pokračování ve vydání. Takto se *roman-feuilleton* rozvíjel až do první světové války, po ní už se k tištěným sériovým příspěvkům přidávají také rozhlasové příspěvky.²⁹

Rozvoj tohoto žánru by vůbec nebyl možný, kdyby se mu nepřizpůsobili autoři, kteří takovéto příběhy psali „na míru“. Zpočátku se publikovaly romány, které už byly napsané, a jejich primárním účelem bylo vyjít v knižní podobě. Když ale redakce zjistily, že beletrie v periodikách sklízí úspěch, začaly autorům zadávat přímo tvorbu románů na pokračování, které měly vycházet exkluzivně pouze v jejich listu. Řada autorů takto odstartovala úspěšnou kariéru, která stála na čtenářích listu.³⁰

Nebylo výjimkou, že se redakce snažily mezi čtenáři a autory navázat jistý pocit spojení. To spočívalo především v tom, že se v časopisech neobjevovaly pouze romány, ale také anotace a medailonky autorů, jejich podobizny a také se zveřejňovaly dopisy od čtenářů. Čtenářky tak získaly jistý pocit loajality k listu a nedočkavě očekávaly novinky od svých oblíbených autorů a autorek.³¹

Povídka na pokračování se v českém prostředí začala rozvíjet v 19. století, dříve se setkávala s nechtěnými čtenáři, kteří se nechtěli starat o to, jestli si budou pamatovat děj z předchozího čísla. Ve třicátých letech 19. století šlo ještě o čtenáře převážně z nižší vrstvy, kteří nebyli tolik vzdělání. Také bylo zveřejňování těchto beletristických textů možné pouze v časopisech s kratší periodicitou.³²

Literární historik Pavel Janáček z Ústavu pro českou literaturu vidí vstup románu na pokračování do českého literárního prostředí až o třicet let později než v zahraničí. Přesto tento žánr Janáček vidí rozkvétat právě po první světové válce a vyjadřuje se k tomu takto: „romány na pokračování u nás nicméně v meziválečném období tiskl každý časopis, každé noviny, i rozhlasový týdeník nebo časopis křížovkářů a chovatelů drobných hospodářských zvířat. Výrazně s tímto formátem pracovala čapkovská generace kolem Lidových novin, sám

²⁹ GRAHAM Law, NORIMASA Morita. *The Newspaper Novel: towards an international history*. In: Media History, Vol. 6, No. 1, 2000. Str. 5-17.

³⁰ OKKER Patricia. *Social Stories: The Magazine Novel in Nineteenth-century America*. University of Virginia Press, Virginia, 2003. Str. 56.

³¹ Tamtéž. Str. 63.

³² *Povídka, román a periodický tisk v 19. a 20. století*. Editor Michal Jareš, Pavel Janáček, Petr Šámal. Praha: ÚČL AV ČR, 2005. Str. 28.

*Čapek napsal tři vyhraněné romány-fejetony, v nichž zužitkoval žánrové tradice spojené s tímto médiem. Mám na mysli Továrnu na absolutno, Krakatit a Válku s Mloky.*³³

Autoři románu na pokračování museli brát ohled také na určité rozsahové limity a grafické stereotypy rubrik, kterým museli text přizpůsobit. Pravidlem bylo, že prioritou byl předem daný prostor, kterému se musel text podřídít.

V periodickém tisku se muselo počítat s pravidelným opakováním, autor musel text tvořit jako „*vlak sestavený z řady víceméně totožných vagonů.*“³⁴ Aby jednotlivé části seriálu držely pohromadě jako celek, bylo nutné využít narativní a kompoziční prostředky, které dokáží udržet zájem čtenářů a zkombinují tak v jednotlivých částech podobnou míru napětí. Tyto romány totiž vycházely v rozmezí přibližně několika měsíců, proto měl čtenář k těmto příběhům odlišnější vztah než ke knize, ve které měl celý příběh dostupný ihned. Proto redakce dávaly častokrát možnost čtenářům a čtenářkám vyjádřit se k určitým částem příběhu a autoři přestože napsali celý příběh předem, před každým tiskem ho ještě mohli upravit, aby měl požadovaný tvar.³⁵

Zajímavostí také bylo, že redakce upravovala délku příběhů a konec často rozdělila na dvě velmi krátké části, aby byl čtenář nucený předplatit si další vydání v novém měsíci a mohl si tak přečíst posledních několik vět v zakončení. Toto bylo jistě způsobené ekonomickou politikou vydavatelů, kteří se snažili přimět čtenáře ke koupi dalšího měsíčního předplatného časopisu.

3.1) Populární literatura pro ženy

Populární literatura pro ženy ve dvacátých a třicátých letech reflektovala nové postavení ženy, kdy už nešlo pouze o manželství (přestože to bylo hlavním motivem většiny románů), ale hrdinky už také řešily vlastní zaměstnání, zájmy a touhy. Základní funkcí románů pro ženy bylo především opakování jistot a potvrzení řádu. K literatuře pro ženy se řadily i romány pro dívky, které měly mít navíc i výchovný charakter, příběhy sledovaly proměnu dívky na ženu.³⁶

³³ POSPÍŠIL Filip. *Může přijít revival seriálových románů* in Krásná literatura v novinách. [online] www.advojka.cz 07/2009. [cit. 15. 04. 2018] Dostupné z: <https://www.advojka.cz/archiv/2009/7/krasna-literatura-v-novinach>

³⁴ *Povídka, román a periodický tisk v 19. a 20. století.* Editor Michal Jareš, Pavel Janáček, Petr Šámal. Praha: ÚČL AV ČR, 2005. Str. 22.

³⁵ Tamtéž. Str. 23.

³⁶ PAPOUŠEK, Vladimír a kolektiv. *Dějiny nové moderny 2 – Lomy vertikál.* Praha: Academia, 2014. Str. 288.

Romány byly tvořené podle stereotypů, kdy k dramatickému ději patřila také silná milostná zápletka, a hlavní postavy musely překonat řadu problémů, které měly prověřit jejich věrnost a lásku. Láska nakonec v příbězích vždy zvítězila a postavy čekal šťastný konec. Psaní románů pro ženy nenáleželo pouze ženám, byla i řada úspěšných mužských autorů, přesto zde zůstávalo pravidlem, že tyto romány četly především ženy. Mezi mužské autory, se kterými jsem se setkala v časopisech *List* a *Hvězda*, patřil například Bohumil Zahradník-Brodský³⁷, Vilém Neubauer³⁸, Josef Roden³⁹ a J. V. Šmejkal⁴⁰. Tito spisovatelé „naplňovali potřebu této konvenční literatury vrchovatou měrou, aniž by předstírali, stejně jako to nepředstíraly jejich kolegyně, že píšou něco jiného než určitý konzumní produkt.“⁴¹

Papoušek v kapitole *Ženy v novinách a rubrikách* zkoumá ženy na pozicích redaktorek a spisovatelek. Setkaly se s řadou negativních názorů od mužů. „Když v roce 1909 zarputilý nepřítel volebního práva a ženské emancipace vůbec J. O. Královec, jinak autor lidových frašek a redaktor Československé tiskové kanceláře, napsal filipiku proti ženám redaktorkám, spisovatelkám a překladatelkám, jež začaly ‚zamořovat‘ pražské časopisy, měl v jistém smyslu pravdu: tehdy skutečně začaly ženy ve větším počtu pronikat do médií. Žen však nebylo až tolik, kolik jich viděl Královec, ale byly tu.“⁴² Byla to reakce na zvyšující se počet žen na těchto pozicích a následné přizpůsobení obsahu titulů, kde se objevovaly také části

³⁷ Bohumil Zahradník Brodský (21. 08. 1862 - 26. 11. 1939) byl český spisovatel a úředník. Napsal více než sto románů, novel nebo povídek. Byl členem agrární strany. Napsal více než stovku románů, které byly nejčastěji milostně nebo sociálně laděné. Jeho romány měly výchovný a zábavní charakter a tradičně se zde vyskytují hrdinové z nižší společenské třídy, ale je zde zachován princip, že dobro zvítězí a hrdinové dosáhnou svého happy endu. Lexikon české literatury 4/II, U-Ž, Academia, Praha 2008, str. 1668-1671.

³⁸ Vilém Neubauer (30. 11. 1892, Louny – 10. 02. 1965, Černošice u Prahy) byl celním úředníkem a také úspěšným autorem dívčích románků a pokleslé četby pro ženy. Tematicky se věnoval především životu studentů a pražské vyšší společnosti. Také psal pod pseudonymem Jan Sámó. Byl autorem dívčích románků, mezi jeho nejúspěšnější příběhy pro dívky patřila *Sextánka*. Spolupracoval především s nakladatelstvím Melantrich. Jeho nejvýznamnější díla: *Sextánka*, *Filozofka Mája*, *V křivém zrcadle*, *Osada mladých srdců*. Přispíval do titulů: *Pražský ilustrovaný zpravodaj*, *Hvězda*, *Ženské listy*. (Merhaut, Luboš. Lexikon české literatury, M-O. Praha: Academia, 2008. Kapitola Vilém Neubauer. Str. 503.)

³⁹ Josef Roden (12. 12. 1891 - 12. 01. 1950), vlastním jménem Josef Rebec, byl majitelem knihtiskárny a knihkupectví, současně byl také spisovatelem knih pro mládež a básní. Pracoval jako redaktor *Světozoru*, později v *Ilustrovaném zpravodaji* a svém vlastním časopise *Nový ruch*. Jeho nejslavnější dílem se stal cyklus románů o dívce Irče. (Lexikon české literatury 4/II, U-Ž, Academia, Praha 2008, str. 1256-1257.)

⁴⁰ Jaromír Václav Šmejkal (14. 11. 1902, Praha - 27. 12. 1941, Rakousko) byl český autor, který psal především romány, básně a rodinné kroniky. Jeho díla měla především exotickou a romantickou tematiku a dobrodružné motivy. Také pojmenoval vlastní žánr – genografický. Tento žánr byl kombinací beletrie a biografických, historických a jiných odborných prvků. Současně to také byl textař a překladatel. Od roku 1926 pracoval v *Českém slovu*, od roku 1930 pracoval dva roky v *Pozoru*, poté byl až do roku 1938 v novinových podnicích Jiřího Stříbrného, např. v titulech: *Polední list*, *Nedělní list*, *Pražský list*, *Expres*. Často pracovníčně pobýval v zahraničí, mezi jeho oblíbené destinace patřila Francie, Afrika a Španělsko. V roce 1941 byl zatčen a následně byl ubitý v koncentračním táboře v Mauthausenu. Zatčen byl nejspíše pro manželčin nárijský původ. (Lexikon české literatury 4 S-T, Academia, Praha 2008, str. 665)

⁴¹ PAPOUŠEK, Vladimír a kolektiv. *Dějiny nové moderny 2 – Lomy vertikál*. Praha: Academia, 2014. Str. 290.

⁴² *Ženy v novinách a rubrikách*. Papoušek, Vladimír a kolektiv. *Dějiny nové moderny 2 – Lomy vertikál*. Praha: Academia, 2014. Str. 292

orientované na ženy. V *Národní politice* vznikla rubrika „Módní hlídka“⁴³, která měla titul přiblížit více i ženským čtenářkám a jejich zájmům. Tuto rubriku tvořila Olga Fastrová⁴⁴, která se později stala „ikonou módní novinářiny“. Přesto byly ženské rubriky stále spojeny s tématem rodiny, manželství a péče o děti. Jak ve své publikaci uvádí Papoušek, tak tyto rubriky byly u žen mnohem populárnější než politické články.⁴⁵

Významných ženských redaktorek postupně přibývalo, po Olze Fastrové se objevuje Staša Jílovská, která redigovala řadu ženských časopisů – *Pestrý týden*, *Hvězda*, *Eva*, *Salon Vest pocket revue*. Mezi další patřila Milena Jesenská⁴⁶ a Marie Fantová⁴⁷. Přestože šlo o úspěšné novinářky, jen nesnadno se vymaňovaly z určitých tematických okruhů, kdy od nich redakce očekávala pouze určitý typ obsahu orientovaný na ženy, rodinu a módu.⁴⁸

Popisu ženství po první světové válce se věnovala Libuše Heczková v díle „*Ženské tělo zdravé, invalidní, mizející a plodné*“, kde popisuje proměnu klasického hrdiny v románech i v životě, který dostal podobu sportovce namísto rytíře, a hlavní hrdinka se z nevinné panny stala odvážnou hrdinkou.⁴⁹

Růžena Grebenčíková ve své stati *O literatuře nízké, závadné a masové* podává popis tvorby, obsahu i erotiky v populární ženské literatury: „... *ženský román nedovoluje výrobci nebo výrobkyni vybočit z pravidla, že hrdina v románu smí milovat jen jednou v životě. Dvakrát bylo by víře nepodobné. Ve skutečnosti by přestupek proti pravidlu otrásl navyklým a ustáleným mechanismem. ... Připojuje-li se k tomu dále konstatování, že erotika v ženském románu je zaručeně sterilní, není přechodem pokračovat v generalizaci a dovolit, že sterilní není jen erotika. Typizovaná produkce nemůže obcházet zásadu, že konzervovat lze nejlépe sterilizováním. Naprosto jednoznačné tíhnutí k stereotypům je tajemství úspěchu četby u*

⁴³V nedělním vydání *Národní politiky* se v březnu 1907 objevila nová rubrika určená ženám – Módní přehled. Tuto rubriku vedla Olga Fastrová pod pseudonymem Yvonna.

⁴⁴Olga Fastrová (10. 1. 1876 – 8. 8. 1965) česká novinářka, spisovatelka a novinářka. Pracovala v listu *Národní politika*. (FORST, Vladimír, a kol. *Lexikon české literatury: osobnosti, díla, instituce*. 1. A-G.. Praha: Academia, 1985. 900 s.)

⁴⁵PAPOUŠEK, Vladimír a kolektiv. *Dějiny nové moderny 2 – Lomy vertikál*. Praha: Academia, 2014. Str. 292

⁴⁶Milena Jesenská (10. 08. 1896 – 17. 05. 1944) česká novinářka, spisovatelka a překladatelka.

⁴⁷Marie Fantová (06. 11. 1893 – 23. 04. 1963) česká novinářka, překladatelka z angličtiny. Psala pod pseudonymem Ma-Fa

⁴⁸PAPOUŠEK, Vladimír a kolektiv. *Dějiny nové moderny 2 – Lomy vertikál*. Praha: Academia, 2014. Str. 292-293.

⁴⁹HECZKOVÁ Libuše. *(Ženské) tělo zdravé, invalidní, mizející a plodné*. *Dějiny nové moderny 2 – Lomy vertikál*. Praha: Academia, 2014. Str.

*masového čtenáře, neboť výroba se šije na míru, podle veřejných potřeb a zásluh a publikum si zaslouží i potřebuje klid.*⁵⁰

Toto tvrzení se ztotožňuje s červenou literaturou, která byla také založená na jednoznačných stereotypech a autoři těchto románů tvořily romány podle podobného scénáře, kdy nejdůležitější byl dějový zvrat, který držel zamilovanou dvojici od sebe, ale následně vše končilo šťastným koncem, tak jak to čtenářky očekávaly.

3.1.1 Červená literatura

Tato kapitola se věnuje žánru červené knihovny, především proto, že většina rozebíraných románů, které vyšly v časopise *Hvězda* a *List*, do tohoto žánru spadají. Červená knihovna je žánrem populární literatury, který se nedá charakterizovat pouze svou milostnou tematikou. Hlavním strukturálním prvkem je schematičnost a stereotyp, který se aplikuje především na postavy, prostředí i děj.⁵¹ Tento žánr je podle Sirovátky označován jako moderní pohádka pro dospělé, protože se také skládá z určitých schematických prvků, které autoři různě kombinují a obměňují. Navíc je zde nejvýraznější podobnost se zakončením příběhu šťastným koncem stejně jako je tomu tak i u pohádky.⁵² Pro červenou knihovnu existuje celé škála různých pojmenování, Mocná nazývá tento žánr jako zamilované románky, limonády, romány pro služky, Sirovátka je označuje jako milostný, ženský i dámský román. V mezinárodním měřítku bychom zase využili spíše označení romance.⁵³

Žánr zamilovaných románů se postupně oddělil od beletrie a stal se literaturou spotřebního rázu, který byl charakteristický jak svým tématem, tak i zpracováním. Tento proces započal během 19. a 20. století, kdy se některá nakladatelství začala specializovat na produkci populární četby. Naplno se tento žánr ujal v meziválečném období, kdy se rozrostl počet nakladatelství, značně stoupl vliv role reklamy i samotná ekonomika na literárním trhu. Typicky se tento žánr objevoval právě v časopisech pro ženy.⁵⁴ Mezi představitelky červené literatury před první republikou patřila: Věnceslava Lužická⁵⁵, Vlasta Pittnerová⁵⁶ a Popelka Biliánová.⁵⁷

⁵⁰ GREBENÍČKOVÁ Růžena. *O literatuře nízké, závadné a masové*. In: Literatura a fikční světy. Československých spisovatel: Praha, 1996. Str. 108-109.

⁵¹ SIROVÁTKA, Oldřich. *Literatura na okraji*, Praha, Československý spisovatel, 1990. Str. 47

⁵² Tamtéž. Str. 52.

⁵³ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 14

⁵⁴ Tamtéž. Str. 89.

⁵⁵ Věnceslava Lužická (6. 12. 1832 Hořice - 4. 5. 1920), vlastním jménem Anna Kubátová, byla česká spisovatelka, učitelka a bojovnice za vzdělání žen.

⁵⁶ Vlasta Pittnerová (1. 1. 1858. – 8. 3. 1926), česká spisovatelka, v jejích povídkách a románech se objevují především křesťanská témata, v románech se objevuje jednoduché líčení osudů lidí z moravského úbočí

Označení „*Červená knihovna*“ podle Dagmar Mocné oficiálně vzniklo jako název edice románů pro ženy, které ve dvacátých a třicátých letech vydávala akciová společnost *Rodina*. Hlavní důvod pro pojmenování edice právě tímto způsobem byl čistě pragmatický, knihy se vázaly do plátna červené barvy s vytlačeným písmenem R. Postupně se tento název stal obecným označením pro určitý typ četby, na základě toho, jak jí vnímala veřejnost. Až poté, co se původní edice červené knihovny stala minulostí, se vžilo obecné metonymické pojmenování. Toto pojmenování je specifické pouze pro literaturu v českých zemích, pro zahraniční čtenáře by bylo naprosto neznámé, protože název vychází z edice z domácí vydavatelské praxe.⁵⁸

Na pomezí mezi vydáváním románů na pokračování v periodikách a knižním vydáním bylo sešitové vydání. Tyto sešitky vycházely většinou jednou týdně a soustředily se na brakovou literaturu, která tak byla dostupnější širokým vrstvám čtenářů, nešlo tedy pouze o ženy, ale i o muže a mládež. Tyto krátké ucelené vydání zaplňovaly mezeru mezi literaturou v novinách a knížkách.⁵⁹

Pojmenování „román pro služky“ je také zajímavým označením pro tento druh románů, s kterým přišel Karel Čapek ve své esejí *Poslední Epos čili román pro služky*, který vyšel v časopise *Přítomnost* v roce 1924 (tato esej je vydaná později také v knize *Marsyas čili na okraji literatury*). Čapek zde vidí služku, která chce rozečtený román dočíst i za cenu noci bez spánku, jen aby se dobrala vytouženého šťastného konce. V tomto Čapkově modelu se ale nebere v potaz, že služka by mohla číst také cokoli jiného a daný šťastný konec nemusí být pouze svatba a početí dítěte.⁶⁰ Tyto romány čerpají ze sentimentalismu a soustředí se především na emoční vnitřní prožitek. Tradičně se nezabývají ani tajemnem, ale spíše odráží každodenní život a všednost, které se odehrávají na pozadí příběhu, zatímco dvě hlavní postavy, zamilovaný pár, se snaží získat svůj šťastný konec.

Čapek tedy naráží na brakovou literaturu, ale neodkazuje k červenému románu tolik, jako spíše ke krvavému románu. Pojmenování „román pro služky“ se přesto stává synonymem pro červenou knihovnu, stejně tak jako novodobé porevoluční označení „harlekýnka“. Toto pojmenování přináší na trh zahraniční vydavatelství Harlequin, které na trh přináší velký

Vysočiny. V Lexikonu se dá nalézt také jako Anna Srbová. Zdroj: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/anna-srbova-32601>

⁵⁷ Popelka Biliánová (27. 1. 1862-7. 3. 1941), vlastním jménem Marie Popelková, byla česká spisovatelka, dramatička, vlastenka. Zdroj: *Lexikon české literatury* 1 (A-G). Praha: Academia, 1985. Str. 233.

⁵⁸ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 14.

⁵⁹ SOLDAN, Fedor. *O literárním braku*. Praha, Život, 1941. Str. 36-37.

⁶⁰ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 14.

počet románů pro ženy. V případě edice Červená knihovna i vydavatelství Harlequin se setkává se stejným trendem, kdy se nejznámější prvek stane pro veřejnost reprezentativním zástupcem.⁶¹

Autorky předválečných románů pro ženy se snažily své čtenářky vychovávat a mravně usměrňovat. Přesto se tyto výchovné prvky míchaly se zábavou, aby si zajistily úspěch. Nebylo tedy ničím výjimečným, že se v románech objevovaly delší popisy vnějšího prostředí, ale také duševní i etické úvahy. Tímto se tyto romány částečně přibližovaly i obecně náročnější literatuře. Přesto bylo pro tyto předválečné romány pro ženy charakteristické to, že posláním ženy bylo udržovat rodinný krb a starat se o blaho všech rodinných příslušníků, což bylo zároveň i vlasteneckým úkolem žen.⁶²

Podle Mocné se do zamilovaných románů počátkem dvacátého století dostává také prvek sexu, který byl až do té doby omezený pouze na cudné polibky na čelo a objetí v pase. Přesto je důležité upozornit na to, že v žádném případě nešlo o literaturu pornografickou. V syžetu se objevoval velký počet erotických scén, ale nešlo o detailní popis, ale spíše o metafory, které nechávaly čtenářům velký prostor pro představivost.⁶³

Tuto éru podle Dagmar Mocné započal Q. M. Vyskočil⁶⁴, který zapříčinil, že erotické líčení postupně prosáкло i do zamilovaných románů a nahradilo tak cudné polibky a objetí. To postupně proměňuje i podobu šťastného konce, který se do té doby rovnal svatbě. S erotikou přichází svatba už například v polovině příběhu a častokrát je spíše než řešením, pouze původcem dalších problémů. Ze zamilovaného románu se tak stává román manželský, který je plný krizí mladého páru, které způsobuje žena-vamp, která rozvrací rodiny.⁶⁵

Bohumil Zahradník-Brodský byl jedním z oblíbených autorů románů manželských krizí, který se snažil realisticky psát o tématech z různých sociálních a profesních prostředí. V jeho románech se neobjevuje žádná tajemná romantika, ale jde tam především o pudový chtíč, který je pro postavy určující stejně jako jejich třídní zařazení a základní instinkty.⁶⁶ Patřil mezi oblíbené a čtené autory, zejména proto, že byl nadmíru plodný autor.⁶⁷ Byl nazývaný jako „pěstitel románů manželských krizí“. Brodský přichází se svým románem *Hlas krve*.

⁶¹ Tamtéž. Str. 18.

⁶² MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 22-25.

⁶³ Tamtéž. Str. 62-72.

⁶⁴ Quido Maria Vyskočil (18. 10. 1881- 14. 8. 1969) byl český spisovatel, básník a učitel. Vlastním jménem Antonín Ludvík Vyskočil. Zdroj: *Lexikon české literatury*. 1. vyd. Díl 4/II. Praha: Academia, 2008, s. 1553.

⁶⁵ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 62-72.

⁶⁶ Tamtéž. Str. 73.

⁶⁷ KUNC Jaroslav. *Slovník soudobých českých spisovatelů 1918-1945*. Praha: Orbis, 1945. Str. 948.

Tento román měl být nabitý erotikou, ale současně také zkoumal psychologické nitro venkovského člověka. Později už se Brodský o hlubší děj tolik nestará a spíše erotiku využívá jako lákadlo pro čtenářky. Brodský se přesto drží zažitého schématu populární ženské četby, kdy jakákoliv erotika musí být podřízená právoplatnému manželství a žena má být pečlivou hospodyňkou, až do chvíle, kdy vkročí do ložnice a nechá se unést svou vášní.⁶⁸

3.1.2 Romány na pokračování ve 30. letech

Román na pokračování ve třicátých letech byl běžně přidáván do řady periodik. V *Listu a Hvězdě* bylo toto období nazývané jako „zlaté období červené knihovny“, za což mohla především autorka Hedwiga Courths-Mahlerová⁶⁹. V tomto období jsou zamilované romány charakteristické stereotypním zobrazením prostředí i postav, přesto je vše použito přesně v takové míře, aby se čtenář necítil přesycený, ale přesto důvěrně poznával zamilovaný žánr. Styl Courths-Mahlerové „*je totiž přísně uměřený, s konvencemi se tu pracuje na lékárnických vážkách, tak, aby samy na sebe neupozorňovaly. Pohled'me jen, jak opatrně autorka zachází s kořením každého zamilovaného románu – sentimentalitou.*“⁷⁰

Podle Mocné v těchto románech na rozdíl od jejich předchůdců nic nepřebývá, milenci neprožívají okamžiky náhlých zamyšlení nad světem, ale jsou omezeni na okamžiky romantiky a na osoby, které jsou přímou součástí děje bez toho, abychom byli mravně poučováni nebo filosoficky obohacováni. Tato změna je znát už na první pohled na titulech těchto románů. Dříve se tituly zamilované četby tvářily neutrálně nebo se dokonce snažily o názvy vznešené, v tomto období se tituly snaží vystihnout téma příběhu a nalákat jím čtenářky.⁷¹

Tato literatura pro ženy bývá častokrát podle Fedora Soldana přiřazovaná k literárnímu braku, protože se tyto dva žánry v určitých bodech setkávají. Červená knihovna není klasifikována jako krásná a hodnotná literatura, přesto má své estetické hodnoty a přínosy pro čtenářky. Její funkce je primárně zábavná a stejně jako u čtenářek braku je zde nejdůležitější téma, které vychází ze sentimentálního námětu, kde se odehrává milostná zápletka. Zde muži vyžadují především exotickou a dobrodružnou tematiku. Téma se zde nevolí na základě sociální

⁶⁸ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 73-74.

⁶⁹ Hedwiga Courths-Mahlerová (18. 2. 1867 -26. 11. 1950) německá spisovatelka, rozená Ernestine Friederike Elisabeth Mahlerová. Patřila mezi nejznámější autorku *Listu paní a dívek*, napsala řadu konvenčních ženských románů. Tato autorka byla v Německu skutečnou královnou červené literatury. Usadila se v Berlíně, provdala se za textilního továrníka a mimo spisovatelství, byla proslulá i jako hospodyně a kuchařka. K psaní tíhla už od mlada, ale naplno se mu mohla věnovat až s nabitým časem jako manželka, přestože její manžel s tím nesouhlasil. Za svůj život napsala přes 200 románů. (Mocná, D. *Červená knihovna*. Str. 83)

⁷⁰ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 85.

⁷¹ Tamtéž. Str. 86.

příslušnosti nebo povolání, ale pouze na základě pohlaví. Vymyká se pouze literatura pro dívky, která hledí na pohlaví a na věk.⁷²

Ve své práci se Diana Štelová pokusila vytvořit desatero, které by vystihlo všechny nejčastější znaky červeného knihovny. Vychází zde především z ikonického románu *Světlo jeho očí* od Marie Radoměrské⁷³, který obsahuje většinu nejtypičtějších znaků červené literatury meziválečného období. Příběh je tradičně vyprávěn ve třetí osobě, protože tak čtenář lépe pochopí hrdinčin charakter. Hrdinka musí být především naivní a nevinná, ale pouze v takové míře, aby tomu odpovídal její věk, vzhled i chování. Hrdinka musí překonat své záporné vlastnosti, aby mohla dosáhnout štěstí. Hrdinka musí jednat tak, aby bylo jasné, že věří v pravou lásku. Hrdina by měl být kladným protějškem hrdinky. Hrdina musí v hrdince rozpoznat tu pravou, i kdyby až na konci příběhu. Hlavní postava má svůj protějšek s opačnými vlastnostmi. Hlavní pár se musí setkat dostatečně brzy, aby mohl vztah projít vývojem. Hlavní dějovou linii by ve větší míře neměl narušovat vedlejší příběh, má se soustředit především na peripetie ústředního páru. Hrdinové musí dospět ke šťastnému konci, který končí jejich milostným vyznáním a příslibem šťastné budoucnosti.

Podle Mocné patřila Marie Radoměrská mezi jednu z nejúspěšnějších představitelk edice Červená knihovna. Publikovala především v časopise *Hvězda*, ve kterém vyšel i její román *Světlo jeho očí*, který se stal ikonickým představitelem tohoto žánru. Příběh obsahoval vše, co od něj čtenářky očekávaly, a dosáhl velké popularity. Mocná autorku přezdívá „*první dámou českého románu pro ženy*“⁷⁴, kterou čtenářky zbožňovaly. Její nejslavnější román byl kombinací neobyčejného technického talentu a také náhody, která autorce přihrála do cesty příběh od přítele jejího muže, který měl obrnu zřakového nervu.⁷⁵

V časopisu *Hvězda* zveřejnila Maryna Radoměrská v roce 1932 román *Žena pod křížem*. V tu dobu byla celkem neznámá, a přesto sklidila u čtenářek překvapivě velký úspěch a román se na jejich žádost dočkal také knižního vydání. Přispívala také do sekce příspěvků čtenářek, jak „život píše romány“, kde se světovala se svým rodinným životem. Po románu *Světlo jeho očí*, který vyšel v roce 1934, se skoro přes noc stala hvězdou a její román se stal bestsellerem. Takový úspěch nečekala Radoměrská ani samotná redakce *Hvězdy*, která propagovala román

⁷² SOLDAN, Fedor. *O literárním braku*. Praha, Život, 1941. Str. 19-20.

⁷³ Marie Hůrková-Radoměrská (18. 04. 1906-1993) česká spisovatelka, napsala sedmáct románů, z toho většinu publikovala v časopise *Hvězda*, *Pražanka* nebo v příloze nedělního *Českého slova*. (Mocná, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 117-118.)

⁷⁴ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 115.

⁷⁵ Tamtéž. Str. 117-118.

Kletba tropů jako nadcházející bestseller. Takhle se neznámá autorka dostala ze zadních stránek až na začátek časopisu.⁷⁶

U románu *Světlo jeho očí* se objevuje anotace redakce „*Tento náš nový román je slágr podzimní sezóny! Těšte se! Řekněte všem svým známým o novém románu! Bude se o něm mluvit!*“ Poté se s každým dalším pokračováním spouští „světlománie“, jak jí nazývá Mocná a na redakci se spustila salva dopisů, od nedočkavých čtenářek, které žadonily po prozrazení konce. Hvězda dávala vždy největší prostor začátkům románů a rozečteným místo ubírala. Proto se z nadšených čtenářek brzy stávají rozmrzelé. Hned po dotištění románu byl příběh vydán i knižně pohotovým vydavatelem V. Zrubeckým, současně se začalo jednat o jeho filmovém⁷⁷ a divadelním zpracování.⁷⁸

Radoměrské se podařilo svým druhým románem vystihnout očekávání čtenářek, ale v porovnání s jejím prvním románem jde o velice odlišná díla. *Žena v kleci* vypráví příběh, který nemá jednoznačný šťastný konec a je prolutý psychologickými pasážemi. Ve svém prvním románě autorka spíše definuje svůj styl, ze kterého svým dalším románem radikálně vybočuje. Tomuto stylu se znovu přibližuje ve svých dalších románech, *Krb bez ohně*, *Srdce v soumraku* a *Kroky v mlze*. Autorka se dostává do obtížné situace, protože její nejslavnější román vlastně nevystihuje pravé znaky, které ona sama v románu pro ženy vidí. Ve svých románech chtěla postihnout především sociální nerovnosti, špatnost periferie velkého města a životní problémy žen. K těmto tématům se také ihned ve svém dalším románě *Srdce v soumraku* snaží vrátit, ale už se neseťkává s tak nadšenou reakcí čtenářek, protože jde o děj značně psychologický, který se zabývá řadou každodenních problémů, o kterých čtenářky jednoduše nechtěly číst, protože je samy zažívaly.⁷⁹

Hvězda se snažila najít originální romány, které by její čtenářky co nejvíce zaujaly. Ale například u *Světa jeho očí* přerostla popularita románu přes hlavu redakci i samotné autorce. Nejenže o něm čtenářky mluvily, ale také se dostal do dalších kulturních odvětví – film, divadlo a knižní vydání. *Hvězda* se tak potýkala s problémem, co dalšího a lepšího čtenářkám nabídnout, aby nezklamala jejich očekávání. Redakce proto využívala známý příběh Světlany

⁷⁶ Tamtéž. Str. 117-118.

⁷⁷ Film natočený v roce 1936 režisérem Václavem Kubáskem, v hlavních rolích Zita Kabátová a Jiří Dohnal. Tato role byla pro Zitu Kabátovou první a následně se stala nejoblíbenější herečkou třicátých let, kdy natočila přibližně 40 filmů.

⁷⁸ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 120.

⁷⁹ Tamtéž. Str. 122-125.

k tomu, aby čtenářky navnadila na další romány a připodobňovala osudy hlavních hrdinek ke slavnému románu.⁸⁰

3.1.3. Dívčí román

V časopise *Hvězda a List paní a dívek* nebyly publikované pouze romány pro ženy, ale také dívčí romány. Ty byly především o dospívajících dívkách, které procházely určitou emoční krizí. Jde o odnož žánru červené knihovny, který se na konci 19. století postupně odloučil od literatury pro děti a výchovných románů. Častokrát zde byl i milostný příběh, ale ústřední motiv tvořilo formování mladé dívky, která se musela potýkat s dospíváním ve střetu se svými vrstevnicemi. V Čechách se tomuto žánru začala věnovat Eliška Krásnohorská a naplno ho reprezentovala na románu *Svéhlavička*, který překládala z německé předlohy, kterou adaptovala podle vlastních potřeb a především podle potřeb českého čtenáře. Příběh byl plný lehké nadsázky a vtipu, protože to lépe sedělo k české populární četbě.⁸¹

Dívčí román sleduje život dospívající dívky a cílovou skupinou jsou právě mladé čtenářky. Jsou zde často kýčové situace, stereotypy a psychologické povrchnosti. V meziválečné době vycházely především v časopisech *Hvězda a List*.⁸²

Dívčí román byl rozptýlený v edicích Červené a Modré knihovny a v různých časopisech. Občas zasahoval i do úspěšné literatury pro mládež. Nakladatelství *Rodina* vytvořilo roku 1933 spotřební edici Dívčí knihovna, kam spadaly romány, které se nehodily do Červené knihovny. Tyto dívčí romány zaznamenaly ve třicátých letech obrovský úspěch a začala se mu proto věnovat řada autorů jenom kvůli finančnímu úspěchu. Mezi takovéto autory patřil např. Josef Roden, Vilém Neubauer nebo autorka Jaromíra Hüttllová.⁸³

Zajímavá je zde zahraniční produkce, především dílo anglosaské autorky L. M. Alcottové *Malé ženy*, které bylo vydané v roce 1868, tento román mohl české produkci pomoci najít ideální míru mezi humorem a přílišnou romantikou. Mezi další důležitá díla patřila *Jana Eyrová* od Charlotte Brönteové nebo *Anna ze zeleného domu* od L. Montgomeryové.⁸⁴

Meziválečný dívčí román byl typický tím, že se odehrával na gymnáziích a středních školách a postupně se prolínal se zamilovaným románem a ústředním motivem byl milostný příběh. Tento žánr dívčí četby se od románů pro dospělé ženy odlišoval především tím, že úskalí, která musela dvojice překonat, se odehrávala pouze jako nedorozumění nebo vnější překážky,

⁸⁰ Tamtéž. Str. 120.

⁸¹ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 152.

⁸² VLAŠÍN, Štěpán (ed.): *Slovník literární teorie*. Praha, Československý spisovatel, 1984. Str. 78.

⁸³ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 152-153.

⁸⁴ VLAŠÍN, Štěpán (ed.): *Slovník literární teorie*. Praha, Československý spisovatel, 1984. Str. 78.

ale láska zde byla vždy idylická a končila svatbou. Oproti tomu ženská četba byla plná nevěry, nešťastného soužití manželské dvojice, intrik a rozvodů. Dívčí četba měla spíše platonickou než erotickou rovinu milostného vztahu.⁸⁵

Mezi úspěšného autora dívčí četby na začátku dvacátého století patřil Josef Roden se svou sérií o Irče a Lexovi. Irča zde představuje naivní dívku, která celý příběh vypráví upovídáním stylem středoškolačky. Přesto však tento styl narace u čtenářek sklízelo úspěch právě pro kombinaci naivní dívčiny povahy a jistou mírou koketerie, kterou Irča oplývala. Ve dvacátých letech poté oblíbenost této série postupně upadá, obzvláště proto, že se na trhu objevuje řada jiných dívčích a ženských románů.⁸⁶

„Znáte Irču a Lexu? Do kolika srdcí vepsal se spisovatel Josef Roden svými romány o této šťastné dvojici?“⁸⁷ Mezi další jeho díla patří eroticky laděné romány, mezi které patří například díla: *Snilkové*, *Vítr v haluzích* a *Bílá rakev*. Autor se také věnoval tvorbě pro děti, napsal cyklus pohádek o Tulínkovi a Bulínkovi. Své romány pro dívky a ženy publikoval v titulu *Hvězda i List paní i dívek*.⁸⁸

Série o minervistce Irče a jejím milém úředníkovi Lexovi patřila mezi jednu z nejúspěšnějších dívčích sérií meziválečné doby. První příběh *Irčin románek* Roden napsal už během první světové války a sklídl s ním překvapivý úspěch. Za dva měsíce z knihkupectví zmizelo první vydání a musel se naplánovat dotisk. Na tento motiv vznikl na konci dvacátých let také němý film.⁸⁹ Stejný úspěch mělo i druhé pokračování *Irča v penzionátě*, které vyšlo v roce 1918, a následoval třetí román *Irča a Lexa* z roku 1919. Tyto romány provázely ústřední dvojici od jejich zamilování až po manželství a rodičovství. Romány se pohybovaly na hranici žánru dívčí a červené literatury, dalo se v nich najít školní prostředí i idylická dívčí zamilovanost, ale neměly ještě tak spleť děj jako červená knihovna ve dvacátých letech.⁹⁰

Na Rodena navazuje Vilém Neubauer, který publikoval úspěšný příběh *Sextánka*. Tento příběh patrně jako první otevírá motiv, kdy se středoškolačka zamiluje do svého učitele. Tento motiv se časem stane velice oblíbeným a řada autorů dívčí četby ho bude v různých obměnách využívat. Nešlo zde ale o žádné zneužití, jak by bylo možné předpokládat v současnosti, ale spíše čistě z pragmatických důvodů byl do role hlavního mužského hrdiny zvolen třicetiletý

⁸⁵ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 152.

⁸⁶ Tamtéž. Str. 154.

⁸⁷ Anotace autora: Josef Roden in *Hvězda československých paní a dívek*, č. 192(21)/1929.

⁸⁸ Lexikon české literatury P-Ř, Academia, Praha 2008, str. 1257.

⁸⁹ V roce 1921 byl natočený němý film *Irčin románek*, podle předlohy dívčího románu od Josefa Rodena. Režisérem byl Václav Binovec, hlavní herečka ztvárňující Irču byla Suzanne Marwille, Lexu hrál Lexa Jarošín.

⁹⁰ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 154-156.

profesor, který byl pravým adeptem na ženění. Mladá dívka totiž manžela jen těžko mohla hledat mezi svými vrstevníky. Školní prostředí zde stojí ale až na upozaděné linii, která pouze doplňuje hlavní milostný příběh. Neubauer zde naplno využívá romantické motivy na rozdíl od humoristicky laděných příběhů Rodena a profesorovi přidává ještě roli lyrického básníka, která byla v meziválečné literatuře velmi žádanou vlastností u mužů. Profesor Ivan Sychrava své básně publikoval pod pseudonymem Jan Sámo, což patřilo pod utajovaný pseudonym samotného Neubauera.⁹¹

Melantrich také při vydání využil profesorovo válečné zranění, kdy ve válce přišel o oko a musel proto nosit černou pásku. Tento defekt se nakladatelství nebálo zvýraznit na obálce, aby tak vynikl oproti ostatním podobným příběhům. Neubauer tento dívčí román také přibližuje ženské četbě závěrem příběhu, kdy se dívka pokusí o sebevraždu ze stesku po svém milovaném profesorovi. Tento prvek byl v dívčí četbě velmi ojedinělý a přibližoval se spíše bouřlivé lásce ženské četby.⁹²

3.2) Hlavní hrdinka

Hlavní postavy v románech červené knihovny jsou limitovány schematičností a stereotypizací, na základě kterých získávají „modelový charakter“.⁹³ Jako první se čtenářky seznámí se vzhledem hrdinky, která je zpravidla mladá a popisovaná jako něžná, křehká a jemná bytost. Z počátku je hrdinka až dětsky naivní a neuvědomuje si, jak působí na muže a své okolí. Zde se objevuje vyprávění ve třetí osobě, které vzbuzuje dojem tzv. „schizofrenického vypravěče“⁹⁴, jak to popisuje Tania Modleski.

Ve spojení s modelovými postavami se objevuje paralela s pohádkou, kde jsou postavy také stereotypní a mají jasně dané vzhledové i charakterové vlastnosti. Tyto pohádkové znaky jsou stejné i v rámci peripetií, se kterými se postavy musí vypořádat, aby dosáhly svého šťastného konce. Postavy samotné jsou tak nositeli určitého děje, a právě proto musí být vystavěny jasně a stereotypně. Přestože autor vytváří postavy modelové, tak mění a kombinuje jejich sociální původ, minulost, citové eskapády i intriky, které se jim stavějí do cesty. Čtenářky tak mohou očekávat různé a barvitě variace dějových prvků.⁹⁵

⁹¹ Tamtéž. Str. 159-160.

⁹² MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 161.

⁹³ MOCNÁ Dagmar, Peterka Josef a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. Str. 86.

⁹⁴ MODLESKI, Tania. *Loving with a Vengeance: Mass-produced Fantasies for Women*. Michigan: Archon Books, 1982.

⁹⁵ Diana Štelová. „*Budu světlem tvých očí*“ aneb výstavbová schémata a stereotypy tzv. *červené knihovny*. Bakalářská práce Praha 2014. Str. 51.

Postavy jsou vázané na určitá striktní pravidla, které autoři jen výjimečně porušují. Oldřich Sirovátka jako jedno z nich popisuje hrdinčinu lásku pro svého vyvoleného, kdy se nesmí objevit druhý muž, kterého by hrdinka milovala stejně. Zamilovanost je zde natolik „*zavazující citový projev, že může být uskutečněn jen jedenkrát za život.*“⁹⁶ Prostředí je ponecháno čistě na představivosti autora, může být domácí či exotické, zde pro autora neplatí žádné omezení a postavy se tak ocitají ve velkých městech, v lázních, přímořských oblastech či se vydávají na exotická dobrodružství.

3.3) Schéma a děj

Základní dějová linie je pro čtenáře už předem daná. Hrdinka se seznámí s mužským protagonistou, ke kterému už zpočátku může nebo nemusí pocítit náklonost, přesto se do sebe po čase zamilují a po různé sérii peripetií a překážet spolu můžou začít partnerský život, který je zakončen v podobě šťastného konce v podobě zasnoubení nebo svatby. Tato dějové linie je „*permanentně ožívována rozmanitými překážkami, které se stavějí zamilovanému páru do cesty, podobně jako v pohádkách stupňují epické napětí a oddalují očekávaný happy end.*“ Hrdinové románu si proto cestu k sobě musí vybojovat a překonat všechny překážky, protože přestože je základní dějová kostra příběhu jasně daná, tak se čtenářky nesmí nudit a předvídat co bude dál. Čím více kurióznějších zápletek a emočně vypjatých situací, které se odehrávají v každodenním životě, tím přitažlivější je román pro čtenářky.⁹⁷

Stereotyp je v *Lexikonu teorie literatury a kultury* definován jako označení zjednodušených, schematizovaných a pevně stanovených představ, které má široká veřejnost.⁹⁸ Tyto komerční příběhy neměly nést závažná témata politická, společenská ani psychologická. Očekával se od nich šťastný konec.

V příběhu je „*schéma fundamentálním prvkem*“⁹⁹, který definuje všechny informační procesy. Autoři se těchto daných schémat drželi především proto, že se to v tomto žánru očekávalo. Mocná to vysvětluje tak, že tyto společné prvky usnadňovaly čtenářkám orientaci v příběhu a poskytovaly jim tak bezproblémovou recepci, která se u této oddychové četby předpokládala.¹⁰⁰

Schéma červené knihovny je stereotypní a můžeme v něm nalézt podobný průběh milostných situací. Jedním z hlavních stereotypních prvků byl závěr ukončený šťastným koncem, ale také

⁹⁶ SIROVÁTKA, Oldřich. *Ach, ta láska: průvodce po české brakové literatuře*. Praha: Melantrich, 1984. 14-17 s

⁹⁷ MOCNÁ Dagmar, Peterka Josef a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004. Str. 86.

⁹⁸ NÜNNING Ansgar; TRÁVNÍČEK Jiří, HOLÝ Jiří. *Lexikon teorie literatury a kultury*. Brno: Host, 2006. Str. 730

⁹⁹ Tamtéž. Str. 709.

¹⁰⁰ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 27.

stereotypní vyznávání lásky i předepsané způsoby průběhu milostného vztahu. Přestože pro většinu čtenářů byli tyto části už dopředu předvídatelné, tak dychtili stále po dalších a dalších románech.¹⁰¹ Konec byl podle Mocné úsekem, který byl nejvíce formalizovaným a nabýval podoby jakési „obřadné klauzule“. Prvkem, který poskytoval autorům nejvíce prostoru, byli milostné peripetie, kterými musel pár projít a také překážky, které museli překonat, aby mohli být spolu.¹⁰²

Čtenářky nechtěly poznávat autorovu originalitu, ale spíše jen chtěly vědět, jak autorka provede milostný pár labyrintem překážek. Tyto příběhy tedy stojí především na originální zápletce, Mocná tyto fabule rozděluje na tři modely, které jsou celkem obecné, ale pro příběhy nejtypičtější.

Sociální fabule je založena na příběhu, kdy je dvojice z jiných společenských vrstev. Přestože tato zápletka tvořila milostné příběhy častokrát v minulosti, na začátku dvacátého století už tato fabule pro milostný příběh netvoří tolik problémů. Spíše se využívá pro svou zažitost, ale není to hlavní překážkou, která stojí v cestě milencům.¹⁰³

„Fabule nelásky (příběh o tom, jak se lhostejnost, nechť či dokonce nenávisť dvou jedinců opačného pohlaví promění v hlubokou a trvalou lásku). ... Tato faule se v červené knihovně vyskytuje nejčastěji, a to v nejrůznějších, často až krkolomných variantách. Autoři si vyhráli zejména s problémem, jak k sobě přivést dvě vzájemně si nesympatické osoby, aby se vůbec celá fabule mohla realizovat.“¹⁰⁴ Autoři zde mají největší prostor pro originalitu, protože můžou dát dohromady postavy z nejrůznějších společenských vrstev, prostředí i pod jinými záminkami.

Fabule vzestupu vychází původně z výchovného románu a do této podoby se přeměnil po první světové válce, kdy se radikálně změnil životní styl žen. Milostný příběh je zde lehce upozaděn osobním růstem hlavní hrdinky, která se z nenápadné dívky vypracuje v samostatnou a nezávislou ženu.¹⁰⁵

Zaručeným úspěchem tak bylo, když se autorům podařilo tyto základní fabule zkombinovat do originálního příběhu. Zrovna to mohlo způsobit popularitu Maryny Radoměrské a Hedwigy Courths-Mahlerové.

¹⁰¹ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 95.

¹⁰² Tamtéž. Str. 93

¹⁰³ Tamtéž. Str. 96.

¹⁰⁴ Tamtéž. Str. 97.

¹⁰⁵ Tamtéž. Str. 97.

3. Časopisy pro ženy

Zábavní tisk ve formě časopisů a příloh denního tisku se ve dvacátých letech stal kulturním fenoménem a šířil se společností v masovém nákladu. *Hvězda* a *List paní a dívek* patřily mezi hlavní tituly, které reprezentovaly zábavní tisk pro ženy v první republice. Prvorepublikové časopisy pro ženy byly především módní a reagovaly na společenské a kulturní trendy, některé z nich také podporovaly kult celebrit a snobismu. Nakladatelé se stali konkurence schopnějšími a inspirovali se na zahraničním trhu, především pařížskými a berlínskými vzory. Koncern *Melantrich* měl na trhu dominantní pozici, jak na poli ilustrovaných magazínů, tak mezi týdeníky, mezi které patřil *Pražský ilustrovaný zpravodaj*, a na poli časopisů pro ženy vítězila *Hvězda*.¹⁰⁶

Tento druh ilustrovaných ženských magazínů si rychle získal svou čtenářskou základnu, což dokazuje i velký úspěch časopisu *Hvězda*, který velmi rychle navýšil svůj náklad. Za touto změnou byla především obsahová proměna časopisů pro ženy obecně, nešlo už pouze o edukativní obsah, kdy se publikovaly především naučné a morální články, které měly dívky a ženy vychovávat. Redakce se více soustředily na skutečné zájmy čtenářek, a proto publikovala témata, jako byla móda, recepty, návody k ručním pracím, šití, výchově dětí a manželským problémům. Další oblíbenou částí se staly dopisy čtenářek, ve kterých se čtenářky svěřovaly se svými problémy, a na které ve většině případů mohly ostatní čtenářky znovu reagovat. Tyto dopisní části byly už dříve běžné i v ostatních časopisech. Hlavní náplní těchto časopisů pro ženy byly romány na pokračování, které se objevovaly v četnosti dvou až tří příspěvků na jeden výtisk.¹⁰⁷

„Právě tyto ženské časopisy vedly k velkému rozvoji a produkci sentimentální četby pro ženy a dívky. Zlatý věk těchto románů můžeme nalézt ve dvacátých a třicátých letech, ale postupem doby se různé spisovatelky a spisovatelé obsahově vyprazdňují, což dělá problémy redakcím, které se snažily již od počátku získati své kmenové autory.“¹⁰⁸

Čtenářky se staly novým objektem zájmu tiskových domů, protože rostl počet vzdělaných žen, které o spotřební zboží ve formě ženských časopisů měly zájem. Narostl počet titulů pro ženy a objevily se také specializované tituly, které se zaměřovaly na módu, životní styl i rady do domácnosti. Na tuto změnu nejlépe jako první zareagoval *Melantrich*, který v roce 1928

¹⁰⁶ KONČELÍK Jakub, VEČEŘA Pavel, ORSÁG Petr. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010. Str. 52- 55.

¹⁰⁷ *Povídka, román a periodický tisk v 19. a 20. století*. Editor Michal Jareš, Pavel Janáček, Petr Šámal. Praha: ÚČL AV ČR, 2005. Str. 148.

¹⁰⁸ SUK Pavel. *List paní a dívek a Hvězda čsk. paní a dívek jako symboly prvorepublikových časopisů pro ženy*. In Česká novinářka. Portál: 2011, Praha. Str. 62.

začal vydávat čtrnáctideník *Eva*. Časopis *Eva* založil Jaroslav Šalda a vyplnil tak mezeru na trhu, protože prestižní časopis byl zaměřený na „vzdělané ženy“, jak hlásal jeho podtitul.¹⁰⁹ Čtrnáctideník *Eva* byl dražší než *Hvězda* nebo *List*, ale orientoval se na zámožnější a vzdělanější čtenářky. I v něm vycházely romány na pokračování, ale ty byly na vyšší literární úrovni. Redakce publikovala například romány od Olgy Scheinpflugové nebo Marie Pujmanové. Další speciálně zaměřené časopisy byly módní časopisy, mezi nejoblíbenější tituly patřil měsíčník *Vkus* a list *Salon*.¹¹⁰

Největší konkurenční boj na trhu časopisů pro ženy vedlo nakladatelství *Melantrich* s nakladatelstvím *Rodina*, tato dvě nakladatelství se snažila navzájem si přetáhnout čtenářky. *Melantrich* byl spojovaný s národně socialistickou stranou. *List paní a dívek* se prezentoval podle vlastních slov jako list určený „moderním a emancipovaným ženám“, kterým se snažil nabídnout exotické a luxusní milostné šarády, oproti tomu se *Hvězda* snažila oslovit tradičnější a domáctější literaturou. *Hvězda* se také obracela na anglosaské autorky a neorientovala se pouze na německé, přesto se domácí autoři objevovali v obou listech.¹¹¹

Komunistický tisk si v periodické ženské četbě také našel své místo s čtrnáctideníkem *Reflektor*, jehož redaktorem byl S. K. Neumann. Objevovaly se zde osvětové příspěvky, reportáže, velké množství fotografií a v beletristické rubrice se nejvíce proslavil román *Anna, proletářka* od Ivana Olbrachta z roku 1928.¹¹² Později se v roce 1929 román objevil také v dalším úspěšném listu *Rozsévačka* (1926-1938).¹¹³

Tyto časopisy pro ženy si byly typem obsahu velmi podobné a to zejména protože „bez ohledu na postavení a třídní antagonismus všechny ženy spojovala jedna základní skutečnost: pro všechny byla domácnost – luxusní nebo nízkorozpočtová, se služebnictvem nebo bez něj – středobodem existence.“¹¹⁴

Ve třicátých letech proniká do románů více psychologických témat, které se odehrávají uvnitř hlavních hrdinek. Hrdinky zažívají řadu vnitřních monologů a jsou rozpolcené, protože jejich

¹⁰⁹ PAPOUŠEK, Vladimír a kolektiv. *Dějiny nové moderny 2 – Lomy vertikál*. Praha: Academia, 2014. Str. 294-295.

¹¹⁰ HOCH Karel: *Dějiny novin a časopisů. II. Od roku 1860 do doby současné* In: Česko-slovenská vlastivěda. VII. Písemnictví. Praha 1933, s. 437–514.

¹¹¹ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 92.

¹¹² *Povídka, román a periodický tisk v 19. a 20. století*. Editor Michal Jareš, Pavel Janáček, Petr Šámal. Praha: ÚČL AV ČR, 2005. Str. 148.

¹¹³ BEDNAŘÍK, Petr, KOPPLOVÁ Barbara. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. Str. 170.

¹¹⁴ PACHMANOVÁ, Martina. *Neznámá území českého moderního umění: Pod lupou genderu*. Praha 2004. Str. 155.

život se točí okolo klasických stereotypů, které byly tolika čtenářkám velice blízké – nevěrný manžel, existenční krize nebo komplikovaný vztah s dětmi. Změna obsahové části románů spočívala hlavně ve snaze přiklonit se k životní všednodennosti, která se předtím v románech téměř neobjevovala. Hrdinky románů zde byly v nesnadných životních situacích, působily na poli mužských zaměstnání – mechaničky, hodinářky a obuvnice. Tímto se narušoval obraz ženy jako vzorné hospodyňky. Dalším rozdílem, který se objevil, byl odklon od tradičního děje – hrdinka už není jednoznačně kladná postava, ale bývá také lehkomyšlná a právě kvůli ní je ohrožený šťastný konec.¹¹⁵

Text byl proložen řadou inzerátů, které se s přibližujícím se časem Vánoc množily. Typickým znakem ženských časopisů byla bohatá obrazová náplň, zprvu šlo převážně o kreslené ilustrace módy, které nahradily ve třicátých letech fotografie.¹¹⁶

Na základě zkoumání časopisů jsem se pokusila vytvořit typologii obsahu časopisů, která by se dala rozdělit na pět obecných částí, které se navzájem prolínaly a doplňovaly.

- Beletrie – skládala se z románů na pokračování a krátkých esejí a povídek.
- Zábavní část - obsahující především články, které se zabíraly domácností, dětmi a ženskými tématy.
- Módní rubriky
- Praktická část - recepty na vaření, návody, jak šít a tvořit.
- Reklamní prostor – inzerce, reklama

Zajímavé je, že se alespoň ve vybraných ročnících neobjevovaly romány, které by se explicitně věnovaly křesťanským tématům. Toto by se dle mého názoru dalo vysvětlit tím, že se redakce chtěly zaměřit především na obsah odlehčený a jen v omezené míře otiskly obsah s náboženskou nebo politickou tematikou, aby mohly zůstat obsahově neutrální.

2.1) List paní a dívek

2.1.1.) Vznik časopisu *List paní a dívek*

Týdeník *List paní a dívek* (1924-1943) vycházel od listopadu 1924 v Brně v nakladatelském podniku *Rodina*, který vedl Artur Vaňous.¹¹⁷ Ten byl odpovědným redaktorem od založení

¹¹⁵ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 109-112.

¹¹⁶ Tamtéž. Str. 89.

listu až do roku 1927, kdy ho na této pozici vystřídal Augustin Novák, který zde působil až do roku 1937.¹¹⁸ Ničím neobvyklým nebyly ani mutace listu, které vycházely ve třech provedení – zvláštním vydáním pro Prahu a nejbližší okolí byla *Pražanka* (1924-1935), jihomoravské vydání *Moravanka* (1925-1943) vzniklo z brněnské přílohy a vydáním pro Slovensko byla *Slovenka* (1930-1935). Příloha *Pražanka* vycházela jako příloha *Listu*, ale postupně se osamostatnila a vycházel zde odlišný obsah – povídky, romány, jídelníčky. *Moravanka* měla identický obsah až na dvoustránku, kde byl obsah z pražského života.¹¹⁹ Nakladatelství vydávalo také ženské a dívčí romány a příručky pro ženy. Romány byly jako první vždy nejprve otištěné na pokračování v časopise a následně vycházely knižně.¹²⁰

Za zmínku stojí okolnosti vzniku nakladatelství *Rodina*. Arthur Vaňous původně pracoval v *Melantrichu* a plánoval tam vydávat časopis pro ženy *List československých paní a dívek*. V melantrišském *Zpravodaji* se jako odpovědný redaktor seznámil s romány od autorky Hedwigy Courths-Mahlerové, která se nakonec stala kmenovou autorkou *Listu paní a dívek*. V listopadu 1924 nechal ve *Zpravodaji* vyjít inzerát, který čtenáře lákal na nový časopis a 19. 11. 1924 už vycházelo první číslo *Listu*, který v této podobě vychází až do února 1943, kdy byl titul zrušen.¹²¹

V tomto inzerátu ve *Zpravodaji* lákal čtenářky na další román od Courths-Mahlerové *U cizích lidí* a současně také odkazoval na mezeru na trhu, kdy ženy měly jen málo titulů, kde by mohly najít obsah přímo pro sebe. „Muž čte svůj politický deník a odborný časopis jest jeho rádcem. A Vy, československé paní a dívky, ve svém těžkém a odpovědném povolání starati se od rána do večera bez oddechu o domácnost a rodinu, byly jste odkázány jen na sebe a rady svých známých a sousedek. Nabízím vám svou pomoc. Chci vám ulehčiti Vaši práci, sdílet s Vámi Vaše starosti, tlumočiti Vám účast a rady i zkušenosti Vašich spolusester – mých čtenářek a prosím Vás, jen abyste i Vy pomohly svou radou, když můžete.“ Vaňous vydává nový týdeník *List* a rozchází se takto s *Melantrichem* a ten na situaci reaguje až po roce a přichází s vlastní *Hvězdou*.¹²²

¹¹⁷ Arthur Vaňous (1888-1968) vedoucí úředník v nakladatelství *Melantrich* a později zakladatel nakladatelství *Rodina*, vydavatel *Listu paní a dívek* a *Červené knihovny*, po válce v emigraci v USA

¹¹⁸ Lexikon české literatury P-Ř, Academia, Praha 2008, str. 1258.

¹¹⁹ SUK Pavel. *List paní a dívek a Hvězda čsk. paní a dívek jako symboly prvorepublikových časopisů pro ženy*. In Česká novinářka. Portál: 2011, Praha. Str. 58.

¹²⁰ Tamtéž. Str. 1258-1259.

¹²¹ SUK Pavel. *List paní a dívek a Hvězda čsk. paní a dívek jako symboly prvorepublikových časopisů pro ženy*. In Česká novinářka. Portál: 2011, Praha. Str. 53-56.

¹²² Tamtéž. Str. 56.

Vaňousův *List paní a dívek* byl zaměřený na širokou vrstvu čtenářek, jak sama sebe redakce prezentovala „*Naší pýchou je, že mezi našimi čtenářkami jsou ženy všech vrstev a nejrůznějších stupňů vzdělání, dělnice stejně jako lékařky a profesorky a všem se náš časopis líbí, každá si v něm najde něco pro sebe.*“¹²³

Edice Červené knihovny patřila mezi velmi úspěšnou především díky propojení s časopisem *List paní a dívek*, kdy už se u prvních částí románu anotovalo plánované knižní vydání. Takto od roku 1926 až do roku 1938 v edici Červené knihovny vyšlo 104 svazků knih. Řada nakladatelství se pokusila úspěšnou edici napodobit, ale žádné se nedočkalo takového úspěchu, jaký měla Červená knihovna. Českomoravské podniky tiskařské a vydavatelské se pokusily tuto úspěšnou edici napodobit a vydávaly Modrou knihovnu. Stejně jako nakladatelství Zmatlík a Palička vydávalo edici Fialová knihovna a nakladatelství Sfinx vydávalo Modrou devítku.¹²⁴

Kmenovou autorkou *Listu* byla německá spisovatelka Courths-Mahlerová, které vycházelo i více románů na pokračování ročně. Podle Mocné bylo jednou ze zvláštností románů Mahlerové to, že hrdinky se většinou netrápily milostným problémem, ale spíše mezilidskými problémy, například rozepře se sestrou nebo intriky v rodině. Hrdinka byla obklopena sítí příbuzenských vztahů, takže se k těmto románům vžilo označení „romány ze společnosti“.¹²⁵ Autorce v edici Červené knihovny vyšlo 14 románů: *Magdin osud, U cizích lidí, Její vítězství, Katuščino manželství, Čistá láska vítězí. Bez tebe nelze mi žít, Co skrýváš v srdci, V poutech cizí viny, Když dva se v lásce sejdou, Princezna Lily, Koho nikdy nezranila láska, A přece jest štěstí, Román krásné Dory, Bez lásky mateřské.*¹²⁶

Mezi české představitelky románů na pokračování publikované v *Listu* patřila Jaromíra Hüttllová¹²⁷, Marie Kyzlinková¹²⁸, Marie Tippmanová¹²⁹ a Mája Nováková¹³⁰. Populárními

¹²³ Okénko do redakce in *List paní a dívek*, 1941, č. (6)850/1941, str. 4.

¹²⁴ PAPOUŠEK, Vladimír a kolektiv. *Dějiny nové moderny 2 – Lomy vertikál*. Praha: Academia, 2014. Str. 289.

¹²⁵ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 85-87.

¹²⁶ Soupis aktuálně vydaných knih z edice Červené knihovny in *List paní a dívek*, 1928, č. 217(53)/1928.

¹²⁷ Jaromíra Hüttllová (11. 11. 1893-21. 10. 1964) česká spisovatelka. Byla to česká středoškolská profesorka, spisovatelka a překladatelka z francouzštiny a němčiny. Také psala pod pseudonymy: Jaromíra Rybková, Anna Štětková, B. Dubňanská. Psala především dívčí romány a populárně naučné práce a učebnice. Její knihy vycházely především v edici Pod vlajkou mladí s podtitulem Knihovna dívčích románů a v edici Červená knihovna. (Merhaut, Luboš. *Lexikon české literatury, Osobnosti, díla, instituce*, H-J. Praha: Academia, 2008. Str. 369-370.)

¹²⁸ Marie Kyzlinková (04. 08. 1889-09. 06. 1969) česká spisovatelka. Publikovala především v edici Červená knihovna a v edici Modrá knihovna. Napsala přibližně 40 románů pro ženy, které se soustředily na dívky z vyšší sociální vrstvy a jejich prožívání milostných vztahů, které nakonec vždy končí šťastným koncem. Také se její romány zabývaly rodinnými osudy, které se většinou odehrávaly v maloměstském nebo mlynářském či statkářském prostředí. (Kunc Jaroslav. *Slovník soudobých českých spisovatelů 1918-1945*. Praha: Orbis, 1945. Str. 450.) Po druhé světové válce a nástupu komunistické strany k moci byly její knihy označeny za brak a byly

byly především romány Maryny Radoměřské, na základě jejích románů vznikla řada filmů a divadelních her.¹³¹ Některé autorky publikovaly pod několika pseudonymy, jednou z nich byla Anna Mittenhubrová.¹³² Autorce v edici Červené knihovny vyšlo několik románů pod různými jmény, pod pseudonymem A. J. Bělská vyšel román *Štěstí vstříc*, pod skutečným jménem Mittenhubrová vyšel román *Srdce v bouři*.¹³³ „Spisovatelka Anuše Mittenhubrová (pseud. A. J. Bělská), známá též našim čtenářkám z mnoha drobnějších prací, zvláště pak z líbezného románu „Za hlasem srdce“. Přinášíme podobiznu oblíbené této romancierky, která letos na jaře slavila své padesátileté jubileum a současně oznamujeme milým čtenářkám, že po ukončení „Osudů krásné Aiši“ počneme uveřejňovati její nový, posud neuveřejněný román „Štěstí vstříc“.“¹³⁴ Touto anotací redakce láká čtenářky na další román oblíbené autorky.

Nakladatelství *Rodina* se svou edicí Červená knihovna přispělo k tomu, že na českém trhu značně posílala pozice žánru zamilované literatury. Romány z této edice nejprve prošly periodiky a následně byly vydané knižně. V listech se také pravidelně objevovaly anotace na celou knižní edici a chystané knižní novinky. Produkce byla velice stereotypní, kmenovou autorkou po celou dobu zůstávala Hedwiga Courths-Mahlerová. Přesto vycházely také díla z per českých autorů, ale překladová literatura v *Listu* stále převažovala.¹³⁵ Mezi další autory

zařazeny na seznam zcenzurovaných knih. (Databáze knih. Marie Kyzlinková. [online] [cit. 11.01.2018] Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/zivotopis/marie-kyzlinkova-7422>) Autorce v edici Červené knihovny vyšlo několik románů: *Dvě matky*, *Tam na horách*, *Rozvedená*, *Z lásky*, *Dál a výš*.¹²⁸ Z vybraných ročníků časopisu *List paní a dívek* budu rozebírat dva romány, které se od autorky publikovaly, a těmi byl román *Rozvedená a Hlas lidu*.

¹²⁹ Marie Tippmannová (19. 09. 1886-21. 05. 1965) česká spisovatelka a novinářka. Pala především ženské a dívčí romány a také literaturu pro děti. Přispívala do ženských časopisů *Eva* a *List paní a dívek*. Vydala celkem přes 60 románů pro ženy a děti. (Marie Tippmannová. In Benýšková, J. - Vích, F.: Literární Hradec Králové. HK, OK 1994, s. 152-153.) Byla členkou Syndikátu českých spisovatelů a také strany národní demokracie. Její romány se znovu vydaly v 90. letech nakladatelstvím Ivo Železný v edici Večery pod lampou. (https://litomericky.denik.cz/kultura_region/20100305tippmannova.html)

¹³⁰ Mája Nováková byla česká spisovatelka dívčích románů a knihovnice. Narodila se 2. 9. 1906 v Lánech a zemřela 23. 7. 1990 v Rakovníce. Její román *Srdce na rozcestí* vyšel v *Listu pro paní a dívky*. (<http://baila.net/autor/148592704/maja-novakova>)

¹³¹ PAPOUŠEK, Vladimír a kolektiv. *Dějiny nové moderny 2 – Lomy vertikál*. Praha: Academia, 2014. Str. 290.

¹³² Anna Mittenhubrová (02. 03. 1875-04. 08. 1953) česká autorka. Vystupovala pod řadou pseudonymů, mezi některé z nich patřily: A. J. Bělská, Anuše Mittenhubrová-Bělská a Ivan Bělský. Přídomek Bělská využívala podle spojení svého místa narození v Bělé pod Bezdězem. Byla to spisovatelka, novinářka a překladatelka. Byla členkou Syndikátu českých spisovatelů a přispívala do časopisu *Hvězda* i *List paní a dívek* a její romány byly následně publikované také v edici Červená knihovna. Redigovala módní přílohy titulu *Módní svět* a *Lada*, články psala pro *Lidové noviny*, *Národní listy* i *Národní politiku*. (Databáze knih. Anna Mittenhubrová. [online] [cit. 11.01.2018] Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/autori/anna-mittenhubrova-22843>)

¹³³ Soupis aktuálně vydaných knih z edice Červené knihovny in *List paní a dívek*, 1928, č. 217(53)/1928.

¹³⁴ Anotace. *List paní a dívek*, 1925, č. 49/1925.

¹³⁵ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 91.

románů, které se ve vybraných ročnících v časopise objevily, patřily: Marie Bernhardová¹³⁶, Ida Bocková¹³⁷, Malvína Schicková-Rosenbergová¹³⁸, O. Hanstein¹³⁹ W. z Oestérenu¹⁴⁰, Markétka Elzerová¹⁴¹, Nast'a Kráslová¹⁴², B. M. Elišová¹⁴³, Markéta Pedlerová¹⁴⁴.

Část obsahu byla určena i pro děti v rubrice s názvem *List našich dětí*, z této přílohy později vznikl vlastní obrázkový časopis *Puňta*¹⁴⁵, který byl pojmenovaný po psím hrdinovi kresleného seriálu. Později se k edici Červené knihovny přidala i edice Dívčí knihovny, která vycházela od roku 1933 až do roku 1939 a vydala 17 svazků knih.¹⁴⁶

Beletristickou produkci doplňovaly kuchařky, ilustrace módních střihů a návody na vaření. Články byly určeny čtenářkám a aktuálním tématům „ženského světa“. Orientovaly se především na problémy žen v domácnosti, tedy např. děti, manželství, vedení domácnosti, vaření a podobně, téměř kompletně zde byly vynechané politická témata. Nechyběla ani módní poradna, která se zaměřovala na módní trendy, které zrovna odpovídaly sezóně. Jednou

¹³⁶ Marie Bernhardová (7. 11. 1852-1937) německá spisovatelka. Psala také pod pseudonymem Bernhard Frey. Psala především romány a povídky, ale také přispívala do různých novin.

(<https://portal.dnb.de/opac.htm?method=simpleSearch&cqlMode=true&reset=true&referrerPosition=0&referrerResultId=%2211868891X%22%26any&query=idn%3D11868891X>)

¹³⁷ Ida Bocková (05. 09. 1872-12. 08. 1940) rakouská spisovatelka a novinářka židovského původu. Psala také pod pseudonymem Ida Bock-Stieber. (Bock, Ida. *Deutsches Literatur-Lexikon*. Aal-Bremeneck. Francke, Bern 1968, str. 626)

¹³⁸ Malvína Schicková-Rosenbergová (1874-1964) česká autorka, která psala především německy. Manželka Karla Schicka. Narodila se v Novém Bydžově.

¹³⁹ Otfried von Hanstein (1869-1959) německý spisovatel. Napsal více než dvě stě románů, krátkých příběhů a povídek. Nepsal pouze romány pro ženy, ale také detektivky, dobrodružné příběhy a sci-fi.

¹⁴⁰ Werner z Oestérenu byl německý spisovatel a herec, který se narodil v roce 1874 a zemřel v roce 1958. Celým jménem Friedrich Werner Van Oestéren. (<https://catalog.lib.uchicago.edu/vufind/Record/3789272>)

¹⁴¹ Margarete Anna Elisabeth Elzer (19. 10. 1889 – 26. 08. 1966) německá autorka, dcera Hedwigy Courths-Mahlerové a také autorkou románů pro ženy. Vyšlo jí přes 54 románů.

¹⁴² Marie Nast'a Kráslová (1901-1994) česká autorka. Psala pod pseudonymem Nast'a Kráslová.

¹⁴³ Barbora Markéta Eliášová byla první českou spisovatelku, která během svého života objela celý svět, kde na různých místech pracovala jako učitelka. Narodila se 2. 11. 1885 v Jiříkovicích u Brna a zemřela 27. 4. 1957 v Praze. Zpočátku pracovala jako dělnice v továrně, poté nastoupila jako služebná u dvou bohatých německých dam. Její zaměstnankyně jí umožnily studovat francouzštinu a angličtinu. Barbora tyto jazyky natolik ovládla, že se po čase přestěhovala do Prahy a vyučovala tam na školách. Po čase napsala také několik učebnic, které se staly velmi oblíbenými a využívanými (např. Cvičebnice anglického jazyka pro školy, Praha: Bursík a Kohout, 1909). V roce 1921 se vydala na cestu do Ruska, dále do Japonska a zpět se vrátila přes Spojené státy americké. O těchto zážitcích dále psala ve svých románech, především o svém nejoblíbenějším Japonsku. Ještě třikrát podnikla cestu kolem světa a po různých zemích, po svém návratu pracovala jako překladatelka. Její dívčí romány z domácího prostředí publikovala v edici Červené knihovny, například román, který bude rozebrán v další kapitole *Na stříbrných křídlech mládí*. (*Lexikon české literatury I, A-G, Academia, Praha 2008, str. 655-656*)

¹⁴⁴ Margaret Pedler byla anglická spisovatelka, která zemřela 28. prosince 1948. Tvořila především romány pro ženy. (https://aleph.nkp.cz/F/HRE366UTMTCRHHMM9YB6P3HX4M3G9AS78UYHQ6JHFNRS2BHVIDL-19964?func=accref&acc_sequence=015785994)

¹⁴⁵ Komiks o příhodách pejska Puňti tvořil René Klapač a autorsky se na něm podílela Mária Voříšková. (Suk Pavel. *List paní a dívek a Hvězda čsk. paní a dívek jako symboly prvorepublikových časopisů pro ženy*. In *Česká novinářka*. Portál: 2011, Praha. Str. 58-59.)

¹⁴⁶ *Lexikon české literatury 4/II, U-Ž, Academia, Praha 2008, str. 1258-1259.*

ze stálých rubrik byl *List mladým*, který se pokoušel o články zaměřené na ženskou emancipaci, úspěšné ženy v oblastech kulturních i společenských.

2.1.2.) Grafická a obsahová podoba časopisu

Tento list mířil spíše na třídu s nižším příjmem. Pravidelně vycházel ve formátu A3 a šlo o ilustrovaný týdeník. Jedno číslo stálo 1 Kč a vycházelo každou středu. Časopis měl vždy sudý počet stránek, většinou 16 stran. Na titulní straně se redakce prezentovala tím, že se jedná o „nejoblíbenější a nejrozšířenější časopis československých žen, který nabízí dva tisíce módních modelů ročně, napínavé romány a také vyzkoušené rady a recepty.“¹⁴⁷ Grafická úroveň listu byla poměrně nízká, což bylo poznat především na druhu papíru. Nad fotografiemi převládaly hlavně kresby.

V roce 1925 vycházel list každou středu. Romány zabíraly většinou jednu až dvě strany. Vše bylo tištěné na jednoduchém papíře a v černobílých barvách. Titulní strana byla černobílá a většinou zobrazovala ženy s podnadpisem, který vysvětloval, co je zobrazené na obrázku – nová jarní móda nebo rovnou šablony na zobrazené stříhy. V roce 1925 měl časopis ustálenou strukturu. Titulní strana byla složená z názvu periodika, čísla, ročníku, ceny, periodicity a tematické ilustrace, na které byly zpravidla ženy v různých módních oblečcích, popř. jim společnost dělaly děti. Obrázky byly zpočátku černobílé, ale v průběhu roku už se objevovaly i barevné. (Příloha č. 4) Jako první byla umístěná módní rubrika, před kterou se v průběhu roku dostal úvodník. Jako úvodník vycházely krátké články, které měly nejčastěji dámskou tematiku, která za zabývala například blížícími se svátky.

Spisovatelka Marie Kyzlinková se v článku „Povolební úvaha“ (58/1926) zabývá tím, že je ráda, že *List* není politickým časopisem, protože všechno ostatní je politikou přímo nasáknuté – náboženství, žurnalistika, úřady, život společenský i hospodářský. A srovnává malicherné politické boje s tím, jak radostné to bylo v říjnu v roce 1918. Reaguje také na článek Karla Čapka, který v *Přítomnosti* psal o tom, že politika stran nikdy nebude politikou žen. (57/1925) Také se zde objevuje článek „V kterých povoláních vyniká žena nad mužem“, kde se rozebíralo, jak ženy během války vedly samy domácnost a staraly se o vše ostatní, a jaké mají přednosti a nakolik jsou odolnější proti nemocem a stresu oproti mužům.

Redakce se obsahem časopisu zaměřovala především na moderní hospodyně, které uvítaly obsah, který se zaměřoval na emancipovanost ženy, přesto ale bylo zřejmé, že hlavní rolí žen je být dobrou manželkou, nicméně neméně důležitá byla i role mateřství a role pečlivé

¹⁴⁷ *List paní a dívek*. Praha: Rodina, 1925-1926. (1)53/1925.

hospodyně. Romány se opíraly především o německé autorky, ale vedle nich byly publikované také autorky české, které se kolikrát příběhy dokázaly čtenářkám přiblížit více.

Novým románům byl vždy ponechán větší prostor, protože redakce chtěla, aby se čtenářky s novým příběhem mohly podrobně seznámit a po několika pokračování už prostor pro nový román zmenšily. Jelikož šlo také o knižní nakladatelství, tak se na těchto stránkách současně častokrát vyskytovaly také anotace na právě vycházející knižní romány z edice Červené knihovny anebo na blížící se vydání nového románu na pokračování.

Knihy z edice Červené knihovny zásadně vycházely až po zveřejnění románu na pokračování v časopise. (Příloha č. 5) Redakce měla velmi propracovaný systém, kdy nejdříve čtenářky „lákala“ anotacemi na nový román, který vyjde v časopise, a po jeho ukončení spustili kampaň, která propagovala nové vycházející knihu. U románů se také hojně vyskytovaly různé fotografie, šlo především o slavné osobnosti a herce z divadel, např. u románu *Její srdce – Milton Sills, sympatický kinoherec, velmi oblíbený, Rudolf Klein-Rogge, kinoherec, ne již nejmladší, ale zato dobrý*. (59/1925)

Módní rubrika měla rozsah na dvě až tři stránky a představovala nejnovější módní trendy, které se netýkaly pouze žen, ale také jejich dětí. Objevovaly se zde návrhy celé škály oblečení, šlo o kabáty, halenky, šaty, boty, doplňky, ale i zástěry na pečení, čepičky, spodní prádlo, župany a pyžama. Vedle těchto obrázků byla také číselná označení, podle kterých se v textu po stranách mohly dohledat návody na zhotovení těchto módních inspirací, vždy zde byly popsány doporučené rozměry látek a jejich cena. Fotografie žen v nejnovějších modelech byly umísťovány i k románům na pokračování, i přestože s románem nesouvisely.

Publikovaly se ankety nebo poradny, kde byl ponecháván prostor čtenářkám. V roce 1925 se objevovala poměrně úspěšná „Anketa o manželské věrnosti“, do které přispívaly samotné čtenářky se svými zkušenostmi. První příspěvek vyšel o Evě a panu Jaroslavovi a o podrobnostech jejich rozchodu, na toto téma čtenářky náruživě odpovídaly a anketa se nečekaně rozrostla. Zajímavá byla také anotace na knihu „Zářivé manželství“, která byla určená pro manžele a pro ty, kteří hodlají do manželství vstoupiti. Kniha se prezentovala jako taková, kterou by měla znát každá dívka před vstupem do manželství. Mezi kapitoly patřily – Význam pohlaví, Pohlavní život před sňatkem, Manželství, Směrnice manželství, Zachování životních sil, Moudré rodičovství, Kontrola porodu, Těhotenství a příznaky, Kritická období v životě ženy.

Na začátku roku 1925 probíhala soutěž „Poradte paní L“, kdy čtenářky zasílaly své názory a rady pro paní L a následně redakce vybrané dopisy otiskla. V čísle 13/1925 soutěž skončila a po roztřídění dopisů redakce plánovala vylosovat výherkyni. Pod romány v roce 1925 také vycházel feuilleton – např. na téma Úpadek milování (14/1925), Dandy, gentleman, švihák a frajer (15/1925). Většina článků se snažila o zajímavá, zahraniční nebo praktická témata. Například v čísle 55/1925 vyšel článek s tím, jak vypadá americká jídelna a také rádce, jak pracovat s kožešinami.

Pravidelně se objevovala rubrika „*Co ženy zajímá*“, která obsahovala různé sekce – Ženský rádce, Domácí dílna, Moderní kosmetika, Lékařská hlídka, Útulný domov, Co vařit, Jídelní lístek, Domácí rádce. V této rubrice „*Co ženy zajímá*“ se objevil článek „O ženských nectnostech“ (18/1925), ve kterém se rozebíralo, jak je žena od mužů odlišná, a že existují předsudky a předpoklady o tom, jak je žena slabší a méně statečná, ale to v mnoha případech není pravda. Jde prostě o nectnosti lidské, nikoli pouze ženské. Další článek byl „Odsuzovaná mládež“, která se zabýval pohledem na mládež, kdy si lidé od pětatřiceti výš mysleli, že je pražská mládež „*obzvlášť zvrhlá a dnešní mladá generace je vůbec nejšpatnější od dob praotce Čecha*“,

Další pravidelnou rubrikou byla „Lékařská hlídka“, kde se objevovala témata například o kojení a výživě dětí (18/1925). Rubrika „Domácí rádce a domácí dílna“ obsahovala rady hospodyňkám, návody na prošívání pokrývky, jak si vyrábět domácí masky, jak umýt zašlé přibory, a podobné menší tipy a triky, které si navzájem sdělovaly ženy v domácnosti. Také zde byly rady, jak na odstranění chloupků po těle. U rubriky „Co vařit?“ byl jídelní lístek a následně recepty na klasické i exotické pokrmy.

Také se na konci časopisu objevovala dvoustránka s názvem „*List našich dětí*“, která byla věnovaná dětem. Na ní se zveřejňovaly různé pohádky, básničky a komiksy. Tuto rubriku tvořila Blanka Svačinová.¹⁴⁸ V této části určené pro děti se objevovaly kresby od samotných dětí, např. v čísle 12/1925 se objevil obrázek k pohádce „Dva draci“, který nakreslil Jan Roubal ze Suché Vrbně, z obecního domu 378. (Příloha č. 6) Také se zveřejňovaly fotografie zaslané od matek dětí, např. malého kluka Toníčka z Běchovic (1/1929) nebo zaslané kresby, např. Lyžaři jedou, Kreslil: Rudolf Kandler, žák 4. tř. obec. šk. Trutnov. (1/1929)

Inzeráty byly přítomny v celém časopise, ale ke konci čísla jejich počet radikálně stoupá a běžně zabíral prostor půl strany až stranu. Témata byla všelijaká, od inzerátů na různé léky a

¹⁴⁸ SUK, Pavel. *List paní a dívek a Hvězda čsk. paní a dívek jako symboly prvorepublikových časopisů pro ženy*. In Česká novinářka. Portál: 2011, Praha. Str. 58.

kosmetiku, rady při potížích s menstruací, až po odstraňovač chloupků na obličejí, prodej českého peří, kosmetiku, věštkyně, pomůcky do domácnosti nebo kadeřnictví. Obrázky a fotografie se věnují stále spíše slavným osobnostem anebo módním tipům (Roztomilá toque ze zlatožluté plsti, zkombinované se žehleným sametem téhož odstínu. Pařížský model. (Foto Balcan) 1/1929) Už v roce 1925 byla běžná reklama na Baťu, v roce 1929 se objevila i na Nivea Creme, který obsahuje „jako jediný“ eucerit a další nejčastější reklamou byla na zubní pastu Chlorodont.

Když zde bylo dost prostoru, publikovala se rubrika „Malý oznamovatel“, kde se objevovaly nabídky na prodej věci i nemovitostí, na půjčky, na vyučování, ale také na manželství. V těchto manželských inzerátech hledali bohatí muži a majitelé továren šťastné manželství.

V roce 1929 stál jeden výtisk stále 1 Kč a vycházel pravidelně každou neděli. V těchto vydání už bylo znatelně více barev. V roce 1929 už byla ustálená podoba hlavního úvodníku, kde se vyskytují například články „Šťastné manželství“ nebo „Jste pověřčivé“, „Žena a moderní architektura“ a „Normální morální život“ (1/1929) Přesto ale většinou nešlo o politiku, ale spíše o sezónní témata, která by zajímala ženy, např. epidemie chřipky a jak se jí zbavit.

Zůstala zde také módní rubrika pro ženy, kde se zveřejňovaly návody, jak si ušít vybrané modely oblečení. Tyto návody se objevovaly také v rubrice „Ruční práce“. Tyto návody bylo možné si objednat a vyzvednout, ženy na základě těchto šablon mohly doma ušít vlastní model.

Pavel Suk dává dohromady soupis redakce, která tvořila obsah týdeníku a byla po celou dobu celkem stálá. Patřila tam JUDr. Svatoslava Zelená, která vedla *Právníký kalendářík*, kde odpovídala na dotazy čtenářek, které potřebovaly právníckou radu. Anna Matoušková psala jídelní listy, kde doporučovala recepty. Ilona Blechová kreslila vzory pro háčková a pletení, Miroslava Rychetská kreslila modely oblečení a Miloslava Plocková připravovala stříhy modelů oblečení.¹⁴⁹

Ve vydáních v roce 1934 se lehce přeměňuje stávající struktura časopisu. Je změna titulní strany, která je barevná a celkově propracovanější. (Příloha č. 7) Jako první je tzv. poděkování čtenářům „*O nás pro nás*“, které píše anonymně redakce a zodpovídá zde také vybrané dotazy. Už se zde nevyskytují kresby, ale černobílé fotografie. Rubriku „Co ženy zajímá“ nahrazuje „Království naší kuchyně“, ale stále zůstává „*List našich dětí*“. Obecně

¹⁴⁹ SUK Pavel. *List paní a dívek a Hvězda čsk. paní a dívek jako symboly prvorepublikových časopisů pro ženy*. In Česká novinářka. Portál: 2011, Praha. Str. 58.

tedy základní struktura časopisu zůstává stejná, umožňuje tak čtenářkám lepší orientaci a maximálně se mění názvy rubrik, ale jejich obsah zůstává téměř totožný.

2.2) Hvězda československých paní a dívek

2.2.1.) Vznik časopisu

Týdeník *Hvězda československých paní a dívek* (dále jenom *Hvězda*) vycházel od 21. 9. 1925 v tiskařském koncernu *Melantrich*, který patřil pod národněsocialistickou stranu. Časopis vycházel až do roku 1945. Majitelem a vydavatelem byl zpočátku Jaroslav Šalda, který tento list začal vydávat podle vzoru svého konkurenta Artura Vaňouse a jeho časopisu *List paní a dívek*.¹⁵⁰

Odpovědným redaktorem pro léta 1928 až 1932 byl Jan Morávek¹⁵¹, který se staral především o beletristické příspěvky. Poté ho nahradila Hana Nováková-Kaldová. *Hvězda* se orientovala především na ženy v domácnosti a ženy ze střední třídy.¹⁵² Původně se časopis měl jmenovat *Zrcadlo československých paní a dívek*, ale tento název těsně před vydáním změnili, aby tak ochránili i další značky jako například *Naše Hvězda*, *Hvězda našich žen* a podobně.¹⁵³ Redakce časopisu se orientovala především na autorky románů na pokračování z Francie a Anglie, které navazovaly na tradici populární četby pro ženy, kterou vytvořila Eliška Krásnohorská a Popelka Biliánová.¹⁵⁴

Melantrich vydával také obrázkový týdeník *Pražský ilustrovaný zpravodaj*, ve kterém se objevovaly romány na pokračování, ale ty nebyly zaměřené pouze na ženy, jak tomu bylo u *Hvězdy*, ale cílily na širokou veřejnost, proto se tam můžeme setkat s romány historickými, dobrodružnými, humoristickými, detektivními i sentimentálními. Stejně tak časopis *Zpravodaj* nebyl zaměřený pouze na jednu sociální skupinu, a proto obsahoval romány různých žánrů.¹⁵⁵

Hvězda se prezentovala jako nejoblíbenější ženský list ve své době, v nejúspěšnějším období v roce 1929 dosahovala nákladu až 900 000 výtisků. Tento ilustrovaný časopis patřil mezi nejpopulárnější týdeníky své doby. K mimopražským vydáním byla přidávaná také příloha

¹⁵⁰ KONČELÍK Jakub, VEČEŘA Pavel, ORSÁG Petr. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010. Str. 39.

¹⁵¹ Jan Morávek (1888-1958), herec, spisovatel, novinář, scénárista. Autor více než dvaceti románů, psal také povídky a dětské knížky. Redaktor Obrany venkova, později Pražského ilustrovaného zpravodaje.

¹⁵² SUK Pavel. *List paní a dívek a Hvězda čsk. paní a dívek jako symboly prvorepublikových časopisů pro ženy*. In Česká novinářka. Portál: 2011, Praha. Str. 59-60.

¹⁵³ Tamtéž. Str. 59.

¹⁵⁴ PAPOUŠEK, Vladimír a kolektiv. *Dějiny nové moderny 2 – Lomy vertikál*. Praha: Academia, 2014. Str. 290.

¹⁵⁵ SUK Pavel. *List paní a dívek a Hvězda čsk. paní a dívek jako symboly prvorepublikových časopisů pro ženy*. In Česká novinářka. Portál: 2011, Praha. Str. 52.

Hvězda pro venkov a časopis si bylo možné předplatit i za hranicemi republiky. Tento list se nezaměřoval na náročná témata, ale hlavně na praktické rady a návody pro čtenářky. Od ostatních ženských listů se odlišoval především svou typografií, grafickou úpravou a stylem psaní, kterým se redakce snažila o navození pocitu blízkosti a osobitosti. Kresby a fotografie redakce zveřejňovala i z příspěvků, které jim zasílaly čtenářky. *Hvězda* ponechávala velkou část obsahu především dopisům čtenářek, které zasílaly své názory k aktuálním společenským otázkám.

Redakce časopisu charakterizovala své romány především jako snahu „*najít takzvaný ženský román, který by cele zaujal a uspokojil naše čtenářky, děj musí se točiti kolem dvou mladých, hezkých lidí, kteří přes všecku nepřízeň osudu, přes všechny úklady nepřátel a všeho zlého na světě musí se konec konců nalézt a zasnubní polibek musí být také punktem románu.*“¹⁵⁶ Tento výrok velice stručně shrnuje celkové ladění všech červených románů, které v *Hvězdě* vycházely.

Hvězda si svou úspěšnost získala rychle, především díky šikovnému uvedení na trh. První číslo bylo vytisknuté ve stotisícovém nákladu a vydání se následně během celého dne zdarma rozdávalo na tržnicích a v prodejnách novin. Tímto krokem si list téměř ihned získal řadu předplatitelů, díky kterým se stal nejúspěšnějším časopisem v nakladatelství.¹⁵⁷ „*Hvězda byla po Večerním Českém slovu nejúspěšnějším listem Melantricha za mého vedení. Prvního čísla jsem vytiskl 100 000 exemplářů a zdarma rozdával... Mne samotného překvapilo, že na další číslo došlo tolik objednávek, že jsme hned druhého čísla tiskli více než 100 000 a první číslo ještě dotiskovali pro ty čtenářky, které ho nedostaly. Byl to jedinečný úspěch na první ráz... a byl to úspěch trvalý,*“¹⁵⁸ tak vzpomínal na rozjezd *Hvězdy* tehdejší ředitel Melantrichu Jaroslav Šalda.

Hned na začátku se uchytilo přes 80 000 odběratelů. Časopis se rychle stal nejprodávanejším titulem pro ženy. Se svým nákladem se nikterak netajil, častokrát se toto číslo dalo najít i na samotné obálce, v únoru 1927 mělo například náklad 240 000 kusů.¹⁵⁹ V roce 1935 zveřejnili na své titulní obálce náklad 395 000. (Příloha č. 8)

Hvězda měla ve třicátých letech téměř 400 tisíc výtisků, takže se ironicky největší rozmach dostavil v době hospodářské krize. Soutěživost s konkurenčním *Listem* se projevovala i v ceně, kterou *Hvězda* snížila na 90 haléřů, aby ponížila oproti svému konkurentovi, který se

¹⁵⁶ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 123.

¹⁵⁷ BULÁNEK, František. *Spisovatel, novinář a člověk Jan Morávek*. Praha: Melantrich, 1948. Str. 208.

¹⁵⁸ ŠALDA, Jaroslav. *Budování tisku*. Praha: Eva, 2001. Str. 208

¹⁵⁹ *Hvězda československých paní a dívek*. Praha: Melantrich, 1927, čís. 73(1)/1927.

prodával za 1 Kč. Na základě toho mohla redakce své čtenářky upozornit na to, že 10 haléřů není zanedbatelný rozdíl, za to už si šlo pořídit hrnek, korále nebo jeden a půl kila mouky.¹⁶⁰

Porovnání nákladů¹⁶¹ dalších listů, které vycházely v nakladatelství *Melantrich*:

Titul	Náklad
<i>Pražský ilustrovaný zpravodaj</i>	270 000
<i>Hvězda</i>	400 000
<i>Eva</i>	18 000
<i>České slovo</i>	200 000
<i>Večerní české slovo</i>	530 000
<i>A-Zet</i>	135 000
<i>Telegraf</i>	18 000

Příloha č. 9.

V *Hvězdě* se v ročníku 1925 objevila také úspěšná soutěž „Napište román!“, ve které šlo o to, aby čtenářky podle obrázků hlavních fabulačních zlomů doplnily první část románu *Životem vedla je láska* od úspěšného autora Bohumila Zahradníka-Brodského. Pro čtenářky to nebyl těžký úkol, protože první část příběhu už znaly, a podle obrázků mohly snadno doplnit hlavní fabulační dějové zvraty, které pro ně byly známé už z předchozích příběhů. Čtenářky poslaly do redakce tisíce příspěvků, ve kterých si pohrávaly se všemi možnými dějovými zvraty, takže ani samotný autor by nemohl vymyslet naprosto odlišnou dějovou linii, protože zběhlé čtenářky vyčerpaly všechny možnosti stereotypů tohoto žánru. Přesto však měly všechny čtenářky potřebu ukončit příběh šťastným koncem, který měl v červené knihovně autoritativní postavení.¹⁶² V časopisu se také objevovaly romány od autorů: Berta Rucková¹⁶³, Henry Gréville¹⁶⁴, F. A. Ballestrema¹⁶⁵, Sonjy Špálové¹⁶⁶, Alfreda Schirokauera¹⁶⁷, M. Altayové¹⁶⁸, Jana Martina¹⁶⁹ a Fl. Riddelové¹⁷⁰.

¹⁶⁰ MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 90-91.

¹⁶¹ BERÁNKOVÁ, Milena; KŘIVÁNKOVÁ, Alena; RUTTKAY, Fraňo. *Dějiny československé žurnalistiky, 3. díl, Český a slovenský tisk v letech 1918 - 1944*. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Novinář, 1988. Str. 163.

¹⁶² MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna*. Str. 104-105.

¹⁶³ Berta Rucková (02. 8. 1878-11. 08. 1978) anglická spisovatelka. Napsala více jak 90 romantických příběhů. Přispívala také krátkými příběhy a romány na pokračování do různých časopisů. (https://en.wikipedia.org/wiki/Berta_Ruck)

¹⁶⁴ Henry Gréville (1842-1902) byl pseudonym pro francouzskou spisovatelku a básničku Alici Marii Céleste Durand. Se svým otcem se přestěhovala z Francie do Petrohradu, kde studovala a následně začala psát o ruské společnosti. V roce 1872 se vrátila do Francie a provdala se za Émila Duranda. (<https://www.databazeknih.cz/autori/henry-greville-24455>)

¹⁶⁵ Eufemia von Adlersfeld-Ballestrem (18. 8. 1854-26. 4. 1941) německá spisovatelka. Její román *Muška v jantaru* v nakladatelství Modrých

„V duchu lidovém byly vybírány i romány, a jestliže zejména ve Hvězdě to byly romány s happy-endem, považoval jsem tehdy sám za prospěšné, aby se čtenářkám dala uklidňující četba pro chvíle oddechu po všední, někdy i namáhavé práci a nikoli drastické líčení života, jak jej třeba některá z nich sama prožívala.“¹⁷¹ Takto popisuje Šalda svůj koncept nenáročného časopisu pro ženy, za což byl častokrát také kritizovaný. Reagovala na to i Milena Jesenská, která to okomentovala v *Národních listech* v roce 1928 názorem: „Snad kdybychom znaly více podobných knih (...) nedaly bychom si líbit plochost, tupost, nevěcnost vlastních časopisů. Země, ve které má časopis *Hvězda*, *List paní a dívek*, 250 000 (slovy dvě stě padesát tisíc) odběratelek, nemá mnoho inteligentních paní a dívek. Tím se asi vysvětluje, že jakémukoli vážnému podnikání se u nás nedaří, že jeden list pro ženy po druhém vyrůstá, aniž by nám přinášel něco hodnotného, že se ženské čtivo udržuje na hranici mezi kýčem a limonádovým nesmyslem a že je vůbec třeba rozlišovati četbu na mužskou a ženskou.“¹⁷²

Ve své disertační práci se Lenka Penkalová zaměřila na rubriky pro ženy v časopise *Hvězda* a jejich seznamovací inzeráty charakterizuje tím, že zde muži hledali především ženy „domácensky vychované“, „nemoderní“ a „bez mikad“. ¹⁷³ V tomto pojetí se *Hvězda* snažila podporovat tradiční roli ženy, namísto moderní zaměstnané dívky s krátkým sestřihem. Časopis se snažil představovat módu středního proudu, stejně jako návody, jak levně nakupovat a šít. Nechtěl narušovat tradice výstřednostmi a podřývat sebevědomí svých čtenářek příliš luxusními oděvy. Redakce sama se snažila především zveřejňovat střihy a

románů. (https://aleph.nkp.cz/F/PS4T55EEMTL6LJPDAXAGSN4GL5KCLKU6CXUKYGC565PC7X9JMSQN-21596?func=accref&acc_sequence=015201240)

¹⁶⁶ Sonja Špálová (06. 11. 1898-17. 02. 1994) česká spisovatelka. Tato spisovatelka „přes své mládí není spisovatelka neznámá ani naší veřejnosti ani kritice. Z nich knižně vyšel román *Bludiště lásky*, a knížka pro děti *Pohádky z čarovné země*. Novinkou na knižním trhu je sbírka veršů *Písň mrtvého kapitána*, v tisku je román *Žena bez masky* a básně *Bible hříšníků*.“ (Kunc Jaroslav. Slovník soudobých českých spisovatelů 1918-1945. Praha: Orbis, 1945. Str. 813.)

¹⁶⁷ Alfred Schirokauer (13. 6. 1880- 27. 10. 1934) byl německý spisovatel. Psal především historické romány a biografie. Mezi jeho nejznámější román patří *Hříšná Messalina*. (<https://www.databazeknih.cz/zivotopis/alfred-schirokauer-9564>)

¹⁶⁸ Margit Altai (6. 1. 1882 -7. 2. 1972) maďarská spisovatelka. Její román *Děvče z Ameriky*, který přeložil G. N. Mayerhoffer, vyšlo v nakladatelství Modrých románů v roce 1930. (https://hu.wikipedia.org/wiki/Altai_Margit)

¹⁶⁹ Jan Wenig (23. 06. 1905-20. 03. 1979), psal pod pseudonymem Jan E. Martin a byl to český spisovatel a rozhlasový moderátor. Zpočátku vydával právě dívčí romány, poté se stal redaktorem časopisu *Radiojurnal*. (Merhaut, Luboš. Lexikon české literatury, S-Ž. Praha: Academia, 2008. ISBN 978-80-200-1572-3. Kapitola Jan Wenig, s. 1609-1611.)

¹⁷⁰ Charlotte Riddellová (30. 9. 1832 - 24. 9. 1906) anglická spisovatelka, narodila se v Severním Irsku. Napsala 56 románů, novel a povídek. Byla také spolumajitelkou a editorkou časopisu *St. James's Magazine*. Patřila mezi jednu z nejvlivnějších auterek viktoriánské doby. Publikovala pod pseudonymem J. H. Riddell, a to především duchařské a tajuplné příběhy. (https://en.wikipedia.org/wiki/Charlotte_Ridde)

¹⁷¹ ŠALDA, Jaroslav. *Budování tisku*. Eva, Praha 2001. Str. 210.

¹⁷² „*Šedesát stránek o židli*“, *Národní listy*, 16. 11. 1928, str. 13.

¹⁷³ Lenka Penkalová *Rubriky pro ženy v denním tisku 20. let 20. století a jejich autorky*. Disertační práce Praha 2011.

modely, které si u nich ženy mohly zakoupit nebo si je podle dodaných šablon mohly samy vytvořit.

Hvězda v roce 1934 zveřejnila sérii dokumentárních příběhů, které se zabývaly osudy skutečných žen. V těchto příbězích si redakce vybrala jeden ze zaslanych příběhů čtenářek a ten následně zveřejnila. Šlo především o dokumentární příběhy, kdy se autor z redakce snažil popsat každodenní život některé z čtenářek. Jako první vyšel příběh pojmenovaný *Děvče s plošiny*, jehož autorem byl Kurt Juhn. Dokončení první reportáže zakončuje takto: „Dnes otiskujeme první reportáž ze života našich čtenářek. Příště přijde na řadu další příběh a zatím co čtete tyto řádky, je náš autor na lovu. Bude se pohybovat v Praze, zajede na venkov, všude s otevřenýma očima a ušima a s připraveným blokem na poznámky. Chodi mezi Vámi, čtenářky Hvězdy, aby podal ve vašich osudech, jak vypadá život za našich dnů. Třeba ho dnes potkáte, nuže svěřte se mu. Kdo ví, milá čtenářko, přijdeš na řadu zítra možná ty...“¹⁷⁴ Mezi další příběhy patřily: *Další husopaska, která přišla do zámku; Děvče, které chtělo se stát jeptiškou; Božena má ráda čeledína; Milena, dcera vorařova; Dobrodružství Češky ze Sibíře; Třetí láska Milady G.*

2.2.2.) Grafická a obsahová podoba časopisu

Časopis vycházel pravidelně v týdenní periodicitě ve formátu A3 s přibližně 24 stranami a v roce 1925 stál zprvu 40 haléřů, což byla patrně strategie mířící na lepší prodej, cena se za několik měsíců změnila na 80 haléřů a trvala až do roku 1934, kdy vystoupala na 90 haléřů. List byl tištěný na obyčejném papíře a neměl nijak zvláštní grafickou úpravu nebo typografii. Obrazové náměty měly být vkusné a elegantní, skládaly se především z kreseb a ilustrací, po třicátých letech je nahradily fotografie.

Znatelný byl také rozdíl mezi titulními obálkami *Hvězdy* a *Listu*. *Hvězda* se snažila cílit spíše na bohatší čtenářky, a proto měla elegantnější a jednodušší titulní strany. V roce 1925 (Příloha č. 10) šlo především o malby žen podle hlavních témat a sezóny, navíc na dolní straně obálky nebo po stranách seznamovaly čtenářky s těmi nejzajímavějšími články. V roce 1934 je obálka převážně tvořená z maleb, které připomínají obrazy a stále jsou zde přítomné anotace na obsah nebo na nové romány. (Příloha č. 11)

Grafický editor měl na starosti to, aby se neobjevovaly žádné „laciné a nechutné“ náměty.¹⁷⁵ Rubrika Svět ženy se zabírala tématy z domácího i zahraničního prostředí, které se nejčastěji

¹⁷⁴ JUHN Kurt. *Děvče z plošiny*. List paní a dívek in *List paní a dívek*. 1934, 41/1934.

¹⁷⁵ Editorial. *Hvězda československých paní a dívek*, 1932, č. 1/1932.

týkaly role matky a manželky. „*V módní rovině se časopis striktně držel konzervativní módy československé ženy a nezveřejňoval žádné výstřelky.*“¹⁷⁶ Redakce v této jednoduchosti viděla základ úspěchu, protože čtenářky vyžadovaly nenáročný obsah bez politicky zatížených témat, kterým se měly podpořit klasické hodnoty, a vše muselo být srozumitelné. „*Znal jsem ducha a potřeby lidového čtenáře a hleděl jsem mu vyhovět obsahem listů.*“¹⁷⁷

Redakce pro pomoc svým čtenářkám podnikla také velice neobvyklý krok a začala provozovat kurzy, které měly hospodyňkám maximálně pomoci stát se správnou ženou. „*Byly založeny kursy Hvězdy, kde se učí ženy začátečnice i ženy pokročilé vařit a šít. Tyto kursy prosperují tak, že spousty žadatelek jsou vždy odmítány pro přeplnění. Ale tyto kursy prosperují i jinak. Řekli bychom, že přinášíjí ovoce jejich absolventkám. O tom však ať promluví ty mladé manželky, které jsme jako šťastné nevěsty zasvěcovali do tajů kuchyně a šicího stroje. A nebo ať o tom promluví jejich manželé. Nebojíme se.*“¹⁷⁸

Beletristická část se skládala z románů na pokračování a krátkých povídek. Další část tvořily rady a návody, jak se starat o domácnost a děti. Byla zde také stránka o módě, strana s inzercí i poradna. Objevovaly se tam také odlehčující prvky, jako například křížovky a soutěže, které měly čtenářkám ukrátkit dlouhou chvíli. Zajímavou součástí byla inzertní část, kde byly ve velkém zastoupené nabídky k sňatku.¹⁷⁹ Obsahová část byla plná kratších článků, které nejčastěji reagovaly na aktuální období, tedy například Vánoce, Velikonoce, prázdniny, svátky.

¹⁷⁶ Tamtéž. Str. 39.

¹⁷⁷ ŠALDA, Jaroslav. *Budování tisku*. Eva, Praha 2001. Str. 185.

¹⁷⁸ MORÁVEK, Jan. Editorial. *Hvězda československých paní a dívek*, 1932, roč. VII, č. 1, s. 2.

¹⁷⁹ KONČELÍK Jakub, VEČEŘA Pavel, ORSÁG Petr. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010. Str. 39.

4. Rozbor románů na pokračování (Vlastní výzkum)

Vlastní výzkum se bude soustředit na romány na pokračování, které se ve sledovaném období objevily v časopisech. Je nutné upozornit, že některé romány byly z podrobnějšího zkoumání vynechány, protože do vybraného ročníku zasahovaly pouze několika málo pokračováními. Pro úplnost jsou ale vynechané romány vypsány na začátku zkoumaného ročníku. U vybraných románů se budu zabývat formální a obsahovou strukturou. Z formálního hlediska budu sledovat národnost autora, počet pokračování a žánr. Z obsahové hlediska se poté budu soustředit na schéma, postavy, děj, prostředí a zakončení románu. Tento základní pohled na romány mi umožní podívat se na stereotypy a schémata, která se v románu objevují nejčastěji. Budou mě zajímat základní schémata, u kterých budu sledovat, jestli se v románech opakují nebo jsou spíše ojedinělými.

Také zmíním anotace románu a informace o autorovi nebo autorce, jestliže se v časopise objevily. Klasicky se před vydáním románů objevila upoutávka na nový román, který měl vyjít v příštím čísle. V *Listu paní a dívek* po zveřejnění celého románu následně vycházely upoutávky na vycházející knihu románu. Před vydáním nového románu se také v obou časopisech objevovala výrazná upoutávka na „nový román“ na titulním listu.

U každého ročníku tedy bude v tabulce podrobný výpis všech zkoumaných románů, společně s jejich autorem, jeho národností, počtem pokračování a žánrem. Ve druhé tabulce budou u románů pro přehlednost vypsána hlavní dějová schémata, které na konci výzkumu shrnu a vyhodnotím, které byly nejpoužívanější.

U některých autorů je nutné uvést jejich skutečné jméno, pseudonym, pod kterým román zveřejnili, a také překladatele, pokud byl u románu uveden. Zajímavé je, že romány H. Courths-Mahlerové neměly jednu stálou překladatelku, ale několik. Patrně šlo o velkou četnost, s jakou byly romány této autorky otiskovány, a proto by to jedna překladatelka nemusela zvládnout.

4.1) List paní a dívek v roce 1925

V ročníku 1925 vyšlo devět románů na pokračování, z toho jeden byl z rozboru vynechán.

Nezpracované romány:

Courths-Mahlerová Hedwiga: *Katuščino štěstí* in *List paní a dívek*, 1925-1926, č. (66)14/1925-26 – (74)22/1926. – Román byl vynechán, protože začínal na konci ročníku 1929, na konci vyšlo jenom 6 pokračování tohoto románů a pokračoval v ročníku 1926.

Autorka /Autor	Statní příslušnost	Titul	Počet pokračování	Žánr
Courths-Mahlerová	Německá	<i>U cizích lidí</i>	17	Ženský román
Mittenhubrová Anna	Česká	<i>Za hlasem srdce</i>	12	Ženský román
Bernhardová Marie	Německá	<i>Na bludných cestách</i>	13	Ženský román
Kyzlinková Marie	Česká	<i>Rozvedená</i>	15	Ženský román
Courths-Mahlerová	Německá	<i>Čistá láska vítězí</i>	19	Ženský román
Šmejkal J. V.	Česká	<i>Osudy krásné Aiši</i>	12	Ženský román
Bocková Iva	Rakouská	<i>Její srdce</i>	20	Ženský román
Bělská A.	Česká	<i>Šťěstí vstříc</i>	23	Dívčí román

Příloha č. 12.

Titul	Schéma
<i>U cizích lidí</i>	znovunalezení rodiče, sociální původ je překážkou svatbě
<i>Za hlasem srdce</i>	nešťastná láska; nešťastné manželství, které se promění v šťastné
<i>Na bludných cestách</i>	nešťastná láska, bohatství je překážkou, snaha o manželství kvůli bohatství
<i>Rozvedená</i>	rozvod, nešťastná láska
<i>Čistá láska vítězí</i>	rozvod, nešťastná láska
<i>Osudy krásné Aiši</i>	smrt jednoho z hlavních hrdinů
<i>Její srdce</i>	nešťastná láska, bohatství je překážkou, snaha o manželství kvůli bohatství
<i>Šťěstí vstříc</i>	smrt jednoho z hlavních hrdinů, nešťastné manželství se napraví

Příloha č. 13.

- 1) Courths-Mahlerová Hedwiga: *U cizích lidí* in *List paní a dívek*, 1924-25, č. 1/1924 – 17/1925.

Autor: Německá autorka

Přeložil: neuvedeno

Počet pokračování: 17

Žánr: Ženský román

Téma: Hledání štěstí v Americe a boj o lepší život a vybudování si nového domova

Schéma: znovunalezení rodiče, sociální původ je překážkou svatbě

Hlavní postavy: Jindřich, demobilizovaný důstojník; nevlastní sestra Marie „Mařka“; Bedřich „Fred“ Štemberk; Maud Štemberková; paní Guardová/Eliška Rutlandová/matka Jindřicha

Prostředí: Cizina (Amerika)

Děj: Příběh začíná tím, že se po válce dva sourozenci ocitnou v obtížné životní situaci. Jindřich Rutland je sice mladý a pohledný důstojník, ale zároveň je po válce také demobilizovaný. Kvůli tomu si ve své rodné zemi nedokáže sehnat práci. Odjíždí proto do Ameriky, kde získá práci jako šofér ve velké americké továrně na automobily Štemberk. Zde se seznámí s krásnou dcerou svého šéfa Maud. Ta je popisována jako samostatná a přirozeně cítící dívka. Netrvá dlouho a mezi Maud a Jindřichem vznikne milostný vztah. Další hlavní hrdinkou je Jindřichova nevlastní sestra Mařka, která zůstala doma a strádá u chudých příbuzných. Po čase tedy neváhá a rozhodne se odjet za bratrem do Ameriky. Získá práci komorné u seňory Guardové. Seznámí se s mladým Američanem Fredem Štemberkem, synovcem své zaměstnavatelky. Mezitím Jindřicha pošlou pracovně pryč, aby ho donutili zapomenout na Maud. Mezitím se Mařka dozvídá, že Maud je zaslíbená svému bratranci Fredovi, ačkoli bratranec a sestřenka jsou pouze přátelé. Mařku obtěžuje seňor Druzzio a rozhodne se jí zmocnit násilím a odveze jí na své panství. Fred je ale do Mařky také zamilovaný, stejně jako ona do něj a rozhodne se jí vysvobodit. Na konci se Jindřich dozvídá, že paní Guardová je ve skutečnosti jeho matka, která ho jako malého musela opustit a jemu řekli, že matka zemřela. Ve skutečnosti se jmenuje Eliška Rutlandová. Matka mu slíbí, že u Arnošta Štemberka vyjedná jeho svatbu s Maud.

Konec: Příběh končí šťastným zakončením, kdy Jindřich a Maud plánují svatbu a zároveň našel svou ztracenou matku. Mařka se s „Fredem“ Bedřichem také zasnoubí.

„Ona na něj hleděla plna zanícení: „Já bych byla bývala i paní šoférovou, můj Jindřichu“ pravila hlasem chvějícím a s celou svěží radostí své bytosti, již on tak milovat. On ji pevně objal a vtiskl jí první horoucí políbení na rty.“

„U stolu usedli si Bedřich s Marií na jednu stranu, Jindřich s Maud na druhou a pan Štemberk usedl vedle paní Guardové. Pan Štemberk vstal, ťukl na svou sklenku a pravil „Přeji vám všem, aby to štěstí, které tu vidím, zůstalo tak věčně: připijím na zdraví pravé firmy Štemberk a spol.! Nazdar!“ (17/1925)

Anotace: Autorka navazuje tímto románem na svůj předchozí úspěšný román *Magdín osud*, který byl otisknutý v *Pražském ilustrovaném zpravodaji*, a redakce na autorku odkazuje jako na „nejčtenější současnou spisovatelku románů.“ Tento její nový román by měl tedy být vyvrcholením její tvorby. „Čtenář ihned pozná, že vyvřel z autorčina srdce pod útliskem těžké poválečné doby, z lásky a soucitu k trpícím lidem. U cizích lidí. Už název mnoho napovídá. Je chladná cizina a je bédno člověku, musí-li do ní na výboj, hledati v ní to, co mu odepřel domov. Jak těžký je život psanců!“ (Anotace - 1/1924)

2) Bělská A.: *Za hlasem srdce in List paní a dívek*, 1924-25, č. 9/1924 – 21/1925.

Autor: Česká autorka

Pseudonym: Bělská A. (skutečné jméno: Anna Mittenhubrová)

Počet pokračování: 12

Žánr: Ženský román

Téma: Nešťastná láska ženatého muže ke koketní vdané ženě.

Schéma: nešťastná láska; nešťastné manželství, které se promění v šťastné

Hlavní postavy: statkář Pavel Jeřábek a jeho žena Růžena; koketní Mileva Marčanová, její manžel Marčan a jejich dcera Ilka.

Prostředí: Město

Děj: Pavel se na popud Milevy ožení s Růženou, ale ta po něm po čase chce, aby svou ženu opustil. Pavel je do Milevy bláznivě zamilovaný a je kvůli ní ochoten přemýšlet o tom, že opustí vlastní ženu. Mileva má také manžela, ale ráda a často flirtuje s ostatními muži. Mileva a Marčan spolu mají miminko Ilku. Pavlova manželka Růžena je naivní a hodná, a proto nevidí poblouznění svého muže a ochotně se Marčanovým stará o nemocnou Ilku.

Konec: Na konci Pavel prokoukne Milevy intriky a nadobro se s ní rozejde, protože mu dojde, že se za tu dobu zamiloval do své ženy, ve které konečně vidí tu dobrou a milující manželku. Mileva následně zemře na srdeční mrtvici. „*Jsou mnohdy záhady v našem životě, jež nikdy nedocházejí rozluštění. Mileva byla záhadnou bytostí, kteráž žádala, aby život podrobil se jí, a nikoli ona jemu. Nebyla by nikdy našla štěstí, protože toužila vždy jen po tom, co bylo pro ni nedosažitelné*“

„Ano, ona byla příčinou našeho štěstí, a proto jí patří naše vděčnost a stálá vroucí vzpomínka!“ s vřelostí připojila Růžena, pohlédnuvši hluboko do tmavých, nyní již vyjasněných očí svého Pavla.“ (č. 21/1925)

3) Bernhardová Marie: *Na bludných cestách* in *List paní a dívek*, 1925, č. 16/1925 – 29/1925.

Autor: Německá spisovatelka (Marie Bernhard)

Přeložil: neuvedeno

Počet pokračování: 13

Žánr: Ženský román

Téma: Nápadníci se snaží získat bohatou manželku

Schéma: nešťastná láska, bohatství je překážkou, snaha o manželství kvůli bohatství

Hlavní postavy: bohatá Ruska Věra, její nápadník Bruno Ilgen/Pavel, druhý nápadník baron Tristan Rodach, třetí nápadník strýček Josua Hartmuth

Děj: Hlavní hrdinkou je Ruska Věra, která přestože není obzvláště krásná, tak je bohatá a to k ní přitahuje řadu ctitelů. O manželství s ní a její miliony soutěží baron Tristan, strýček Josua a bratr přítelkyně z dětství. Bruno Ilgen je dobrodruh a ničema, který vyloupil banku a následně narazil na svého bratrance Pavla, kterého zabil, protože si byli nápadně podobní a Bruno se za něj chce vydávat. Odjede do Litvy, kde žije u svého bohatého příbuzného, amerického milionáře, Josue Hartmutha. Věra, ač Bruna nezná, tak je jí už ze začátku nesympatický. Bratranec Věry baron Tristan Rodach přijede na statek, aby splnil tajné poslán. Tristan a Věra se do sebe zamilují, ale jelikož se Tristan stydí za svou chudobu, tají své city.

Prostředí: Cizina - Město - Litva

Konec: Policie najde mrtvolu Pavla Ilgena a podezření padne na Tristana. Nakonec je Tristan za pomoci Věry osvobozen a Bruno odsouzen. Román je zakončený procesem s Brunem a Tristanem, kdy před porotu předchází svědkové a také Věra, která popisuje, co všechno udělala, aby odhalila Tristanovu nevinnu. Po jeho propuštění se sejdou na zamrzlém jezeře, kde si vyznají lásku. „*Uplynulo 18 měsíců. Vesele zvonily zvony Přístavu štěstí. Hlásaly, že Věra, dědička Přístavu štěstí, milionářské děvče, korunní klenot celé litevské země, jde k oltáři.*“ (č. 29/1925)

Anotace: „Náš nový román „Na bludných cestách“ od Marie Bernhardové jest jedním z nejdokonalejších jejích prací. Od začátku až do konce drží spisovatelka čtenáře v napjetí. Krásné postavy románu – mnohonásobný milionář Egbert Inger, jehož stihl tak krutý osud, dále život a zbohatnutí ne sice příliš krásné, ale ušlechtilé vzdělané Rusky Věry, jež si je dobře vědoma, že to není její zjev, který k ní přitahuje četný okruh ctitelů – ale její miliony, to vše rozvíjí a řeší spisovatelka způsobem jedinečně poutavým.“ (Anotace - č. 16/1925)

4) Kyzlinková Marie: Rozvedená in List paní a dívek, 1925, č. 24/1925 – 39/1925.

Autor: Česká autorka

Počet pokračování: 15

Žánr: Ženský román

Téma: Dcera je nucená k dohodnutému sňatku, který skončí rozvodem.

Schéma: nešťastná láska, rozvod

Hlavní postavy: Pavla Divišova, její manžel Karel Knepr, baron Ludvík, Pavly otec Diviš

Prostředí: Cizina - Štýrsko

Děj: Hlavní hrdinka Pavla přijde o matku a na popud nevlastní matky je otcem odstrčená. Její nevlastní matka byla v jejich domě kuchařkou, se kterou měl otec poměr i za života matky. S novou ženou měl Pavly otec další dva syny a také se stal starostou. Otec jí na nátlak její nevlastní matky nenechá studovat a donutí jí ke sňatku. Ženicha jí najdou přes inzerát v novinách a vyberou čtyřicetiletého inženýra Karla Knepra ze Štýrska. Karel hledal manželku, která by se o něj starala a přitom by mu bez odmlouvání dělala služku, protože ve skutečnosti to byl alkoholik a surovec.

V novém domově se Pavla setká s baronem Ludvíkem, který se do Pavly zamiluje, ale netuší, že je vdaná. Knepr je také zlodějem pokladen, a když ho při krádeži Ludvík nachytá, tak mu Knepr řekne, že žena, kterou Ludvík miluje, je jeho manželka. Ludvík se z toho šoku střelí do hrudi, ale přežije to a postupně se uzdravuje.

Pavla se nakonec s Kneprem rozvede, ale záhy onemocní a je odsuzovaná společností. „*Jak Kainovo znamení nešťastná žena nesmazatelný znak tragického sňatku! Je společností lidskou opovrženou rozvedenou ženou. Chce zakrýti toto strašné vědomí, býti odsouzenou v očích všedního davu, soudícího nevinné a kořícího se zločincům a darebákům.*“ (č. 36/1925) Pavla

před touto hanbou utíká a nikdo neví, kam zmizela. Knepr mezitím zemře a Ludvík se rozhodne Pavlu najít.

Konec: Přestože část okolí jejich sňatek odsoudí, protože si baron Ludvík Elsen bere rozvedenou ženu, tak jsou mladí manželé šťastní. Příběh končí svatbou. „*A když vystoupili na vysoký horský štít, kam nedoléhala ani ozvěna ze světa dole, kde byli sami mezi nebem a zemí, objal mladý muž bouřlivě svou ženu a zavýskl z plných plic. Dole byl smutek, tam lidé v divém shonu se ubíjeli, tam bylo bláto a kal, ale zde vysoko sídlilo štěstí, láska a mír.*“ (č. 39/1925)

Anotace: „*Spisovatelka ihned na začátku zaujme čtenářky líčením života ušlechtilé i nadané Pavly, krutě vlastním otcem i nevlastní matkou odstrčené a zanedbávané, její trpký úděl nevlastní dcery, kterou zámožný otec na nátlak macechy nenechá ani dle vůle a jejích vloh vystudovati – její sňatek z přinucení a bolestné, přebolestní rozčarování po boku nemilovaného, neušlechtilého muže nízkých sklonů. Spisovatelka pravdivě a lidsky řeší tu nejtrpčí otázky životní, nechává ústy Pavly promlouvat ty nejzoufalejší stesky zmučené ženství. Není to sentimentální fňukání rozmazlené bytosti, jsou to problémy a hoře, které jdou až k samotnému srdce každé čtenářky. Krok za krokem vymaňuje se tu Pavla z područí a nadvlády neblahého Osudu, stojí tu nakonec čistá a skvělá, smutná ale pevná – dokud nepošle ji tentýž ošemetný Osud do cesty Toho, který otrěse jejím těžce nabytým klidem až do základů Vroucí náklonnost na jedné straně, neblahá, nesmazatelná minulost na druhé straně – jaký boj tu zmítá v ubohé Pavlině duši.*“ (č. 23/1925)

5) Courths-Mahlerová Hedwiga: Čistá láska vítězí in List paní a dívek, 1925, č. 30/1925 – 49/1925.

Autor: Německá autorka

Přeložil: František Šádek

Počet pokračování: 19

Žánr: Ženský román.

Téma: Milenci z dětství se znovu setkávají.

Schéma: rozvod, nešťastná láska

Hlavní postavy: Irma Falknovská, její milý Norbert, koketní Léna

Prostředí: Cizina – Venkov a lidé z vyšší třídy na panství

Děj: Rodinu barona Falknovského zasáhne „Morana“ a nechá naživu pouze mladou dceru Irmu, která má „sličný zjev a jemné ušlechtilé srdce“. Už od mládí jsou Irma a Norbert odhodlaní zůstat spolu, ale mladý muž je nepřízní osudu vyhnán do ciziny. Tam se seznámí s koketní Lénou, která ho okouzlí a přiměje k sňatku, aby získala jeho peníze.

Osirelá Irma na Norberta přesto pořád čeká doma a odmítá ostatní nápadníky. Nakonec zjistí, že se její milý v cizině oženil a následně také rozvedl. Norbert se vrátí převzít zděděné panství po otci a setká se s Irmou. V tu chvíli se Léna dozví o nově nabytém majetku svého bývalého muže a snaží se ho získat zpět. Ale Norbert jí pošle pryč a odjede za Irmou na Lichnov, aby jí vyznal lásku.

Konec: „Norbertův rozvod proběhne do roka a ihned, co je to oficiální, běží za Irmou, aby jí mohl novinu oznámit. ‘Po prvé spojily se jejich ústa ve vřelém polibku štěstí. Všecky bolesti, duševní útrapy a neukojená touha zapadly do minulosti.’“ (č. 49/1925) Hned poté se začne chystat svatba a po ní se jim narodí děti.

6) Šmejkal Jaromír Václav: *Osudy krásné Aiši* in *List paní a dívek*, 1925, č. 40/1925 – 52/1925.

Autor: Český autor

Počet pokračování: 12

Žánr: Ženský román

Téma: Orientální román o Evropanovi a moslemínce

Schéma: smrt jednoho z hrdinů

Hlavní postavy: Aiša, Stanislav

Prostředí: Cizina – turecký harém v butharském prostředí

Děj: Příběh se odehrává v tureckém harému v butharském prostředí po pádu selské vlády Stambolijského. Carští důstojníci se mstí po celé zemi. Hlavní dvojicí je Evropan Stáňa a krásná moslemínka Aiša. Aišin dědeček Ibrahim musel utéct a nechat tak svou vnučku pod ochranou Evropana. Ten jí chrání před carskými vojáky a snaží se jí dostat ze země. Během toho se do sebe tyto dva zamilují.

Konec: Aiša a Stáňa jsou zasnoubeni. Policie Aišu a Stanislava pronásleduje jako politické zločince, kteří se snaží uniknout na člunech do Rumunska. Narazí na americkou loď, kde jim

nabídnou pomoc, ale Aiša na následky zranění pomalu umírá. Stáňa se proto rozhodne pro rychlou svatbu na rozloučení. „*Kdo ví, co znamená poslední polibek bytosti, tak milované, jako byla Aiše Nedžibé Melek? A náš polibek byl dlouhý a slavný... Pojednou se Aišino tělo lehce pohnulo. Zvedl jsem hlavu a pohlédl na umírající. A její oči pohlížely na mne ztrnule a byly bez lesku. „Allah dej jí věčný rachmet“, zašeptal mufti a jal se nahlas modlit.*“ (č. 52/1925) Hlavní hrdina doma vzpomíná na krásnou Aišu a pohádku svého života, krásnější než pohádka z Tisíce a jedné noci.

Anotace: „*Autor se v tomto příběhu nechal unést krásou orientu, do životů pravověrných moslemínů a do mešit. Je zde turecká škola, kde vyučuje dobrácký a moudrý učitel, život zámožného muslimana. Popis turecké kultury i obydlí – „skutečný salamík, turecký obytný pokoj s těžkými kobercovými závěsy, s nizoučkými pohovečkami a poduškami, se skutečnou, tureckou vařenou kávou, z jejíž sedliny krásná Aiše hádá hrdinovi osud.*“

Krásná Aiša učaruje Evropanovi prvním pohledem. Carský důstojník usiluje o vniknutí do domu Aišina dědy Ibrahima beje. Ten musí svou vnučku nechat pod ochranou Evropana. Východní pohádka o lásce nevěřícího a věřící.“ (č. 39/1925)

7) Bocková Iva: *Její srdce in List paní a dívek*, 1925, č. 48/1925 – 67 (15)/1926.

Autor: Rakouská spisovatelka

Přeložil: neuvedeno

Počet pokračování: 20

Žánr: Ženský román

Téma: Příběh potlačované a nedoznané lásky.

Schéma: nešťastná láska, bohatství je překážkou, snaha o manželství kvůli bohatství

Hlavní postavy: Petr Bernburk, Adam Blinský a jeho rozmarná žena Věra, sestřenice Petra Helena

Prostředí: Cizina - sídlo v Bérenu

Děj: Poručík Petr Bernburk touží po krásné Věře, ale ta je manželkou jeho kamaráda Adama Blinského. Adam zase trpí nedostatkem peněz, protože Věra je slavná herečka a hodně utrácí. Petr odjíždí na sídlo své matky do Bérenu, kde se snaží vzpamatovat z nešťastné lásky. Po čase mu přijde dopis od Adama, kde se mu přítel svěřuje s tím, že Věra ho plánuje opustit a

on bez ní nemůže žít, a proto plánuje spáchat sebevraždu. Když je Petr na Adamově pohřbu, tak mu Věra vyzná lásku a nabádá ho k tomu, aby opustil Helenu, svou bohatou sestřenicí, jelikož se šíří zvěsti, že by si jí Petr měl brát. Zároveň to ale vypadá, že si jí chce vzít jenom kvůli penězům.

Konec: Petr Helenu skutečně miluje, ale bojí se, že ostatní ho vidí pouze jako lovce věna. Věra, i když byla Petrem odmítnutá, rozhodne se alespoň něco napravit a vydá se za Helenou, aby jí otevřela oči, a řekla jí, že jí Petr miluje. Petr mezitím v pokoji bojuje s touhou spáchat také sebevraždu z nešťastné lásky, ale Helena ho přerušuje a navzájem si vyznají lásku.

Anotace: „*Spisovatelka Ida Bocková jest mistrnou kreslířkou všech těch nástrah a bojů o štěstí a žádná z mnoha postav, které vám během děje předvede, nezanechá vás bez mocného dojmu.*“ (č. 48/1925)

8) Bělská A.: Štěstí vstříc in List paní a dívek, 1925-1926, č. 50/1925 – 73(21)/1925/1926.

Autor: Česká autorka

Pseudonym: Bělská A., (Skutečným jménem Anna Mittenhubrová)

Počet pokračování: 23

Žánr: Dívčí román

Téma: Osirelá dívka dospěje a má si vybrat ženicha

Schéma: smrt jednoho z hlavních hrdinů, nešťastné manželství se napraví

Hlavní postavy: Zdeňka Vyhlasová, Milena Hrybarová, Roland Hrdý, Dr. Klementin Urbanovský, Jureš Bedřich

Prostředí: Město - zámožná pražská společnost a Lunčov

Děj: Na koňských závodech se kapitán Vyhlas zraní a na následky zemře. Osirelá Zdeňka má jít ke svému dědovi, který je ale nevládný podivín. Do té doby si jí k sobě vezme Milena Hrybarová, protože se jí malé sirotky zželel. Milena Hrybarová je slavnou pražskou krasavicí. Její otec plánoval, že by si měla vzít Bedřicha Jureše, také bohatého pražského velkoprůmyslníka. Milena se ale zamiluje do Rolanda, tajemného cizince, ale s jejich vztahem nesouhlasí její otec, a proto Roland odjíždí pryč. Zdeňka odjíždí k dědovi a osamělá Milena se rozhodne zasnoubit s Jurešem.

Po několika letech přijde doktor Urbanovský za Milenou, oznámit jí, že si bude brát Zdeničku, ač je mezi nimi velký věkový rozdíl. Doktor Klementin Urbanovský Zdeňku vysvobodil z dědovy krutovlády, takže k němu cítí vděčnost a chce si ho vzít. Ale setká se s Rolandem a zamiluje se do něj. Milena měla s Jurešem syna Bohdana, ale Jureš syna unesl, protože se s ním Milena chtěla rozvést. Roland nemůže být se Zdenkou, a proto slíbí Mileně, že jí vrátí syna a bude s ní. Jureš jede na slavnost a i se synem sjede do řeky. Tam malého Bohdana zachrání Roland a Jureš se utopí.

Konec: Nakonec jsou zde manželé Urbanovy (Milena a Roland) a manželé Hrdí (Zdeňka a doktor Urbanovský), všichni žijí spokojeně své životy a navzájem jsou si skutečnými přáteli. Milena je s Rolandem šťastná, ale náhle jí zasáhne španělská chřipka a zemře. Roland se o smrti své ženy ani nedozví, protože bojuje v posledním roce války na francouzské frontě, kde zahyne. Manželé Urbanovi adoptují osiřelého Bohdana a vychovávají své dvě dcery. *„Zdenka usmála se bolestně. Život není snem a obětování se pro jiné je také štěstím. V zahradě zaharašilo usychající listí starých javorů, habrů, buků a kaštanů, pod nimiž si i Roland jako dítě hrával, slabý větřík sbíral je s větví a pohrával si jím ještě na zemi, jako by si přál, aby v tanci s ním se utěšilo nad svým zánikem. A Zdence připadal ten šelest tak podivný, jako by tu někdo neviditelný šepotal a přišel se navždy rozloučiti s místem, jež mu bylo a zůstalo na světě nejdražším.“* „Kéž jdou naše drahé děti krásnému štěstí vstříc!“ zašeptala mladá paní vroucně. „A my s nimi, Zdenko!“ (č. 21/1926)

4.2) List paní a dívek v roce 1929

V ročníku 1929 vyšlo osm románů na pokračování, z toho dva byly z rozboru vynechány.

Nezpracované romány:

Malvína Schicková-Rosenbergová. Z deníku malé Věrky in List paní a dívek. 1929-1930. – Román byl vynechán, protože začínal na konci ročníku 1929, na konci vyšlo jenom 13 pokračování tohoto románů a pokračoval v ročníku 1930.

O. Hanstein. Osudem štvaná (přel. V. Mara) in List paní a dívek. 1929-1930. - Román byl vynechán, protože začínal na konci ročníku 1929, na konci vyšli jenom 4 pokračování tohoto románů a pokračoval v ročníku 1930

Autorka /Autor	Statní příslušnost	Titul	Počet pokračování	Žánr
Hradecká, Hana	Česká	<i>Holčičky</i>	32	Dívčí román
Courths-Mahlerová	Německá	<i>Román krásné Dory</i>	28	Ženský román
W. z Oestérenu	Německý	<i>Tajemství paní Evy</i>	25	Ženský román
Courths-Mahlerová	Německá	<i>Bez lásky mateřské</i>	26	Ženský román
Mittenhubrová A	Česká	<i>Zlato v ohni</i>	21	Ženský román
Elzerová Markétka	Německá	<i>Miluji tebe, ženo má!</i>	20	Ženský román

Příloha č. 14.

Titul	Schéma
<i>Holčičky</i>	rozvod, nešťastná láska
<i>Román krásné Dory</i>	znovunalezení rodiče
<i>Tajemství paní Evy</i>	nešťastná láska, rozvod
<i>Bez lásky mateřské</i>	znovuobjevení jednoho z rodičů, bohatství je překážkou
<i>Zlato v ohni</i>	předstírání jiné identity, nešťastné manželství se promění v šťastné, rozvod
<i>Miluji tebe, ženo má!</i>	manželství se stane šťastným

Příloha č. 15.

- 1) Hradecká, Hana: *Holčičky* in *List paní a dívek*, 1928-1929, č. 203(39)/1928 – 235(8)/1929.

Autor: Česká autorka

Počet pokračování: 32

Žánr: Dívčí román

Téma: Román moderních pražských studentek, které se snaží nalézt lásku

Schéma: rozvod, nešťastná láska

Hlavní postavy: Melanie, Zina, Jarka, Zdena, Oldřich, Fred Šolar, Horák

Prostředí: Město - studentské prostředí Prahy a cizina

Děj: Čtyři pražské studentky Melanie, Zina, Jarka a Zdena. Melanie prožívá první lásku k Oldřichovi, ale potká ho s cizí dámou Helenou a dozví se, že je to jeho nevěsta. Onemocní a odjede se léčit do Tater. Po čase se vrací pomoci Zině se svatbou, která si bere bohatého pana Skřivánka.

Oldřich je přítel Freda Šolara a navzájem si vypráví o svých nešťastných vztazích. Jarka hledá své štěstí v Paříži v divadle. Tam ji po tanečním představení osloví režisér Milan Orski a sjedná si s ní schůzku. S ním se ale brzy rozejde a vrací se do Prahy za svými přítelkyněmi. Jarka má ráda malíře Freda. Zdena si bere svého kolegu z jeviště Miloše. Mela si vezme Horáka, protože Oldřich je ženatý.

Konec: Dívky zůstanou v Itálii a tam Jarka z ilustrovaného časopisu zjistí, že se Oldřich a Helena rozvedli. Mela se rozvádí s Horákem a vše končí svatbou s Oldřichem. „*Mezi svatebními dary byl nejkrásnější obraz od Zdeny: na rumělkově rudém křesle slonově bílý závoj a na něm položen černý cylindr. Nejpyšnější byla Katy, udílejíc rozkazy dvěma najatým kuchařkám a třem služkám. Nejšťastnější Melanie, jež toho dne nejvíce mlčela, protože hrdlo měla sevřené láskou z Oldřichových očí, které ji nepřestávaly laskati jako sametové ticho benátské noci.*“ (č. 8/1929)

- 2) Courths-Mahlerová Hedwiga: Román krásné Dory in List paní a dívek, 1929, č. 220(3)/1929 – 248(31)/1929.

Autor: Německá autorka

Přeložil: neuvedeno, pouze St. H.

Počet pokračování: 28

Žánr: Ženský román.

Téma: Odhalení velkého rodinného tajemství

Schéma: objevení jednoho z rodičů

Hlavní postavy: Dora, matka Helena, otec Kraus, Richard Marlow, Jindřich Karénem

Prostředí: Venkov - poklidné sídlo bohaté rodiny

Děj: Dora žije se svými rodiči spokojený a klidný život, ale tuší, že jí něco tají. Nakonec jí služka svěří tajemství, které obrátí její život naruby. Dora se má provdat za muže, kterého nemiluje, ale kterého jí vnucují rodiče. V tu chvíli jí osud seznámí s mladým Američanem,

kterého začne mít skutečně ráda. Tímto se dostává do ostrého sporu se svými rodiči a je odhodlaná odhalit rodinné tajemství. Ve skutečnosti totiž byla Dořina matka nevěrná svému muži, který radši rodinu opustil. Proto se její matka znovu provdala a vydávala nového manžela jako skutečného otce Dory. Po letech ale její skutečný otec vyše posla z Ameriky, který mu má jeho dceru přivést zpět. Dora se tak zamiluje do posla z Ameriky Richarda Marlowa a setká se se svým otcem Jindřichem Karénem.

Konec: Dora odjede do Kalifornie, kde si má vzít Richarda a bude zde také se svým otcem. Její matka Helena všem oznámí, že její dcera odjela se zámožným snoubencem do států kvůli blížící se válce se Srbskem.

Anotace: „*Román krásné Dory je novým a poutavým románem od oblíbené autorky našich čtenářek. Dora je velmi krásná dívka, která žije spokojeným a poklidným životem v rodině svého velmi bohatého otce Krause, který je komerčním radou. Její služka, která se o ní stará už od dětství jí svěří veliké tajemství.*“ (Anotace - č. 1/1929)

- 3) W. z Oestérenu: Tajemství paní Evy in *List paní a dívek*, 1929, č. 210(46)/1928 – 235(18)/1929.

Autor: Německý autor

Přeložil: Mája Jeřábková

Počet pokračování: 25

Žánr: Ženský román.

Téma: Skrývání tajemství před milovaným mužem, zatajení předchozího vztahu s jeho bratrem

Schéma: nešťastná láska, rozvod

Hlavní postavy: Eva Harpová, Robert Jorin, Gerhard, Nora Ottfriedová, Ema

Prostředí: Město

Děj: Eva Harpová je se svým manželem nešťastná, a proto na jednu noc najde útěchu v náručí Gerharda. Ten další den ale beze stopy zmizí. Po nějaké době se zamiluje do architekta Roberta Jorina, který je bratrem jejího předchozího milence Gerharda na jednu noc. Robert Evu také miluje, ale ona ho z pocitu provinění odmítne. Robertův bratr se po nějaké době vrací z Afriky, a stojí před otázkou, jestli vše svému bratrovi povědět. Jestli to udělá, tak

budou Eva i Robert nešťastní, ale jestli to neudělá, tak zradí důvěru svého bratra. Sestra Evy Nora Ottfriedová jede Gerhardovi vstříc do Kolína nad Rýnem a tam mu vysvětluje, proč si Eva Jorina nechce vzít. Gerhard ale po Evě také tajně touží.

Další dějovou linii tvoří příběh Emy, sestry Roberta a Gerharda, která je zamilovaná do Dr. Garondera, který je však poblázněný do Hildy Ronkové, která má špatnou pověst. Garonder nakonec prozře a šílený zradou se zastřelí revolverem.

Konec: Vše končí svatbou Evy a Roberta, Gerhard se totiž během toho zamiloval do Nory, sestry Evy. „*Ale přece tloukla jejich srdce zrychleně. Mimoděk se dotkl ruky mladé dívky. Ale právě tak rychle, jak se jejich ruce setkaly, se zase polekaně odtrhly. Pouze pravidelný tikot hodin rušil velebné ticho. A zase se jeho ruka vztáhla a sevřela její malou ručku. Tentokrát se však jejich ruce již neodtrhly. Zůstaly pevně jedna ve druhé.*“ (č. 18/1929)

Anotace: „*Nový napínavý a dojemný román Tajemství paní Evy od u nás dosud neznámého autora W. z Oestérenu Jde o příběh krásné a ušlechtilé Evy Harpové, která je zničená svým manželem natolik, že jedné noci najde útěchu v náruči jiného muže, ale ten následně beze stopy zmizí.*“ (č. 44/1928)

- 4) Courths-Mahlerová Hedwiga: Bez lásky mateřské in *List paní a dívek*, 1929, č. 234(17)/1929 – 260(43)/1929.

Autor: Německá autorka

Přeložil: V. Mara

Počet pokračování: 26

Žánr: Ženský román

Téma: Společenské poměry brání mladé lásce

Schéma: znovuobjevení jednoho z rodičů, bohatství je překážkou

Hlavní postavy: Liana Ruzyňská, Jiří Ronovský, strýček Jan Radonický/Bělský, jeho dcera Štěpánka Bělská

Prostředí: Venkov - statky v Haliči; město - Varšava

Děj: Jde o příběh osiřelé Liany Ruzyňské, která nemá žádnou rodinu. Jediný její příbuzný je strýček Jan, který jí pravidelně navštěvuje v jejím bytě ve Varšavě a snaží se jí vypomáhat. Klepy v okolí jí ale donutí pochybovat o tom, jestli je to doopravdy její příbuzný a kolují také

řeči o tom, že celý její původ je pochybný. Odstěhuje se proto ze svého Varšavského bytu do pensionu. Zde se setká s Jiřím Ronovským, do kterého se zamiluje, ale Jiří je nápadně podobný jejímu strýci Janovi. Jiří opětuje lásku Liany, ale z neznámého důvodu před ní prchá na své statky v Haliči.

Liana se vydá za strýčkem Janem, ale ten je ženatý a má malou dceru. Liana nechce v jejich rodině překážet, a proto odchází a přijímá místo služebné v rodině Bělských na statku v Haliči, který je blízko statku strýčka Jana. Spřátelí se s dcerou Bělských, která je zmrzačená. Na procházce se Liana setká s Jiřím Ronovským, kterého už potkala ve Varšavě. Jiří je přítel Bělských, a proto si zanedlouho oba mladí vyznají lásku, ale musí jí zapírat. Ona je chudá služebnice a on je dědic nesmírného mění. Hrabě Ronovský je dědicem a synovcem strýčka Jana. Tomu vypráví Jiří o své nešťastné lásce a strýček najde cestu, jak ty dva dát dohromady.

Konec: Na konci se Lianu a její pověst snaží pošpinit paní Bártlová, která jí řadou pomluv vyžene od Bělských. Paní hraběnka Štěpánka pomlouvám ale nevěří a pošle pro Lianu zpět. Liana nakonec zjistí, že je sestrou Štěpánky. Liana byla dítětem z prvního manželství Bělského, jejího údajného strýčka Jana, a musela být zatajena, ale nyní už o tom všichni můžou vědět. Proto už nic nebrání její svatbě s Jiřím. Štěpánka si bere barona Hanuše. *„A o půl hodiny později oznamoval hrabě Jan Radonický hostům zasnoubení své mladší dcery s baronem Hanušem Vilonským. Zazvonily sklenice s vínem: Ať žijí! V tutéž dobu opouštěla Liana s Jiřím zámek, aby nastoupily na svatební cestu.“* (č. 43/1929)

Anotace: *„Začne vycházet nový, napínavý román z pera u našich čtenářek tolik oblíbené spisovatelky H. C. Mahlerové. Kdo je vlastně strýček Jan? A co brání lásce Liany a Jiřího?“* (Anotace - č. 15/1929)

5) Mittenhubrová A.: Zlato v ohni in List paní a dívek, 1929, č. 246(29)/1929 – 267(51)/1929.

Autor: Česká autorka

Počet pokračování: 21

Žánr: Ženský román

Téma: Předstírání jiné identity, aby získala srdce svého milého

Schéma: předstírání jiné identity, nešťastné manželství se promění v šťastné, rozvod

Hlavní postavy: Blanka, Iva Tachovská, František Kvapil, Vladislav Rovenský

Prostředí: Venkov - rodina obchodníka s obilím

Děj: Jde o příběh Blanky, která přijala místo společnice v rodině obchodníka s obilím pana Kvapila. Tam nalézá svůj druhý domov a provdá se za mladého Františka Kvapila. Přestože ho nemiluje, tak doufá, že spolu prožijí klidný život. Po nějaké době ale s hrůzou zjišťuje, že se zamilovala do správce Vladislava Rovenského.

Její manžel František se zase zamiluje do paní Ivy Tachovské, a proto se může Blanka provdat za Vladislava, který ale její city neopětuje. Když to Blanka zjistí, tak ho dobrovolně opustí. Po několika letech se Vladislav vrací z Ruska do Čech a stane se správcem u tajemné krasavice a zpěvačky mistress Rodgewyllové. Ve skutečnosti je to Blanka, která se snaží získat srdce své lásky.

Konec: Blanka Kvapilová uteče a Vladislav Rovenský se zamiluje do Američanky, která neumí pořádně česky. Američanka May řekne Vladislavovi, který je do ní naprostý blázen, že už je vdaná, ten je nešťastný a slíbil jí, že bude věrný své manželce. Potom ho May vzala za ruku a vedla ho představit svému manželovi. Postavila ho před zrcadlo a čekala, až mu dojde, že May je Blanka. *„Jaký jsem byl bloud, že jsem tehdy nebyl prozíravější – co jsem mohl ušetřiti tobě i sobě!“* *„Zase nebylo by tohoto našeho krásného shledání a láska naše nebyla by prošla ohněm strádání a odříkání, aby se stala tak hlubokou a nekonečnou, jakou jest nyní...“* (č. 51/1929)

- 6) Elzerová Markétka: Miluji tebe, ženo má! in List paní a dívek, 1929, č. 260(43)/1929 – 280 (11)/1930.

Autor: Německá (Margarete Anna Elisabeth Elzer)

Přeložil: V. Mara

Počet pokračování: 20

Žánr: Ženský román

Téma: Nešťastné manželství kvůli ztracené lásce

Schéma: nešťastné manželství se promění ve šťastné

Hlavní postavy: Sylva Morrisonová, Jiří Klingham, Petr Řehák

Prostředí: Cizina - Amerika, Tatry

Děj: Sylva Morrisonová je dcerou amerického milionáře a je tajně zasnoubená s Petrem Řehákem, který ale odjede do Gdaňska. Její otec jí přinutí ke slibu, že jestliže jí bude Petr nevěrný, tak se provdá za milionáře Jiřího Klinghama. Sylva proto v nevědomosti čeká na svého milého, který jí ale nepíše, tak o jeho lásce začne pochybovat a uvažuje, jestli jí vážně nepodvedl. Mezitím Petr v Tatrách na výletě zemře při pádu ze srázu. Sylva žijící v nevědomosti a pochybách se provdá za milionáře Jiřího a vydávají se na svatební cestu do Tater. Tam Sylva narazí na hrob svého milovaného Petra. Sylva tedy pod nápojem viny, protože Petra zradila, opouští Jiřího, který se jí ale nechce jen tak vzdát.

Konec: Sylvie Jiřího opouští a všichni už jí mají za rozvedenou paní. Ubytuje se v penzionu jako miss Morrison, její jméno za svobodna, a tam o ní místní dámy začnou šířit klepy. Když jí Jiří najde, tak pomlouvačnou madame Truskovou vykáže z penzionu a se Sylvií se udobří. Nakonec získal srdce Sylvie a společně odjedou za jejími rodiči do New Yorku, kde jim oznámí, že zůstanou spolu.

4.3) List paní a dívek v roce 1934

V ročníku 1934 vyšlo devět románů na pokračování, z toho dva byly z rozboru vynechány.

Nezpracované romány:

Dr. Jaromíra Hüttlová. *Zaslíbená země* in *List paní a dívek*. 1933-1934 –

Román byl vynechán z toho důvodu, že se v ročníku 1934 objevil pouze v prvním čísle 1/1934, kde bylo dokončení tohoto románu.

Kauer A. *Její první muž* in *List paní a dívek*. 1933-1934 –

Román byl vynechán z toho důvodu, že se v ročníku 1934 objevilo pouze dokončení v prvních dvou číslech (dokončení 2/1934).

Autorka /Autor	Statní příslušnost	Titul	Počet pokračování	Žánr
Drahorádová-Lvová Sína	Česká	<i>Dva světy</i>	35	Ženský román
Nasřa Kraslová	Česká	<i>Eliška dobývá svět</i>	30	Dívčí román
Nováková Májka	Česká	<i>Srdce na rozcestí</i>	26	Dívčí román
Eliášová B. M.	Česká	<i>Na stříbrných křídlech</i>	30	Ženský román
Neubauer Vilém	Česká	<i>Maltézské náměstí</i>	26	Ženský román

Markéta Pedlerová	Anglická	<i>Muž s minulostí</i>	32	Ženský román
Tippmanová Marie	Česká	<i>Hela a Honza</i>	35	Dívčí román

Příloha č. 16.

Titul	Schéma
<i>Dva světy</i>	exotické dobrodružství, společenské odsouzení
<i>Eliška dobývá svět</i>	nešťastná láska, smrt hlavní postavy
<i>Srdce na rozcestí</i>	nešťastná láska, dětská láska
<i>Na stříbrných křídlech</i>	dětská láska
<i>Maltézské náměstí</i>	předstírání jiné identity
<i>Muž s minulostí</i>	společenské odsouzení, trestný čin
<i>Hela a Honza</i>	dětská láska

Příloha č 17.

- 1) Sína Drahorádová-Lvová. *Dva světy* in *List paní a dívek*. 1933-1934 – č. 464/1933 – (499)20/1934.

Autor: Česká

Počet pokračování: 35

Žánr: Ženský román

Téma: Evropanka se zamiluje do Asiata a rozhodne se za něj provdat a žít v cizí kultuře, která jí odmítá

Schéma: exotické dobrodružství, společenské odsouzení

Hlavní postavy: Nataša Orlovská, Dr. Yu Wang, Dr. Vanloo, Orchidej, Liun

Prostředí: Cizina – Egypt, Čína

Děj: Ruska Nataša je lékařkou a odjede do ciziny poznávat egyptskou kulturu a bydlí v domě čínské rodiny. Jako průvodce se jí ujme Dr. Wang. Prochází spolu památky a Dr. Wang jí vypráví o svém krutém dětství kvůli některým čínským tradicím. Na výpravě k pyramidám Nataša omdlí a trápí jí horečka. Když blouzní, tak vyzná Dr. Wangovi své city a on jí požádá o ruku. Nataša také poznává všechny stinné stránky čínské kultury, například Orchidej, sestra Dr. Wangu má zmrzačené nohy, jako malé jí je šněrovaly, aby byly co nejmenší. Přesto je na své nohy Orchidej pyšná, protože velké nohy měly u ní doma pouze chudé dívky. Dr. Wangovi přijde nabídka práce na univerzitě v Číně, kterou musí přijmout, ale opustí tak

Natašu. V Amsterdamu má Nataša dalšího nápadníka – mladého advokáta Dr. Vanlooa, na kterého Nataša myslí ve chvílích, kdy se jí stýská po domově. Nataša se rozhodne odjet s Dr. Wangem, ale jeho neteř Liun jí po cestě svěří, jestli si uvědomuje, že v Číně bude nenáviděná a jejich bílé děti budou mít těžký život. Liun má být provdaná za starého obchodníka. Nataša si neláme hlavu, jak bude vypadat svatba Evropany a Asiata. Na cestě do Číny je na lodi zastihne ukrutná bouře a Nataša se tak s Wangem sblíží ještě víc díky společně prožitému strachu ze smrti. Když dorazí do Číny, tak až tam Nataše dojde, co by znamená vzít si Wanga – vzdát se svého jména, oblečení, společnosti. Koná se tradiční čínská svatba Nataši a Wanga. Orchidej zemře, a proto se podle tradice nesmí 49 dní připravovat maso, tučná jídla ani vejce a mléko. Yu Wang musel dát slib svému lidu, který byl rozhořčený, že si vzal bělošku, a proto musel přijmout druhou manželku Bambus. Ta je ale slabá, proto jí Nataša potají léčí. Po roce se jí Wang odcizí a ponoří se zpátky do svých tradic, navíc si najde milenkou tanečnici.

Konec: V Číně zuří revoluce a Evropané jsou nevitáni. Yu Wangův dům začne hořet a on jde zachránit Bambus a jejich dítě, Natašu v domě nechá. Když se z domu dostane, tak dostane od Yua pouze zprávu, že jí dává svobodu a může jet domů. Protože jsou z dvou nesmiřitelných světů a jejich tradice nejdou dohromady. Nataša se vrátí domů a tam se znovu setká s Dr. Valloem, který na ní celou dobu čekal.

- 2) Nasťa Kraslová. *Eliška dobývá svět – kapitoly ze života odvážně moderní dívky in List paní a dívek, 1933-1934, č. 473/1933 – (503)25/1934.*

Autor: Česká autorka, skutečným jménem Marie Kraslová

Počet pokračování: 30

Žánr: Dívčí román

Téma: Mladá automobilová závodnice se přestěhuje do Paříže jako sekretářka a prožívá dobrodružství a lásky

Schéma: nešťastná láska, smrt hlavní postavy

Hlavní postavy: Eliška Králová, Pipin, ředitel M. Delavert, M. Tripotin, Mareš, Jiří Makovický

Prostředí: Cizina - Paříž

Děj: Eliška odjede z Prahy z nešťastné lásky a zrady od Mareše a vezme práci sekretářky v zahraničí firmě Franco-česká. Také ráda jezdí autem. Jednou řídí Audi a málem srazí

procházejícího hochu. To s ní krutě oťrese, ale její kamarád Pipin si myslí, že díky tomu bude řídit ještě lépe. Další den v práci sepisuje smlouvu mezi firmou a jistým panem Tripotinem – to je mladý elegantní muž, který jí ihned pozve na schůzku. Elišce přijde podezřelý, proto se schůzkou souhlasí, aby mohla odhalit jeho motivy. Eliška předstírá, že s Tripotinem popíjí a když ho opije, tak ho lstí přiměje, aby jí prozradil, že Delaverta vydírá. Eliška se také připravuje na závod Velká cena, aby neudělala ostudu československým závodnicím. Na závod jí připravuje doktor Makovický, který k Elišce cítí sympatie, ale už dříve ho žena zradila, a proto se do toho nechce pouštět. Elišku další den v práci její šéf obviní z toho, že vynáší úřední tajemství. Delavert se dozvěděl o tajné schůzce Elišky a Tripotina a chce jí vyhodit. Eliška mu ale vše přizná a získá si tak jeho skutečnou důvěru. Elišku pozve Makovský na svůj večírek, kde jí uhrane svou hrou na piano a následně jí vyzná své city. Eliška se po předchozí zkušenosti bojí, ale rozhodne se vztah s Makovským risknout. Tomu ale žárlivá přítelkyně prozradí, že viděla Elišku s Tripotem v nechvalně známé restauraci a šla s ním do separátního salóňku. Makovský v ní ztrácí důvěru, ale přesto jde na závod Velká cena. Na závod za ní přijede i kamarád Horn z Československa. Eliška závod překvapivě vyhrává a získá světovou slávu.

Konec: Eliška se postupně naučí utišit žárlivost Jiřího Makovského a zasnoubí se s ním. Makovský přesto žárlí na každého muže, s kterým se Eliška setká a jednou zaslepený žárlivostí předjíždí autem a havaruje. Makovský zemře a zanechá zarmoucenou Elišku samotnou. Ta se vrátí do Prahy a dá se dohromady se svým kamarádem Pavlem Hornou, který jí byl vždycky oporou. Koná se svatba a Eliška se konečně usadí a uklidní.

3) Nováková Mája: *Srdce na rozcestí* in *List paní a dívek*, 1934, č. 479(1)/1934 – 505(27)/1934.

Autor: Česká autorka

Počet pokračování: 26

Žánr: Dívčí román

Téma: Nešťastná láska z dětství se konečně naplňuje

Schéma: nešťastná láska, dětská láska

Hlavní postavy: Luďa Charvátová, Arnošt Hanuš, Dagmar Příbylová, Luboš Pavlovský

Prostředí: Venkov - Hlušín

Děj: Příběh Ludi, kterou její přítel z dětství Arnošt Hanuš požádá o to, aby mu zazpívala na svatbě. Hanuš byl přítel jejího otce a až nyní zjistil, že k němu Luďa něco cítí. Architektka Dagmar Příbylová je Hanušova snoubenka a přijme nabídku velkostatkáře Pavlovského, aby mu zařídila zámek. Dříve byla zamilovaná do Luboše Pavlovského a tohle v ní vyvolá staré vzpomínky a chce zjistit, jestli jde o stejnou osobu. Luďa mezitím odjíždí do Hlušína do letního bytu svých rodičů. Luďa neví, že společně s ní jela vlakem i Dagmar. Dagmar se setká s Pavlovským a skutečně je to její stará láska, ale on jí nepoznává. Dagmar kvůli němu opouští Arnošta a zasnoubí se s Pavlovským.

Konec: *„Nevěsta zavražděného velkostatkáře, známá pražská architektka Dagmar Příbylová, ač zasažena nejbolestněji, jediná zachovala chladnou mysl a zakázala jakoukoliv změnu polohy mrtvol až do příchodu soudní komise...“* (č. 27/1934) Dagmar tak přijde o svého muže a Luďa je zasnoubená s Arnoštem, ale teď se bojí, že se chce vrátit k Dagmar, a proto svatbu odkládá. Dagmar se doopravdy za Arnoštem vydá a chce ho zpět. Svědkem toho je Luďa a vrátí Arnoštovi zásnubní prstýnek. *„Jako prve Luďa, stála teď na prahu architektka Příbylová a dívala se na ně s pyšným úsměvem, který měl zakryti bolestně hněvivý pohled očí. „Pardon,“ pronesla podivně zabarveným hlasem, „přišla jsem nevhod.“ „Ó ne,“ řekl Arnošt vesele, „přišla jste v pravý čas. Kdyby nebylo vás, nebyl bych dodnes věděl, že jsem našel děvčátko, které nejen že mne vroucněji a opravdověji miluje, než jste mohla a uměla vy- ale které právě tak miluji já.“* (č. 27/1934)

- 4) Eliášová B. M.: Na stříbrných křídlech mládí in List paní a dívek, 1933-1934, č. 473/1933 –503(25)/1934.

Autor: Česká spisovatelka (Barbora Markéta Eliášová)

Počet pokračování: 30

Žánr: Dívčí román

Téma: Vztahy a lásky z dětství se promítnou i v dospělosti

Schéma: dětská láska

Hlavní postavy: Jarmilka, Jirka Kovář, Miloš Krátký

Prostředí: Vesnice

Děj: Začátek románů se odehrává během dětství hlavních hrdinů. Malý Jirka Kovář je vážný a statečný chlapec, který má rád kreslení letadel. Jeho kamarádem je buclatý Miloš Krátký, ale

jejich přátelství skončí kvůli malé Jarmilce, kvůli které se poperou, a na kterou si Jirka činil nárok.

Příběh potom začíná na konci války, 28. 10. 1918 v rodinách hrdinů, kdy rodiče plánují budoucnost pro své děti. „*Jarmilka si vezme Miloška a stane se paní ministrovou,*“ plánuje paní Krátká. Jirka roste a pořád kreslí letadla a plánuje cesty po světě. Miloš poslouchá ctižádostivé plány své matky a je rozmazlovaný. Jarmilka má ráda Jirku, ale ten se stará jen o svoje letadla. Jarmilka studuje medicínu a zajímá se o Jirkovu nemocnou sestřičku Mařenku. Ošetřuje ji, ale přesto Mařenka zemře a rodina Kovářů je zničená.

Konec: Jarmilka se svěří Gertě, že má Jiřího ráda, ale myslí si, že Jiří má rád Gertu, tak jí prosí, aby mu nic neříkala. Jiří se zase Gertě svěří s tím, že má rád Jarmilku, ale že se to nesmí dozvědět. Takže je Gerta nakonec dává dohromady.

5) Neubauer Vilém: *Maltézské náměstí* in *List paní a dívek*, 1934, č. 494(16)/1934 – 520(42)/1934.

Autor: Český autor

Počet pokračování: 26

Žánr: Ženský román

Téma: Život v Praze a předstírání, že jde o chudého muže namísto poručíka

Schéma: předstírání jiné identity

Hlavní postavy: Helena Hladová, poručík Milan Trenkvič, paní a pan Hladový

Prostředí: Město - krámeček na Maltézském náměstí a hostinec „Na staré poště“

Děj: Paní Hladová má krámeček na Maltézském náměstí. Do její dcery Heleny se zamiloval mladý muž a majitel domu na malé Straně. Paní Hladová ve svém krámku čekala vždy na zákaznice, které k ní přišly s novými drby. Jednou jí do obchodu přijde mladý pán, kterého se paní Hladová splete se sluhou, a pan poručík jí zase schválně neprozradil, kdo ve skutečnosti je. Pan poručík hraje nadále roli sluhy, ale i přesto je všemi místními lidmi oblíbený.

Poručík Milan Trenkvič se zamiluje do mladé Heleny, ale ta je tlačena matkou do vztahu s někým jiným. Milan je překvapený, jak prožívá roli sluhy, i když sám je zvyklý rozkazy dávat. Heleny matka si myslí, že jde o sluhu, a proto nechce, aby si ho vzala. Paní Hladová ho pozve na čaj a všimne si, že potají drží pod stolem ruku Heleny. Trenkvič má za služebníka

Petra, kterého vydává za svého pána. Tomu dá na svátky vánoční volno, aby mohl být se svou přítelkyní, a proto Milana pan Hlad pozve k nim.

Konec: Milan požádá Helenku o ruku s tím, že je to pouhý námořník a ona mu slíbí, že si ho vezme. U slavnostní večeře Milan všem odhalí, kdo ve skutečnosti je. „*Náš Milan není přece žádný sluha. Je to pan námořní poručík Milan Trenkvič, majitel dvou domů v Praze, statku na Bílé hoře a tři velkých šlechtických panství v Jugoslávii, kde jeho strýček vejvoda.*“ (č. 42/1934)

6) Markéta Pedlerová: *Muž s minulostí* in *List paní a dívek*, 1934, č. 500(22)/1934 – 532(1)/1935.

Autor: Anglická spisovatelka (Margaret Pedler)

Přeložil: neuvedeno

Počet pokračování: 32

Žánr: Ženský román

Téma: Muž se obětuje pro milovanou dívku a jde si za její hloupost sednout do vězení, za což po propuštění pyká společenských odsouzením

Schéma: společenské odsouzení, trestný čin

Hlavní postavy: slečna Grantonová, paní Damerellové, Ella Fraynová, Violet a Tom Fray, Blaire Maitland

Prostředí: Cizina - bohatá společnost v Anglii

Děj: Na jednu z oslav manželů Damerellových se vplíží londýnský zloděj a ukradne brilantový náhrdelník, zloděj nebyl nikdy nalezen. Slečna Grantonová žije u Damerellů v domě jako chudá příbuzná, která jim slouží. Jednou jde pro vějíř a přitom zahlédne na stole své paní brož, kterou si vyzkouší, ale když jí paní vyruší, tak jí skryje a odejde. Večer se na zmizení brože přijde a všichni na večírku jsou prohledáváni policií. Její přítel se rozhodne jí pomoci a chce brož někam schovat, ale místo toho ji objeví u něj.

Další dějové linie se soustředí na manželé Violet a Toma Frayovi a Tomovu dceru z prvního manželství Ellu. Violet vášnivě ráda cestuje a nechce se usadit na panství Abbey. Ellu pošle k jednomu ze svých známých, kde se seznámí s neznámým mužem. Jde o Blaire Maitlanda, dvojice se do sebe navzájem zamiluje a zasnoubí se. Náhle se Ela dozví o Blairově minulosti

ve vězení, ten jí pouze řekne, že není ničím vinný, ale neřekne, jak to ve skutečnosti bylo. Tom Fray proto zločince od své dcery odežene.

Konec: Ela se na konci zmítá v pochybách, jestli nemohl být Blair obviněný omylem. Ale proč by tedy nic nepřiznal? Blair odejde s tím, že mu Ela už nevěří. Ela odjede na Brownleaves, kde se postupně ze vztahu vzpamatovává. Blair na panství přijede a Ela mu přísahá, že věří v jeho nevinu. Ten jí svěří, že jen chránil ženu, kterou měl rád a ta je nyní vdaná a šťastná, takže to nesmí prozradit ani dnes. Tou ženou, kterou Blair chránil, byla Violeta, manželka a hlavní štěstí Toma Fraye. Violeta se proto ke všemu Tomovi přizná, protože zjistí, čeho se Ela vzdala. Mezitím se ale Blair stihne ze soucitu oženit s Poppy, mladou herečkou a až poté je jeho pověst očištěna. Poppy skočí ze skály a svou obětí tak daruje štěstí mladému páru, který může být spolu.

Anotace: *„Má muž s minulostí, a ještě k tomu s minulostí sahající až za žalářní zdi, právo na lásku? Má právo ucházet se o čistou, něžnou dívku, kterou miluje celou silou své duše, a se kterou by chtěl zažít nový, zdravý život? Pohledte na něj! Jeho tvář je ztrhaná bolestí a utrpením, jež mu připravuje společnost, která v něj nevěří a nechce mu pomoci, aby začal novou existenci. Je to hrdina našeho strhujícího románu od Markéty Pedlerové „Muž s minulostí“, který počneme uveřejňovati příštím číslem. Je to jeden z nejnapínavějších románů, jaké jsme kdy otiskovali, a strhne vás nejen poutavým dějem, ale též jemnou a pronikavou kresbou povah. Je to román, který se bude líbit všem, maminkám, dceruškám, chlapcům i jejich tatínkům, kteří se hned tak s některým románem nespokojí.*

Něžná a cituplná, ale přitom pevná a stálá, taková je hrdinka našeho nového románu Muž s minulostí, Ella Fraynová. Několik mužů se o ní uchází, a její srdce dlouho neví, který z nich v něm zaujímá místo drahého a nepostradatelného přítele, a který je mu určen za jediného a vroucně milovaného druha. Je to dívka, jakých dnes nemnoho, a jakou si jistě zamilujete.“ (č. 21/1934)

7) Tippmanová Marie: *Hela a Honza* in *List paní a dívek*, 1934, č. 505(27)/1934 – 540(9)/1935.

Autor: Česká autorka

Počet pokračování: 35

Žánr: Dívčí román

Téma: „Humoristický román o moderních dětech a jejich rodičích“

Schéma: Dětská láska

Hlavní postavy: Hela, Honza, maminka, Honzy přítelkyně Mirka

Prostředí: Město; venkov - sanatorium v přírodě

Děj: Hela a Honza jsou sourozenci, kteří se pořád hádají a zlobí ostatní děti, obzvlášť zlobí svou maminku, která je hodně starostlivá. Honzovi bude brzy dvacet let a Hele šestnáct let. Hela je statečné, nebojácné a energické děvče. Maminka onemocní, a proto se jí Hela snaží ulehčit práci. Honza jde ven s kamarády i se svou dívkou Mirkou. Hela má jet na lyže, ale Honza nemůže, protože svoje kapesné vždy utratí za Mirku. Nakonec se Honza s Mirkou rozejde a začne si s hodnou a milou Lili. Hela zase randí s Petrem. Hela s Honzou odjedou na prázdniny do sanatoria k jezeru za Lili, kde dělají společnost její matce. Hela je našťvaná, že jí Petr nepíše dopisy. Neví ale, že Petr už psal Honzovi, protože mu zemřela jeho sestra Anda na tuberkulózu a na světě zanechala novorozence. Všichni tři: Hela, Honza a Lily tráví prázdniny v sanatoriu s Liliinými rodiči. Paní Nora, maminka Lily, se tam léčí a snaží se přibrat a uzdravit se a přitom jí podporuje její manžel architekt Harry. Po třech měsících se všichni vrátí zpět.

Konec: Hela dál pracuje v nemocnici, kde se stará o nemocné a na konci roku si odbude maturitu a nastoupí na místo úřednice v Markově kanceláři. Za dva roky se s Petrem na cestě do Tater vezmou. Petra zaměstnají jako strojního inženýra a oba tak můžou podporovat Petrovu matku a synovce penězi navíc. Honza se s Helou přestane hádat, už k ní má respekt jako k vdané ženě. Lili plánuje, že si počká, až Honza dostuduje a taky si ho vezme. *„Honza byl z dobrého materiálu, co chtěl, dokázal a Lili byla šťastná jako nevěsta i později jako žena. Hela má kloučka, je z ní vzorná máma. Žádný by nevěřil, že ta rozježená žába dokáže vést život tak rozumně, prakticky a tak vesele.“* (č. 9/1935)

*Zvláštností románu bylo to, že byl umístován spíše na předposlední stránce, v blízkosti Listu pro děti a oddělený od ostatních románů. Na konci časopisu se většinou objevovaly křížovky, návody na šití šatů, poslední stránka byla čistě módní nebo s celostránkovou reklamou, např. na boty Baťa.

4.4) Hvězda československých paní a dívek v roce 1925

V ročníku 1925 vyšly čtyři romány na pokračování, z toho dva byly z rozboru vynechány.

Nezpracované romány:

Snaith J. C. Všemi zbožňovaná Amarita in Hvězda československých paní a dívek. 1925 – začátek č. 13/1925.

Román byl vynechán z toho důvodu, že se v ročníku 1925 objevil před koncem a navíc řada čísel ke konci ročníku 1925 chyběla.

Zahradník-Brodský Bohumil. Životem vedla je láska in Hvězda československých paní a dívek. 1925 – začátek 27/1925

Román byl vynechán z toho důvodu, že se v ročníku 1925 objevilo pouze 13 pokračování před koncem ročníku (konec ročníku 40/1925).

Autorka /Autor	Statní příslušnost	Titul	Počet pokračování	Žánr
Gréville Henry	Francouzská	<i>Láska, které neumírá</i>	16	Ženský román
Rucková Berta	Anglická	<i>Muž či žena</i>	40	Ženský román

Příloha č. 18.

Titul	Schéma
<i>Láska, které neumírá</i>	znovunalezení jednoho z rodičů, společenské odsouzení
<i>Muž či žena</i>	předstírání jiné identity

Příloha č. 19.

1) Gréville Henry: *Láska, které neumírá* in *Hvězda československých paní a dívek*, č. 1/1925-16 /1925.

Autor: Francouzský autor

Pseudonym: Henry Gréville, skutečné jméno Alice Maria Céleste Durand

Přeložil: Karel Svoboda

Počet pokračování: 16

Žánr: Ženský román

Téma: Opuštěná rodina a znovushledání

Schéma: znovunalezení jednoho z rodičů, společenské odsouzení

Hlavní postavy: Baronka de Grandpré, dcera Gilberta, syn Pavel, Hermína de Cérences

Prostředí: Cizina - francouzská vyšší společnost

Děj: Baronka de Grandpré je čtyřiceti osmiletá dáma, která před 18 lety opustila svého manžela a také své děti, aby mohla žít se svým milencem panem de Tinsay. Tímto si zneprátelila celou společnost a také svého tehdy dvanáctiletého syna, který se později jejího milence pokusí zavraždit. Dceru poslala do kláštera na výchovu. Po smrti milence jí její muž nabídne, aby se vrátila společně s jejich dcerou a uvedl je zpět do společnosti. Dcera Gilberta má být provdána a baronka chce zůstat jen do svatby. Otec ale doufá ve stálejší budoucnost. Syn Pavel se zamiluje do osiřelé vnučky Hermíny de Cérences. S Gilbertou manipuluje paní d'Egrigné, která skrz svou dceru Emu chce Gilbertě dohodit svého chudého syna Louise. Pavel se bije kvůli cti své matky a pan Grandpré ochuraví.

Konec: Pavel jde požádat Hermínu o ruku, ale její dědeček ho odmítne, protože je synem paní Grandpré, kterou zná z dřívějších. Hermína se rozhodne na Pavla počkat, ale její babička s ní soucítí. Proto se paní Grandpré a paní Cérencés rozhodnou dědečka přemluvit a umožnit tak dvěma mladým lidem být spolu.

2) Rucková Berta: *Muž či žena* in *Hvězda československých paní a dívek*, č. 1/1925 – 40/1925.

Autor: Anglická spisovatelka

Přeložil: Jitka Procházková

Počet pokračování: 40

Žánr: Ženský román

Téma: Román o předstírání jiné identity, kdy se dívka převlékne za muže

Schéma: předstírání jiné identity

Hlavní postavy: Guelda Rhosovou, Reggie Rhosovi, Laetitie Dayová, lord Glanseinot

Prostředí: Venkov - anglický venkov vyšší společnosti

Děj: Spolehlivý šofér s pětiletou praxí hledá práci. Ve skutečnosti jde o mladou dívku Gueldu Rhosovou, sestru mladého šlechtice lorda Glanseinota. Guelda je hezká triadvacetiletá moderní sportovkyně, která je bohatá a žije nabitý společenský život. Podobala se svému mladšímu bratrovi Reggie Rhosovi, a proto se začala vydávat za muže. Začla pracovat pro mladého šlechtice sira Ralpa Wellalona. Blízko panství bydlí vdova Laetitie Dayová, která plánuje vzít si šlechtice za muže, protože je poručníkem jejich dětí, které mu říkají strýček. Pro sira Wellalona pracuje tedy šofér Smith alias Guelda. Laetitie si myslí, že je šofér z vyšší

společnosti a flirtuje s ním a chce, aby jí vyznal lásku. Ale po čase v něm poznává ženu. Guelda se příležitostně převlékne za ženu a chodí na večírky a plesy, kde učaruje Wellalona.

Konec: Wellalone pozná ve svém šoferovi dívku a dojde mu, že už to tušil delší čas a je do ní zamilovaný. Společně ještě nějaký čas předstírají tuto hru, ale brzy má přijet Gueldy bratr a ona musí odjet. Wellalone se za ní vydá a požádá jí o ruku. „*I když jsem chlapecké děvče, Raplhe*“ zvolala, *když ji sevřel a dal jejímu srdci tlouci v nevinné vášni na jeho prsou „at’ jsem kdokoliv, Jim nebo Guelda, muž či žena, všechno ve mně náleží tobě!*“ (č. 39/1925) Naplánují svatbu a po obřadu Guelda zmizí a Wellalone s úsměvem nasedne do svého vozu a šofér ho odveze pryč.

4.5) Hvězda československých paní a dívek v roce 1929

V ročníku 1929 vyšlo sedm románů na pokračování.

Autorka /Autor	Statní příslušnost	Titul	Počet pokračování	Žánr
F. A. Ballestrem	Německá	<i>Muška v jantaru</i>	16	Ženský román
Brodský Zahradník-Bohumil	Česká	<i>Stíny života</i>	28	Ženský román
Špálová Sonja	Česká	<i>V d'ábelském úsměvu</i>	16	Ženský román
Roden Josef	Česká	<i>Martička kouzelnice</i>	14	Dívčí román
Schirokauera Alfreda	Německá	<i>Mezi láskou a manželství</i>	30	Ženský román
Neubauer Vilém	Česká	<i>Poledničky</i>	33	Dívčí román
M. Altayová	Maďarská	<i>Děvče z Ameriky</i>	14	Ženský román

Příloha č. 20.

Titul	Schéma
<i>Muška v jantaru</i>	předstírání jiné identity, trestný čin
<i>Stíny života</i>	Rozvod, trestný čin
<i>V d'ábelském úsměvu</i>	trestný čin, nešťastná láska
<i>Martička kouzelnice</i>	dětská láska, nešťastná láska
<i>Mezi láskou a manželství</i>	Rozvod, nešťastná láska
<i>Poledničky</i>	Smrt jednoho z hlavních hrdinů, prostituce

- 1) F. A. Ballestrem: *Muška v jantaru in Hvězda československých paní a dívek*, č. 926/1928 – 185(14)/1929.

Autor: Německá autorka (Eufemia von Adlersfeld-Ballestrem)

Přeložil: František Šádek

Počet pokračování: 16

Žánr: Ženský román

Téma: Manželé chtějí získat peníze své poručnice, která zemře a aby toho dosáhli, najdou její dvojnici

Schéma: předstírání jiné identity, trestný čin jedné z postav

Hlavní postavy: Matylda „Tea“ Lincová, Dorothea Lamrová, Ammonatrice alias Viviana Roccasanta, vévoda Poggia Lauretta, manželé Kazimír a Modesta Šmídovi

Prostředí: Cizina - Itálie, Benátky, zámek vévody

Děj: Tea Lincová, doktor Kazimír a jeho žena paní Modesta Šmídová odjedou do Itálie, kde bydlí u vévody v paláci. Zpočátku se zdá, že je doktor Kazimír poručníkem Tei. Slečna Tea narazí v hale na obraz ženy, o které se jí předchozí noc zdál sen. Zjistí, že je to Ammonatrice, žena, která se zjevuje rodině Roccasových, když je chce varovat před nebezpečím. Ammonatrice byla ve skutečnosti Viviana, kterou před několika desetiletími zabil její manžel Camillo Roccasanta. Tea o tom píše ve svém deníku a Ammonatrice se jí znovu zjevuje. Navíc si jí někteří lidé pletou s dívkou, která už tam byla a musela jí být podobná. Tea se s manželi Šmídovými nepohodne, když je nechce poslouchat a rozhodne se odjet domů. Když se s nimi loučí a chce odejít, tak jí doktor s lahvičkou v ruce zastoupí cestu a chce jí zabít. Tea přijme svůj osud, a proto jí doktor blahosklonně nechá odejít do jejího pokoje, aby měla pár minut na smíření s životem. Tea se ve svém pokoji ale zamkne a unikne tajnými dveřmi, které objevila díky Ammonatrici.

Tea je totiž ve skutečnosti dívka Dorothea, která byla Tee pouze velmi podobná. Manželé Šmídovi měli plán. Na začátku se vydali se skutečnou Teou na cesty a když onemocněla, viděli snadnou cestu k penězům. Doktor byl totiž Tein poručník, takže by později všechny její peníze zdědil. Tea po cestách skutečně umře v malé neznámé vesničce. Jejich známá si u manželů zapoměla pas a pod tímto jménem Teu pohrbí. Místo ní chtějí přemluvit jinou

dívku, které by říkali také Tea a pak by ostatním řekli, že zmizela. Když přijedou do Benátek, tak narazí na dívku, která je Tee velmi podobná a ona se k nim ráda přidá, aby mohla objevovat nová místa. Tato dívka Dorotea ale byla velmi duchapřítomná a neustále manželům jejich plány narušovala. Z Afriky přijde dopis od neznámého muže Maxe, který byl se skutečnou Teou zasnoubený. A najednou je plán manželů v ohrožení, protože to vypadá, že vše bude odhaleno.

Konec: Doktor se v dopise Dorotě o všem přiznává. A také přiznává, že jí neměl nechat samotnou ve chvíli, kdy utekla. Ale stejně by jí později vévoda Poggia Lauretta poznal jako Doroteu, kterou znal už předtím. Po svém přiznání manželé spáchají sebevraždu jedem, který chtěli použít na Doroteu.

„K svému deníku připojuji ještě doušku o svém dobrodružství a o smutném konci dívky mně podobné, o níž se nyní rozepíše noviny všech zemí, neboť se jim naskýtá bohatá látka pro vyplnění novinářských sloupců. Ačkoliv Šmídovi úplně zamlčeli jméno visky, v níž Matylda Lincová rozloučila se se svým mladým životem, vypátral přece detektiv Müller její jednoduchý hrob s cizím jménem. Obsah hrobu dal převézt do rodinné hrobky. Pokoj jejímu popelu.“ (č. 185(14)/1929) Dorothea mezitím přijme žádost od Poggia Lauretta k sňatku a stane se vévodkyní.

- 2) Brodský Bohumil: *Stíny života in Hvězda československých paní a dívek*, č. 922/1928 – 193(22)/1929.

Autor: Český autor (Bohumil Zahradník-Brodský)

Počet pokračování: 28

Žánr: Ženský román

Téma: Snaha najít šťastné manželství

Schéma: rozvod, trestný čin jedné z postav

Hlavní postavy: Bořek Jeral, Eva Jeralová, doktor Mertl a Zdeňka Mertlová

Prostředí: Vesnice – Klasy; město -Karlovy Vary, Praha

Děj: Bořek Jeral vezme Evu do divadla, protože její manžel doktor Mertl nerad chodí do společnosti. Bořek je rozvedený se Zdeňkou, která byla panovačná, a to zavinilo rozvod. Eva se Bořkovi svěří, že doktor Mertl je vážený muž, ale zároveň také zlý podivín. Bořek se bojí, že si nenajde ženu, protože je rozvedený a to stejně trápí Evu, proto se nechce nechat rozvést.

Nakonec se Eva od manžela odstěhuje a zabydlí se na statku u Jerala, kde o sebe přestane pečovat a místo toho pracuje a stará se o zvířata. Doktor se setká se Zdeňkou a ta s ním začne žít a nedočkavě čeká na jeho rozvod.

Zdena si doktora hned vezme a převezme otěže nad domácností. Co se Evě nepovedlo, toho dosáhla Zdena. Najala služku, utrácela za oblečení a nevařila. To nutilo doktora mít větší příjmy, a když ani to v Klasech nevydělalo dost, nutí ho Zdena k tomu, aby se odstěhoval do Prahy. Na pobytu v lázních v Karlových Varech se setkají s bohatým úředníkem z Bratislavy Jaroslavem Ředinou. Protože je doktor líný, tak chodí Zdena na výlety s Jaroslavem.

Konec: Zdeny matka chce otrávit jejího muže a ukradne Mertlovy jeho úspory. Mertl zemře a zanechá tak Zdenu s dluhy za léčení. Matka Zdeny paní Kačerová je obviněná z krádeže, doktorův dům se prodá a splatí se tím dluhy. Eva a Jeral měli doma malou dceru a čekali další dítě. Navíc se po čase stal Jeral starostou. Zdena si nakonec vezme Ředinu a ztloustne a přijde se podívat na statek, kde vidí, jak šťastný život vedou Jeralovi.

- 3) Špálová Sonja: *V d'ábelském úsměvu in Hvězda československých paní a dívek*, č. 185(14)/1929 – 201(30)/1929.

Autor: Česká autorka

Počet pokračování: 16

Žánr: Ženský román

Téma: Láska ženu donutí k zločinu, který tu stejnou lásku nakonec zničí

Schéma: trestný čin jedné z postav, nešťastná láska

Hlavní postavy: Ludmila Davidova, Egon a Abraham Weissovi, Daniela Lukášova, Filip Černý, Jarmila Dušková

Prostředí: Město

Děj: Lékařka Ludmila Davidova je naprosto oddaná svému zaměstnání a neplánuje svou kariéru ničím ohrozit. Proto je překvapená, když se v 28 letech poprvé zamiluje do Filipa. *„Toto erotické opojení jí dostane do osudového okamžiku, které jí bude za cenu těžkého zločinu stát kus jejího vlastního štěstí. Dábelský úsměv Mony Lisy, který visí v pokoji jejího svůdce, je zde představen jako hlavní našeptávač hříchu. Román plný prudkých a krátkých vět, které jsou nabitě žhavou atmosférou vášně. Postava Jarmily Duškové, dívka z pražské periferie, uprchá s mladým židovským mužem. Doktor Weis představuje nemocniční prostředí,*

keré přináší vyrovnání Ludmile, která je vnitřně rozervaná a prožívá sebezpyčování. Široký pohled do hlubin ženského nitra, bez sladké sentimentality, ale přímé osvětlení krutých životních pravd.“ (č. 13/1929) Egon a Abraham Weissovi jsou bratři. Ludmily přítelkyně Daniela Lukášova se zamiluje do Filipa, kterého miluje i Ludmila. Filip k Ludmilině hrůze Daniele city opětuje. Daniela ale onemocní a je upoutaná na lůžko v bytě Filipa. Tam jí Ludmila diagnostikuje tuberkulózu a stará se o svou přítelkyni. Po čase jí její nešťastná láska a žárlivost přiměje k tomu, že Daniele přimíchá do sklenice vody ještě prášek, který jí uspi nadobro. Filip odjede a Ludmila otřesená svým činem se raději provdá za židovského doktora Abrahama, u kterého cítí jistotu a bezpečí a tímto činem se také trestá za svůj hřích. Přesto je pro Ludmilu Abraham spíše přítelem, protože je pořád zamilovaná do Filipa Černého. Jarmila Dušková zase uprchne s bratrem Abrahamem Egonem do Vídně, kde si ho chce vzít a navíc je s ním už těhotná.

Konec: Jarmila Dušková žije s Egonem ve Vídni, s ním má také malého chlapce Samuela. Egon pořád rozmařile utrácí a tak po čase zjišťuje, že se utápí v dluzech. Egon Weiss má jen dvě možnosti, vrátit do pokladny v továrně dvě stě tisíc nebo se zastřelit. Ludmila to měsíc po svatbě nevydrží a běží k Filipovi do bytu, kde mu vášnivě vyznává lásku už při vchodu do předsíně. Ale tam narazí na přízrak Daniely Lukášovy. Po tomto otřesném zážitku vrací se k Abrahamovi, aby mu byla skutečnou manželkou. Jarmila pomůže Egonovi s dluhy a rozhodnou se žít skromnější, ale šťastnější život. *„Tatínku – můžete mi odpustit – že jsem si ji vzal bez vašeho vědomí? Otec Dušek široce otevřel oči. Egon Weiss! To je jeho zeť! Tento krásný muž, typ kapitalistického mladého magnáta v bezvadných šatech, v hedvábné košili, v lakových střevíčkách, s rubínovým prstenem na ukazováčku levé ruky.“ (č. 29/1929)* Filip Černý se vrátí a zjišťuje, že se Ludmila provdala za někoho jiného a ničí ho to. Ale Ludmile dojde, že u Abrahama našla lásku, klid a bezpečí.

Anotace: *„Mladá autorka odhaluje román „V ďábelském úsměvu“ celé ženské srdce v postavě lékařky Ludmily Davidovy, která se bláhově domnívá, že její vznešené povolání, jemuž se oddává celou svou bohatou duší, stačí i k vyplnění jejího ženství. Jaká tragika však, když v krásném zralém věku dvacetiosmi let propadne strašné síle lásky! Zde teprve čtenářky pochopí, jakou bouři nejvyšších citů rozpoutá v ní muž, který vstoupil v osudný okamžik do jejího života. Za cenu těžkého zločinu chce si urvat kus osobního štěstí, aby s hrůzou poznala, do jaké propasti strhlo ji erotické opojení!... Krátkými a prudkými větami, nabitými žhavou atmosférou vášně, vystihla autorka počátek i zhroucení všech nadějí zbloudilého ženství.“ (č. 13/1929)*

České čtenářky autorku znaly především díky jejím povídkám a básním, které publikovala v titulech: *Eva*, *České slovo*, *Lidové noviny*, *Host*, *Módní revue*, *Salon* a dalších. Její příběhy měly milostnou nebo válečnou tematiku. (Anotace - č. 13/1929)

- 4) Roden Josef: *Martička kouzelnice* in *Hvězda československých paní a dívek*, č. 193(22)/1929 –207(36)/1929.

Autor: Český autor

Počet pokračování: 14

Žánr: Dívčí román

Téma: Mladá láska je rozdělená, ale po čase si k sobě najdou znovu komplikovaně cestu

Schéma: dětská láska, nešťastná láska

Hlavní postavy: Martička „kouzelnice“, Michal Marton, Viktor, Jiří Strong, Věra

Prostředí: Město - pražské prostředí dospívající mládeže

Děj: Příběh dvou přátel, Michala Martona – malíře a idealisty, a jeho kamaráda Viktora – mladého hochy plného moderních názorů. Na benátské noci se Míša seznámí s Martičkou-kouzelnicí, která se tváří jako holčička a učaruje ho. Viktor se seznámí s Věrou, v níž vidí nový flirt. Oba si domluví s děvčaty schůzku na další den a Michal je Martičkou naprosto okouzlený a ihned se do ní zamiluje. Věra chce stát Michalovi modelem a vymámí z něj slib, že jí namaluje. Při malování ho svede a po jejím odchodu Michal cítí, že přišel o svůj ideál čisté ženy. Viktor po Věře po čase zase zatouží, ale když se dozví o tom, že stála Michalovi modelem, tak se cítí odmítnutý a chce se kamarádovi pomstít. Takto se dva nerozluční přátelé rozhádají. Michalovi zemře matka a svěří mu tajemství, že má v Praze bratrance a přeje si, aby ho poznal až ona umře. Jeho bratrance je Jiří Strong, který je zároveň také milencem jeho ztracené Martičky. Viktor mezitím naláká Martičku do Michalova starého ateliéru, kde jí chce přesvědčit o Michalově zradě s Věrou. Tam chce Martičku znásilnit, aby se konečně pomstil Michalovi.

Konec: Ve chvíli, kdy volá Martička o pomoc, se zničený Michal zrovna jde podívat do svého ateliéru. Viktora vyhodí ven a Martička Michalovi vyzná lásku, ale ten je zhrzený a odmítá jí, protože si myslí, že už něco měla s Jiřím Strongem. Martička mu ale slíbí, že čekala na něj a pořád je „čistá“. Navzájem si odpustí a zůstanou spolu.

Anotace: „Do kolika srdcí vepsal se spisovatel Josef Roden svými románky o této šťastné dvojici? Můžeme již sdělit našim milým čtenářkám, že získali jsme pro ‚Hvězdy‘ nový Rodenův román, který se jmenuje *Martička kouzelnice*. Zaujme Vás, potěší a pobaví. Počneme tento nový román otiskovati již v příštím čísle, zajistěte si pravidelný odběr ‚Hvězdy‘.“ (č. 21/1929)

5) Schirokauera Alfred: *Mezi láskou a manželství* in *Hvězda československých paní a dívek*, č. 201(30)/1929 – 231(8)/1930.

Autor: Německý spisovatel

Přeložil: L. Fastrová

Počet pokračování: 30

Žánr: Ženský román

Téma: Odpůrce manželství a rozvodový advokát se zamiluje

Schéma: rozvod, nešťastná láska

Hlavní postavy: dr. Marek Röhn, Hilda z Lobachu, Erwin Oven, Marja Fjodorovna Isajevna

Prostředí: Cizina - Berlín – rozvodová kancelář a bohatá německá společnost

Děj: Známy slavný berlínský advokát dr. Röhn ve své advokátní praxi řešil především rozvody. Jeho klientky byly bohaté a z vyšší berlínské společnosti. Dr. Röhn byl zatvrzelý odpůrce manželství a byl přesvědčený, že muž během manželství nemůže zůstat věrný své ženě. Tyto své úvahy sdílel se svým přítelem Erwinem Ovenem při návštěvě své klientky Elisy z Gusserova, majitelkou vily, kde byla dříve komornou, ale provdala se za majitele, který se kvůli ní rozvedl se svou ženou po 26 letech. Elisa je nyní mladá vdova, která ve své vile přijímá nejvybranější berlínskou smetánku. Ještě dvakrát se vdala, ale nyní je vdova a zamilovala se do dr. Röhna.

Doktor Marek Röhn se seznámí s Hildou z Lobachu, která začne pracovat u něj v kanceláři a postupně se do ní i přes své přesvědčení zamiluje. Ona se tomuto vztahu taky brání, protože ví, jaký názor má rozvodový právník na manželství. Oven se zamiluje na zahradní slavnosti ve Wannsee do Marji Fjodorovny Isajevny a chce si jí vzít, což ale Marka rozzuří, protože pracoval na jejím rozvodu a ví o ní všechna špinavá tajemství, která nemůže příteli prozradit.

Popis obrázku u románu: „*L. Röhn s Hildou ve filmu „Rozvodový advokát.“ Je to zfilmovaný náš román „Mezi láskou a manželstvím.“ Hraje jej od 1. Listopadu bio Roxy, Praha I., Dlouhá třída. Milé čtenářky, jistě jste zaujaty osudem něžné a jemné Hildy, a láskou, která začíná klíčit ve vyprahlém srdci dra. Röhnna. Podlehne tento zkušený síle citu, odhodí svoje pevně vkořeněné zásady – a ožení se s dívkou svého srdce? Přijme ona jeho nabídku, či bude ji považovati za oběť něho – znajíc příliš dobře jeho přesvědčení? (č. 44 /1929)*

Konec: Marja si vezme Ovena, ale mladá Ruska se brzy začne nudit. Všichni čtyři se sejdou v Benátkách. Marja je ve vyšších kruzích začne z nudy pomlouvat u bohatých přátel manželů Perrinů a namluví jim, že Röhn a Hilda spolu žijí, ale nejsou svoji. V totéž odpoledne se ale Dr. Röhn s Hildou skutečně ožení a panu Perrinovi pak ani nemusí lhát. Ale neudělal to z lásky, ale spíše pro obchodní výhodu, aby získal místo bankovního ředitele u Perrina. Po tomto incidentu Oven požádá o rozvod. Hilda hned po návratu do Berlína od Marka odejde. Marek z Hildina odchodu pomalu chřadne, ale jeho hrdost mu nedovolí jít za ní. Jednoho večera to nevydrží a vydá se za Hildou. Tam jí odprosí, aby se k němu vrátila a žila s ním – v manželství.

6) Neubauer Vilém: *Poledničky in Hvězda československých paní a dívek*, č. 204(33)/1929 – 237(14)/1930.

Autor: Česká autor

Počet pokračování: 33

Žánr: Dívčí román

Téma: Čtyři přítelkyně si navzájem pomáhají v chudobě a hledají lásku

Schéma: Smrt jednoho z hlavních hrdinů, prostituce

Hlavní postavy: Slávka, maminka paní Hájková a otec Jaroslav Hájek, Manka Veselá, Emila Turečková, Pepča Zárubová, Frédy Engle, Tom Bárta

Prostředí: Město - mladé dělničky z Prahy

Děj: Slávka byla mladou dívkou z chudé rodiny, maminka byla služebná a otec šofér, přesto měli doma veselo a byli spokojení. Měla ještě mladšího bratra Karla. Frédy Engle randil s bohatou dívkou Táničkou, která byla exotická, malovala se, ale nepřitahovala ho tolik, jako krásná a přirozená Slávka, která pracovala u jeho otce v závodě. Její kamarádky s ní v závodě také pracují – Manka Veselá, Emila Turečková, Pepča Zárubová – čtyři přítelkyně

poledničky. Emile zemře matka a zůstane se svou mladší sestrou sama, proto se jednou v noci vydá do ulic a narazí tam na „nočňátko – slečna tatata posledního stupně“, která jí má za prostitutku.

Toma vychovávala jeho matka Mary Bártová sama a byli bohatí a ona pro něj chtěla hodnou nevěstu. Proto je jí podezřelá Slávka, na které její syn může oči nechat. Ten jí vyzkouší tak, že v obchodě nechá tisíc dolarů a Slávka mu je doopravdy přijde vrátit, proto jí za odměnu dá stodolarů, které Slávka věnuje Emile, aby měla se sestrou co jíst a nemusela do ulice.

Na Frédyho praskne, že nakazil Táňu nemocí a ona se radši vytratí a Frédy z toho vyvázne několika úplatky. Pepča se provdá za svého Pepu, protože jednou v neděli se jim stane nehoda a ona otěhotní. Manka se nechá přemluvit, aby se dala k divadlu. Tom je nešťastný, že nemůže být se Slávkou a ta zase touží po něm, ale ani jeden se tomu druhému nesvěří. Slávka odjede na dovolenou ke své tetě na venkov. Tam už o ní slyšel Emil Machaň, lesní mládenec. Ona svolí ke schůzce v lese, a když jí zrovna Emil zuřivě líbá, tak kolem projede Tom. Zde je Tom ale známý jako „pan Bárta, majitel panství, Američan, dolarový princ“. Tom se ujme osiřelé Emily a její mladší sestry Pavly. Stará paní Bártová zemře a Emily se s Pavlou vrátí do Prahy, protože se šíří drby o tom, že se snaží Toma uhnat za manžela. Emily se ve skutečnosti do Toma vážně zamilovala. Po čase potká Slávku, která si má brát nějakého úředníka, ani ne tolik z lásky, jako z pohodlnosti. Chudoba Emily zase vyžene do ulic, kde se potká s Mankou. Tam se při rozepři s jedním mužem brání a spadne pod kola projíždějícího auta a zemře. To se dozví Tom Bárta, zrovna když se vracel po letech ze zahraničí, odhodlaný, že si Emilu vezme, místo toho se ujme její jedenáctileté sestry Pavly.

Konec: Tom pošle Pavlu studovat do penzionátu. Když se vrátí po šesti letech už jako mladá dáma, tak za ní přijede právník Karel Moudrý. Požádá Toma o Pavly ruku a chce si jí vzít až dostuduje. Pavla Toma poprosí, aby jí nápadníka zbavil a řekl mu, že je nemocná, protože odmítá jít do manželství bez lásky. Tomovi už táhne na čtyřicet a dříve v Pavle viděl jenom dítě, ale teď už si je jistý, že v ní vidí rozhodnou ženu, kterou si chce vzít.

7) M. Altayová: *Děvče z Ameriky* in *Hvězda československých paní a dívek*, č. 215(44)/1929 – 229(6)/1930.

Autor: Maďarská spisovatelka (Margit Altai)

Přeložil: G. N. Mayerhoffer

Počet pokračování: 14

Žánr: Ženský román

Téma: Dívka ztratí rodiče a zachrání jí chlapec, který se o ni následně stará, Gitta najde svou ztracenou rodinu.

Schéma: nalezení jednoho z rodičů, bohatství je překážkou

Hlavní postavy: Gitta, její matka Annuša a její dědeček, Fáy Déneš

Děj: Při plavbě do Ameriky ztroskotá parník a mladý hoch stihne zachránit mladou dívku Gittu – děvčátko bohaté herečky. Tento 15letý chlapec Fáy jel do Ameriky hledat práci a bohatství. Hoch si v Americe najde práci a stará se o malou Gittu, kterou ostatní mají za jeho sestru. O tom, že Gitta přežila, se dozví bohatý maďarský magnát, dědeček Gitty, který zavrhl svého syna a nikdy nepoznal svou vnučku. Syn zemřel, snacha se utonula. Mladý hoch Fáy Déneš, který s Gittou přicestoval parníkem, a Gitta jsou její nově nalezenou rodinou rozděleni, přestože k sobě chovají vřelé city. Takto Gitta potká svou matku, slečnu Annuši, která onemocní, a proto se o ní bude starat lesníkova manželka Boriš. Gitta žije u svého dědečka a její matka Annuša je nemocná z nešťastné lásky. Byla totiž tajně zasnoubená s Huszárem Pištou, ale ten potom, co se objevila Gitta, odjel a vzal si bohatou dědičkou čethejskou a malou osiřelou příbuznou prostě opovrhl. Gitta pošle starého sluhu Jánoše, aby jel za Huszárem a přivedl ho. Mezitím ale Pišta stihne přijít sám, protože mu došlo, že Annuši skutečně miluje.

Prostředí: Cizina - Amerika

Konec: Gitta se na konci příběhu setká s Dénešem, který přestože je chudý, tak na něj Gitta ani po letech nezapomněla a on na ni také ne. Až po čase Gitta zjistí, že je Déneš ve skutečnosti „*Mr. Fewton, o němž tady v okolí je všeobecně známo, že je to americký dolarový král! Majitel strojírny, továren a velikých panství.*“ Oba jdou za Gittiným dědečkem, kde mu oznámí zasnuby.

4.6) Hvězda československých paní a dívek v roce 1934

V ročníku 1934 vyšlo deset románů na pokračování, z toho dva byly z rozboru vynechány.

Nezpracované romány:

Marie Kyzlinková: Nejvzácnější poklad in Hvězda československých paní a dívek. 1934-1935.

Román byl vynechán, protože román měl v ročníku 1934 pouze deset pokračování na začátku a následně skončil v čís. 10/1934.

Merrellová: *Srdce zrazená* (Dcerušky paní Fanshawové), přel. Ina Jarošová in *Hvězda československých paní a dívek*, 1934-1935, začátek v č. 50/1934.

Román byl vynechaný, protože začátek románu byl na konci ročníku 1934 v čís. 50/1934, dvě čísla před koncem ročníku 1934.

Autorka /Autor	Státní příslušnost	Titul	Počet pokračování	Žánr
Martin Jan	Česká	<i>Panenka pro štěstí</i>	27	Ženský román
Riddellová Fl	Anglická	<i>Kletba tropů</i>	19	Ženský román
Králova Jana	Česká	<i>Život je sen</i>	25	Ženský román
Vanderbilt Cornelius	Americká	<i>Lesk a bída miliard</i>	13	Ženský román
Křenovský Miloš	Česká	<i>Příběh jednoho týdne</i>	20	Ženský román
Kyzlinková Marie	Česká	<i>Hlas lidu</i>	23	Ženský román
Navalová Věra		<i>Oběť lásky</i>	20	Ženský román
Radoměrská, M	Česká	<i>Světlo jeho očí</i>	33	Ženský román

Příloha č. 22.

Titul	Schéma
<i>Panenka pro štěstí</i>	předstírání jiné identity
<i>Kletba tropů</i>	exotické dobrodružství, rozvod, nemanželské děti
<i>Život je sen</i>	nešťastná láska, trestný čin
<i>Lesk a bída miliard</i>	trestný čin, snaha o manželství kvůli bohatství
<i>Příběh jednoho týdne</i>	předstíraný vztah se stane skutečným
<i>Hlas lidu</i>	nešťastná láska, společenské odsouzení
<i>Oběť lásky</i>	nešťastná láska, bohatství je překážkou
<i>Světlo jeho očí</i>	nešťastná láska, předstírání jiné identity

Příloha č. 23.

- 1) Martin Jan: *Panenka pro štěstí* in *Hvězda československých paní a dívek*, č. 421/1933 – 448(16)/1934.

Autor: Český autor (skutečným jménem Jan Wenig)

Počet pokračování: 27

Žánr: Ženský román

Téma: Bohatá dívka předstírá chudobu, aby se zalíbila pracujícímu muži

Schéma: předstírání jiné identity

Hlavní postavy: Julča Bártová, Tomáš Řezáč, pan Bárta – Julčin strýc a jeho dcera Mila

Prostředí: Město - Praha, Dolany

Děj: Julča Bártová a pan inženýr Tomáš Řezáč se setkají na bruslích a Řezáč se jí svěří s tím, že je nezaměstnaný a úplně švorc. Julče je před ním trapně, protože sama si žije z peněz rodičů a nemá o ně nouzi, proto mu namluví, že pracuje u advokáta v kanceláři. Postupně se do sebe zamilují a zasnoubí se. Julčin otec většinu peněz utratí, takže jí jako věno nemá zůstat skoro nic. Tomáš potom musí kvůli práci odjet do Dolan. Julka mu domluví, že tam může zůstat u její sestřenice Lídy a její strýc Bárta ho zaměstná. Společně si slíbí, že na něj Julka počká a Tomáš nasedne na vlak do Podmoklí. Starý pan Bárta se snaží Tomášovi dohodit svou brýlatou dceru Lídu, ale Tomáš se nenechá a chce se zasnoubit s Julkou hned, co vydělá dost peněz.

Konec: Na statek přijede Lída a chce si s Tomášem promluvit. Do světnice najednou vejde Julka a pan Bárta jí Tomášovi představí jako Julku. Ta se mu svěří s tím, že všichni její nápadníci k ní chodili kvůli penězům, a proto mu neřekla kdo je a snažila se být jeho panenkou pro štěstí. *„A pak, dříve všichni muži přicházeli ke mně po zlatém mostě mých peněz. Ty jsi byl první, který přišel a zaklepal jinde... na mé srdce... a tím jsi mne získal. A pak šlo vše lehce. Mila Bernerová mi kdysi řekla, že jsem byla jejím fetišem, její panenkou pro štěstí... chtěla jsem jí být i pro tebe... jen ty mi můžeš říci, zdali jsem jí skutečně byla.“* (č. 16/1934)

- 2) Riddellová Fl.: Kletba tropů in Hvězda československých paní a dívek, č. 437(5)/1934 –24 /1934.

Autor: Anglická spisovatelka (celým jménem Charlotte Riddellová)

Přeložil: Vl. Bürgrová

Počet pokračování: 19

Žánr: Ženský román

Téma: Snaha najít štěstí na farmě v Africe

Schéma: rozvod, nemanželské děti

Hlavní postavy: Petonie Baxendalová, Roy Baxendal, Michael Baxendal, Maisie Westonová, Colin Kennedy, Robin Baxendal

Prostředí: Cizina - farma v Africe, Anglie

Děj: Petonie odjela s Royem do Afriky farmařit. Trápí jí, že Royova žena nechce svolit k rozvodu. Neví, jak Roye připoutat k domovu, ale snaží se to skrze syna Michaela. Při jeho porodu onemocní a musí do Anglie na operaci. Když se po roce vrátí, uslyší hrozné zvěsti, že Roy je mrtvý. Také zjistí, že měl poměr s Maisie Westonovou, která přijde truchlit na práh jejího domu a navíc těhotná. Dítě porodí a nedlouho poté také zemře a je pohřbená kousek od Roye. Robin Weston byl ještě miminko, které nikdo nechtěl a které měla Maisie s Royem. Ujmout se ho měl farmář John Ritherdon. Ten ale vážně onemocní a miminko si nemůže vzít.

Konec: Po deseti letech Petonie nadobro opouští Afriku s Colinem Kennedym a oběma nemanželskými dětmi a společně se stěhují do Anglie. Potom přijde první světová válka a Colin bojuje za Anglii a je zraněn v bitvě na Flandrech a už není jako dřív. Robin Baxendal ve svých dvaceti jedna letech zjistí pravdu o svém původu, protože se chce oženit s Vivianou, dívkou z přední anglické rodiny a její otec trvá na vznešeném manželovi. Ale Vivian přesvědčí Robina, že i bez původu ho chce za manžela. Michael se dozví, že se narodil také jako nemanželské dítě a odejde. Petronie Keneddyová jede na farmu, kde čeká na návrt Michaela. Colin postupně chřadne a je pohřbený vedle Roye a Maise. Když se Michael dozví o jeho smrti, vrátí se na farmu za matkou. Robin a Vivian se vezmou. (č. 24/1934)

Anotace: „*Senzační, napínavý a drásavě milostný román, který vypráví pohnutý příběh o ženě, která miluje ženatého muže a odjede s ním do africké pustiny začít nový život.*“ Měl být bestsellerem ročníku 1934. Před vydáním se objevovaly anotace na „*nejkrásnější román*“ a „*román, který bude čtenářskou senzací všech československých rodin*“. (č. 5/1934)

3) Králova Jana: Život je sen in Hvězda československých paní a dívek, č. 443(11)/1934 – 36/1934.

Autor: Česká autorka

Počet pokračování: 25

Žánr: Ženský román

Téma: Sekretářka se zamiluje do svého nadřízeného, majitele firmy

Schéma: nešťastná láska, trestný čin jedné z postav

Hlavní postavy: Stella Berková, Fred Pašek, Božka Neradová, Vilém Vavruch,

Prostředí: Město - firma Pašekcomp

Děj: Stella Berková dostala místo stenotypistky/sekretářky u Paškovy firmy - Pašekcomp. Byla velmi překvapená, když zjistila, že sympatický mladý muž, kterého potkala hned první den v závodě, je její šéf Fred Pašek. Stella chodí s inženýrem Říhou, ale ani jeden to nebere nijak vážně. Na Vánoce dostane od neznámého ctitele knížku a dva lístky do divadla. Mezi ní a Fredem vykvete láska. Božka Neradová je přijatá také na místo stenotypistky a v kanceláři pracuje také korespondent Vilém Vavruch, který si obě dívky lačně prohlíží. Stella jednou přistihne Blanku, jak odnáší spisy v obálce nadepsané Vavruhovým jménem a ví, že se tyto dokumenty nesmí dostat ven. Vilém je plánuje předat konkurenční společnosti, která by tak zakázku získala. Stella se podaří Blanku přesvědčit, aby celý obchod zachránila a papíry získala zpět. Stella dojde za Vavruchem a donutí ho předat jí dokumenty, při odchodu z jeho bytu si ale při pádu zlomí ruku a musí nějaký čas zůstat v nemocnici, kde jí navštěvuje Fred a od neznámého ctitele dostává kytice. Po pár týdnech se vrací znovu ráda do práce. Fredova matka pravidelně každý rok jezdí na jih do Jugoslávie za teplem, ale tentokrát její společnice onemocní, a proto požádá Stellu, protože jí přijde jako mladá, elegantní a vtipná dívka. U moře se seznámí s Láďou Hrdličkou a krásně si tam odpočine. Když se ale vrátí, tak jí přesadí na oddělení korespondence a ona má podezření, že se Fred zakoukal do Blanky, takže na Stellu padne sklíčená nálada. Blanka zjistí, že Vavruch se nejspíš pokusil Stellu za trest očernit, protože mu vzala dokumenty, a proto jí Fred nechal přeložit. Blanka všechno svěří paní Blažkové a ta už se postará, aby si k sobě Fred a Stella našli cestu.

Konec: Fred se od své matky vše dozví a hned v pondělí si nechá Stellu zavolat do kanceláře. Tam jí s vážnou tváří řekne, že byla neloajální, a proto jí žádá, aby sama odešla. Stella, ač ukřivděná, tak souhlasí, protože nechce zradit přítelkyni. Hned nato jí ale Fred požádá o ruku, protože už není jeho zaměstnankyní. Stella má nejdřív starost, protože pochází z chudé rodiny, ale Fred jí přesvědčí, že jemu i jeho matce je to jedno, protože lepší dívku by mu nenašli. *„Stella vklouzla do kuchyně a usedajíc na nízkou židličku u plotny, na niž to syčelo vařícím se obědem, spustila: „Musím ti říct, maminko, spoustu novin... tak za první jsem propuštěna, od prvního září jdu od Pašků.“ „Dítě nešťastné!“ zalomila rukama paní Berková, „co jsi jen provedla?“ „Neosvědčila jsem se asi a pak... „ dodala rychle, „budu se vdávat.“* (č. 36/1934)

- 4) Vanderbilt Cornelius junior: Lesk a bída miliard in Hvězda československých paní a dívek, 1934, č. 17/1934 – 30/1934.

Autor: Americký spisovatel

Přeložil: J. Maxantová

Počet pokračování: 13

Žánr: Ženský román

Téma: Nápadníci usilují o bohatou dědičku, která musí přijít na to, kdo jí má skutečně rád

Schéma: trestný čin jedné z postav, snaha o manželství kvůli bohatství

Hlavní postavy: Marjorie Duková, její otec Vincent a matka Alice, žurnalistu Goose Gander, anglický lord Allan Fitz-Hamon

Prostředí: Cizina – Město - „*Prostředí známé z přepychových amerických filmů, kde jsou výlučné kasty milionářů. Autor je sám člen miliardářské rodiny Vanderbiltů, je hodnověrným svědkem rozmarilého a prázdného života vznešených zahalečů. Až se seznámíte, s celou touto společností, poznáte, že i zločin je v těchto vrstvách doma. A ovšem – také láska. Prostá a něžná láska.*“ (č. 17/1934)

Děj: Marjorie Duková je miliardářská dědička, která uspořádá svou první společenskou sešlost. Žije se svou matkou v Palm Beach a na večírek s sebou vzala svého přítele žurnalistu Goose Gandra. Také se o ní uchází anglický lord Allan Fitz-Hamon – tajemný a záhadný. Lord je ale podezřelý novináři Goosy Ganderovi, který je do Marjorie také zamilovaný. Goosova přítomnost na večírku způsobí napjatou atmosféru, ale vše urovná Fitz-Hamon, jehož by paní Duková ráda viděla jako Marjoriina manžela. Na plese s názvem „Na věžeňském dvoře“ někdo uloupí drahé klenoty. Matka Marjoriji nutí do sňatku s lordem Fitz-Hamonem, ale její otec si to však nepřeje. Marjorie se s ním stejně tajně zasnoubí, ale později to chce zrušit, protože ho nemiluje. Její matka paní Duková jí do sňatku nutí, protože je to ještě dítě a nemůže o lásce nic vědět. Její otec Vincent je pryč, a proto nemůže dceru podpořit. Navíc paní Duková půjčila Allanovi sedmnáct tisíc, a kdyby se s ním Marjorie rozešla, už by je nedostala zpět. O Alana také usiluje Shirley Swaynová, filmová herečka. Společně jedou na výlet lodí, ještě s několika dalšími přáteli a starým magnátem Joshem Huntingem, který má zálsk na Shirley. Mezitím pan Duke zjistí, že za krádežemi byl lord Allan, protože měl všude přístup.

Konec: Novinář Erskine Grander napíše článek o celé této bandě bohatých zlodějů, kteří okrádají své přátele a také obchodují s opiem. Jelikož má Marjorii rád, tak jí z článků vynechá. Goosovo podezření bylo správné a lorda Allana čekalo už podruhé vězení. Muži se z lodi vydají rybařit a blíží se hurikán, Allan na člunu odjede sám a nevrací se. Namísto toho k nim přijede policejní člun společně s panem Dukem a Goosem. Pan Duke slíbí Goosovi, že ho zaměstná ve svých novinách v New Yorku a odveze s sebou i Marjorii, která chce zůstat s Goosem. *„Goose obrátil se k ní s úsměvem. Byl šťasten. Stráví několik hodin sám s Marjorií. Možná, že se mu podaří ji přemluvit, aby ho brala trochu vážně. Možná, že by dokonce ... nu ... možná, že by ho brala opravdu vážně, kdyby přestal psát do žlutých novin a usadil se v pěkném obchode s otcem... To bude docela zábavné a v New Yorku, kde uvidí Marjorii často... Marjoriiny myšlenky byly mnohem dále. Přemýšlela, jak oblékne své družičky... do podzimních barev, do světla žluté s tmavooranžovou a možná že sama bude mít zlaté šaty místo bílých, ačkoliv nic není tak hezkého jako bílé...“* (č. 30/1934)

Anotace: Na konci románu Panenka pro štěstí vyšla anotace na tento román - Život není jen sen, život je i zločin, páchaný zhýralými miliardáři, kteří své prázdné dny tráví v přepychových lázních Palm Beach a udivují svět svými výstřednostmi.

„Nelitovali jsme nákladů a získali tento rafinovaný román pro vás. Již v příští čísle bude zahájen. Nebudete napětím ani spát.“ „... již v příštím čísle na vás čeká ohromné překvapení v podobě skvělého šlágru, který vzbudil světovou sensaci. Je to román „Lesk a bída miliard“, který napsal člen miliardářské rodiny Vanderbiltů. Dostanete se do přepychového prostředí floridské Riviéry, kde miliardy se stýkají se zločinem v rafinovaném prostředí vášní a lásky.“(č. 16/1934)

- 5) Křenovský Miloš: Příběh jednoho týdne in Hvězda československých paní a dívek, 1934, č. 19/1934 – 39/1934.

Autor: Český autor

Počet pokračování: 20

Žánr: Ženský román

Téma: Předstírané zasnoubení se promění ve skutečné, když se dvojice skutečně pozná

Schéma: předstíraný vztah se stane skutečným

Hlavní postavy: Jarka Součková, Bořek „Ivojek“ Novotný, manželé Novotní

Prostředí: Vesnice - vesnické prostředí Mníšku

Děj: Letní román o Jarce Součkové, stenotypistce z Mníšku, která jede na dovolenou. Jarka jede do Mníšku, kde její rodiče hospodaří. Jela autobusem na Zbraslav a chtěla jít zbytek cesty domů pěšky pouze s batohem. V noci jí zastihne bouře, a proto přečká noc v cizí chatě, na kterou narazila, když bouře začala. Chata se zdála být prázdná, ale další den k ní přijde dvojice starších manželů Novotných, kteří tam hledají svého synovce a mylně nabydou dojmu, že Jarka je snoubenka Ivojka – jejich syna inženýra Bořka, který v chatě bydlí. Když Jarka další den dorazí za rodiči, tak jí po několika dnech z čista jasna najde její „ženich“. Bořek předstírá, že je Jarka jeho snoubenkou, aby se jeho rodiče nenaštvaly, a postupně se do sebe zamilují. Jarce se ale předstíraný vztah nelíbí, protože má Bořka ráda, ale on jí neřekl, že on jí také. Proto ho pošle pryč, s tím, že už nebude předstírat zasnoubení. Následně se s jeho rodiči domluví na tom, že má Bořka skutečně ráda a že si ho chce vzít, to ale Bořek netuší a tiše trpí na své chatě.

Konec: Omyl starých manželů Novotných se stal skutečností, o což se sama Jarka dost přičinila, nejdříve měla pocit, že splnila přání staré ženě, aby zmírnila její hněv na synovce Bořka, ale nakonec i jí samotné se to zalíbilo. Jarka se vrátila za Bořkem do jeho chaty a oba se k sobě chovali chladně a odměřeně. Jarka mu sdělí, že jeho teta mu odpustí, jenom když se ožení s dívkou, kterou mu vybrala. Bořek na to řekne, že je to už po šesté, co mu chce teta dohodit nevěstu. Na to mu Jarka řekne, že jestli počítá i jí, tak je číslo pořád pět, protože je to znovu ona, koho mu chce teta dohodit.

- 6) Kyzlinková Marie: *Hlas lidu in Hvězda československých paní a dívek*, 1934, č. 24/1934 – 47/1934.

Autor: Česká autorka

Počet pokračování: 23

Žánr: Ženský román

Téma: Hlas lidu lidi velebí, ale i odsuzuje na základě vlastního mínění

Schéma: nešťastná láska, společenské odsouzení

Hlavní postavy: Lidka Dvořáková, Vojtěch, Karel Záhoř

Prostředí: Vesnice - statek na Lipníku

Děj: Lidka Dvořáková, dědička pěkného statku v Lipníku, osiřela po tragické smrti svých obou rodičů. Nyní na statku hospodaří úplně sama. Uchází se o ni Václav Dočekal, ale ona ho odmítne, protože má ráda šafáře Vojtěcha Pekařena ze statku. Václav proti ní kuje plány a pokouší se o Lidku násilím. Lidka rozčilením omdlí a vyděšený Vojtěch běží pro lékaře, aniž se jí dotkl. Když Lidku vzkřísí, tak se mu v hlavě zrodí ďábelský plán, namluví ubohé Lidce, že jí zneužil, když byla v bezvědomí, aby jí donutil ke sňatku. Lidka mu dá výpověď a najme nového šafáře Karla Záhoře. Oba jsou překvapení, že jsou mladí, ona čekala starého faráře a on starou hospodyni. Karel a Lidka se do sebe postupně zamilují a Lidka mu jedné noci podlehne. Karel poté ale zmizí a Lidka zjistí, že je těhotná a čeká jí výchova nemanželského dítěte. Také se za ní vypraví Vojta a chce jí znovu požádat o ruku, ale po hádce, kdy ho Lidka obviní, že nemá čest, se zhroutí a přizná jí, že jí nezneužil a že pro ni získá Záhoře zpět.

V tomto příběhu jde o zostuzení hlasem lidu, který odsuzuje každého, kdo se jim nezdá. „*Hlas lidu pohrdá svobodnou matkou, ale koří se vypočítavým ženám, které se těžce prohřešují proti zákonům přírody a proti nejvyššímu poslání ženy. A přece – svobodná matka, pečující svědomitě o své dítě a vychovávající nového člověka, jistě si zaslouží spíše úcty, než požívačná, vypočítavá a sobecká žena, která se třeba i za cenu vlastního zdraví brání mateřství!*“ (č. 43/1934)

Konec: Záhoř prožívá muka, protože Lidku opustil a Vojtovi nevěřil, že se musí vrátit, protože je těhotná. Záhoř musel odejít, protože Lidce neřekl pravdu. Už jednou byl ženatý a jeho manželka ho donutila na smrtelné posteli slíbit, že už se podruhé neožení. Záhoř tedy odjel a on i Lidka byli zničení. Po několika měsících ho konečně najde právník, který se ho po jeho zmizení snažil najít. Předá mu dopis od jeho mrtvé ženy, která mu napsala, že po pěti letech bez ženy musel trpět už dost a že ho slibu zbavuje a může se oženit. Za několik dní se Karel a Lidka vezmou a Lidka znovu získá úctu v očích ostatních, ale už se o jejich názor ve skutečnosti nestará a poznala, že hlas lidu není hlasem božím.

7) Navalová Věra: *Oběť lásky* in *Hvězda československých paní a dívek*, 1934, č. 30/1934 – 50/1934.

Autor: Česká

Přeložil: Mája Vinniková

Počet pokračování: 20

Žánr: Ženský román

Téma: Nepřízní osudu se dva lidé, co se milují, neustále rozchází

Schéma: nešťastná láska, bohatství je překážkou

Hlavní postavy: Riana - kněžna Bolská, německý baron Brockreder, kníže Alex Česmský, Gladys, Mít'a Stagin

Prostředí: Cizina – Město - Berlín, Benátky

Děj: Riana, ovdovělá kněžna Bolská, ruská exulantka, našla útočiště u své bývalé chůvy Emičky v Berlíně. Ve společnosti mnoho ruských vyhnanců se seznámila i s knížetem Alexem Česmským. Německý baron Brockreder se do Riany zamiluje, ale ta miluje chudého knížete Česmského. Ten se ale vztahu brání, protože by jí nemohl zabezpečit budoucnost. Riana se proto stane radši jeho milenkou, než ženou bohatého Brockredera. Riana odjede do penzionu, kde se léčí a přitom si píše se Staginem „Mít'ou“, přítelem Alexe. Alex trpí nespavostí, a proto se svým přítelem jedou na Floridu na Palm Beach, a potom na sídlo Black Swan, které patří Gladys, jejich přítelkyni. Alex je z odjezdu Riany neustále nemocný a navíc na sídlo přijede návštěva, žena, která se svých zjeven nápadně podobá Rianě, ale je to Angličanka. Alex se z toho zjevení zhroutí a pokusí se zastřelit, ale přežije to. Po tom se znovu začne radovat z života. Po čase zase Alex potká barona Brockredera s manželkou a Mít'ovi je jasné, že se schyluje k neštěstí. Riana napíše Alexovi dopis, že ho neopustila kvůli tomu, že by si chtěla vzít Brockredera, ale kvůli tomu, aby mu dala svobodu a mohl si vzít Gladys.

*Celý román je psán skrze vyprávění a také dopisy, které si Riana vyměňuje s ostatními nebo ze zápisků, které si píše do svého deníku.

Konec: Alex a Riana se setkají v Benátkách, kde mají několik dní, které můžou společně prožít. Ale Alexova manželka Gladys je těhotná a Alex neví, jestli si vybrat své dítě nebo Rianu. Riana na něj chce připravit lest a poslat ho za jeho ženou, slíbí mu, že za ním přijede, ale přitom chce spáchat sebevraždu. Když už se spolu dva milenci loučí, tak přijde telegram, který oznámí Gladysinu smrt – plavala na širé moře a přecenila své síly a zemřela. Tato tragická smrt ale umožní být milencům, i když zničeným, spolu.

- 8) Radoměrská, M.: Světlo jeho očí in Hvězda československých paní a dívek, 1934-1935, č. 514(36)/1934 – 547(16)/1935.

Autor: Česká

Počet pokračování: 33

Žánr: Ženský román

Téma: Muž najde pravou lásku až po hrozném neštěstí, které od něj ostatní odežene

Schéma: nešťastná láska, předstírání jiné identity

Hlavní postavy: František Nor, Eliška, Světla z Prahy/Milena Lorencová

Prostředí: Město – domov Františka

Děj: František Nor, syn průmyslníka, se s přáteli loučí se svobodou večer před svatbou s Eliškou. Rozjařený přítel ho v žertu postřelí a František přijde o zrak. Slepému Františkovi seženou zkušenou ošetřovatelku Světlu z Prahy. Františkem je kvůli svému zranění na Světlu nepříjemný a protivný, takže mezi nimi zpočátku vzniká nepřátelské napětí. Eliška je rozmazlená slečna, která touží jenom po bohatství a svého snoubence po jeho zranění opustí. Světla je chudá a osamělá dívka a neprozradí, odkud přichází. Počáteční rozbroje mezi Světlou a Františkem přerostou v lásku, která jedné vášnivé noci vyvrcholí. František netuší, jak Světla vypadá, protože jí poznal až poté, co přišel o zrak. Proto, když Světla náhle zmizí a jemu se zázračně vrátí zrak, nemá tušení, koho má hledat. Světla ho opouští kvůli tomu, že ví, že si jí František ve své hlavě zidealizoval a že této představě by se nemohla vyrovnat. František se po čase seznámí s Milenou Lorencovou, do které se zamiluje, ale netuší, že je to jeho milovaná Světla, která tak skrývá svou tajemnou minulost. František je následně rozpolcený mezi svým citem ke zmizelé Světle a mezi láskou k Mileně.

Konec: Světla a František se sejdou nad kolébkou svého syna, kterého společně počali, když byl František ještě slepý. Světla následně utekla, aby se vyhnula hanbě a odsouzení lidí a syna porodila tajně ve Francii v sanatoriu.

„Tu se dali do smíchu, do výbušného smíchu, tryskajícího jako gejzír, radujíce se, že mohli dát průchod svému štěstí, jež je dusilo svou přemírou. Smáli se jako děti, prodchnuti strhující radostí ze života, jenž jim ukázal svou slunnou tvář po dnech těžkých smutků.

Jejich smích hlaholil celým domkem, vyplňoval celý prostor a zjasnil všechny kouty.

Bylo ho všude plno, v pokojích, po chodbě i na schodech... Přece jen happy end.“ (č. 16/1934)

Anotace: „...revolver třeskl a jeho zrak upadl do hlubin temnoty. František Nor, jediný syn továrníka Nora, oslepl... Takový je již začátek napínavého a milostného románu Světlo jeho očí od M. Radoměrské známé autorky „Ženy pod křížem“. Zápletka a děj tohoto našeho

nového románu, láska ošetřovatelky k slepci, zlá a bohatá snoubenka, zoufalé hledání ztracené lásky a bloudění po Evropě – hle, to je jen slabé naznačení bohatosti nového románu, který začne vycházet již příště.“ (č. 35/1934)

4.7) Souhrn románů na pokračování ve sledovaném období

Celkově se v časopisech objevilo 47 románů. Z toho devět bylo z podrobnějšího rozboru vynecháno. Rozebráno a popsáno bylo 38 románů na pokračování, které se objevily ve vybraných ročnících 1925, 1929 a 1934. Je potřeba brát v potaz, že byly vynechané romány, které končily ve vydání na začátku roku, anebo romány, které byly otištěné těsně na konci roku. Zajímavostí je, že počet různých románů v *Listu paní a dívek* postupně spíše klesal a tiskly se pokračování delší, nežli tomu bylo ze začátku, kdy vycházelo několik krátkých pokračování. *Hvězda* zvolila strategii přesně opačnou, v roce 1925 otiskla pouze čtyři romány na pokračování, ale jeden byl výrazně delší a vycházel dlouhodobě.

Redakce romány publikovala s jasnou strategií, kdy ze začátku novinkám ponechávala větší prostor a následně, když už byly čtenářky s dějem i postavami seznámené, tak rozsah zkracovaly a prodlužovaly tak román. Bylo běžné, že konce románu vycházel na půlstránku až několik odstavců. Tuto strategii redakce patrně volily z ekonomického hlediska, kdy se snažily romány uměle protáhnout do dalšího čísla.

Časopis	1925	1929	1934	Počet románů
<i>List paní a dívek</i>	9	8	9	26
<i>Hvězda čes. paní a dívek</i>	4	7	10	21
				47

Příloha č. 24.

Každý z časopisů preferoval romány od jiných zahraničních autorů. *Hvězda* byla více orientovaná na anglosaské autory a v *Listech* se objevovali především němečtí autoři. Přesto je v obou listech znát, že vedle zahraničních románů byli nejčastěji vybíráni domácí autoři a autorky.

Státní příslušnost autora	Počet	Počet pokračování	Počet
Česká	22 (L-12; H-10)	10-15	7
Anglická	4	16-20	10

	(L-1;H-3)		
Francouzská	1 (L-0; H-1)	21-25	5
Německá	9 (L-7;H-2)	26-30	9
Rakouská	1 (L-1;H-0)	31-35	6
Maďarská	1 (L-0;H-1)	36-40	1

Příloha č. 25.

Kmenovou spisovatelkou *Listu* byla Hedwiga Courths-Mahlerová, patřila mezi nejčastěji publikovanou autorku. Byla to německá autorka, která patřila mezi královny na poli červené literatury v období první republiky. Jenom v edici Červená knihovna jí vyšlo 14 románů. Následně už redakce vybíraly romány z domácí produkce, jak je znát z přehledu. Mezi nejoblíbenější autory patřila Marie Kyzlinková, Anna Muttenhubrová (která psala také často pod pseudonymem A. Bělská), Vilém Neubaur. Ve sledovaném období jsem zachytila pouze jeden román od Maryna Radoměrské, ale její největší úspěch přišel až po jejím románu *Světlo jeho očí* v roce 1934. Mužští autoři patřili v tomto žánru k menšině, ale přesto se mezi dva významné spisovatele románů na pokračování řadí Vilém Neubauer a Bohumil Zahradník Brodský.

Z pohledu žánru se *List* snažil pokaždé přidat k ženským románům také alespoň jeden román pro dívky. Na druhou stranu *Hvězda* se soustředila především na ženské romány. Za sledované období otiskl *List* 5 dívčích románů a *Hvězda* pouhé 2 dívčí romány. Toto je způsobené především tím, že se *List* snažil rozšířit řadu svých čtenářek také o mladší dívky a následně pro tyto romány vytvořil i vlastní tištěnou edici knih pro dívky. *List* měl také rubriku přímo pro děti, takže zde je patrná jeho snaha o to, aby časopis mohly číst mladší i starší ženy a mohly je využít také pro pobavení svých dětí.

Celkový výpis všech autorů/autorek a románů, které se ve sledovaném období objevily:

Autor	Počet románů	Romány
Courths-Mahlerová Hedwiga	5	<i>U cizích lidí, Čistá láska vítězí, Román krásné Dory, Bez lásky mateřské, Katuščino štěstí</i>
Kyzlinková Marie	3	<i>Rozvedená, Hlas lidu, Nejvzácnější poklad</i>

Mittenhubrová Anna	3	<i>Za hlasem srdce, Zlato v ohni, Štěstí vstříc</i>
Bohumil-Zahradník Brodský	2	<i>Stíny života, Životem vedla je láska</i>
Neubauer Vilém	2	<i>Maltézské náměstí, Poledničky</i>
Altayová M.	1	<i>Děvče z Ameriky</i>
Ballestrem F. A.	1	<i>Muška v jantaru</i>
Bernhardová Marie	1	<i>Na bludných cestách</i>
Bocková Iva	1	<i>Její srdce</i>
Drahorádová-Lvová Sína	1	<i>Dva světy</i>
Eliášová B. M.	1	<i>Na stříbrných křídlech</i>
Elzerová Markétka	1	<i>Miluji tebe, ženo má!</i>
Gréville Henry	1	<i>Láska, které neumírá</i>
Hanstein O.	1	<i>Osudem štvaná</i>
Hradecká, Hana	1	<i>Holčičky</i>
Hüttlová Jaromíra	1	<i>Zaslíbená země</i>
Kauer A.	1	<i>Její první muž</i>
Králova Jana	1	<i>Život je sen</i>
Kraslová Nasťa	1	<i>Eliška dobývá svět</i>
Křenovský Miloš	1	<i>Příběh jednoho týdne</i>
Martin Jan	1	<i>Panenka pro štěstí</i>
Merrellová	1	<i>Srdce zrazená</i>
Navalová Věra	1	<i>Oběť lásky</i>
Nováková Mája	1	<i>Srdce na rozcestí</i>
Oestérenu W.	1	<i>Tajemství paní Evy</i>
Pedlerová Markéta	1	<i>Muž s minulostí</i>
Radoměrská, M	1	<i>Světlo jeho očí</i>
Riddellová Fl.	1	<i>Kletba tropů</i>
Roden Josef	1	<i>Martička kouzelnice</i>
Rucková Berta	1	<i>Muž či žena</i>
Snaith J. C.	1	<i>Všemi zbožňovaná Amarita</i>
Schicková-Rosenbergová Malvína	1	<i>Dva světy</i>
Schirokauera Alfreda	1	<i>Mezi láskou a manželství</i>
Šmejkal J. V	1	<i>Osudy krásné Aiši</i>

Špálová Sonja	1	<i>V d'ábelském úsměvu</i>
Tippmanová Marie	1	<i>Hela a Honza</i>
Vanderbilt Cornelius	1	<i>Lesk a bída miliard</i>

Příloha č. 26.

Jako nejzajímavější na románech na pokračování bylo sledování tématu, děje a schématu. Určitá schémata se v řadě románů opakovala a byly si nápadně podobná, protože autoři už věděli, jakým stylem příběhu čtenářky nejlépe zaujmout. Všechna vyzorovaná schémata jsem dala dohromady a porovnávala, jak často se opakovala. U některých příběhů bylo nosných schémat více, protože šlo většinou o velmi spletité a komplikované příběhy, kam se autorky snažily vložit co nejvíce fabulačních zvrátů. Mezi nejčastější a neočekávanější patřilo schéma nešťastné lásky, v tomto případě jsem schéma nešťastné lásky pojala jako jednostrannou lásku jedné postavy ke druhé, kdy spolu dvojice v jistém okamžiku mohla být, ale navzájem nevěděli o svých citech. Jako druhé nejčastější nosné schéma byl použit motiv rozvodu, kdy se jedna z hlavních postav musela rozvést s někým jiným, aby dosáhla svého štěstí. Tento motiv rozvodu byl pro postavu obzvláště komplikovaný, protože v očích společnosti kleslo její společenské postavení.

Využitá schémata a jejich četnost:

Schéma	Počet
Nešťastná láska	16
Rozvod	8
Předstírání jiné identity	6
Trestný čin	6
Nalezení ztraceného rodiče	5
Bohatství je překážkou	5
Předstíraný vztah/Nešťastné manželství se napraví	5
Dětská láska	4
Společenské odsouzení	4
Smrt hlavní postavy	4
Snaha o manželství kvůli bohatství	3
Exotické dobrodružství	2
Sociální původ je překážkou svatbě	1
Nemanželské děti	1

Velice zajímavě autoři využívali motiv předstírání identity. V jednom případě šlo o dívku, která shakespearovsky předstírala převlečení za muže a nechala se najmout jako šofér. Se svým zaměstnavatelem navázala tedy přátelský vztah jako „muž s mužem“ a následně ho jako tajemná žena okouzila na společenských večírcích. Klasicky totiž autoři pojali toto schéma spíše jako pomůcky k napínavému konci, kdy se zamilovaná dvojice musela z různých důvodů rozdělit a ženy následně předstíraly, že jsou někdo jiný (většinou tajemná bohatá dáma) a svojí skutečnou identitu odhalili až na konci příběhu.

Trestný čin byl v románech využíván především ke krádežím nebo vraždám soka, ale hlavní postavy zde byly obviněné buď omylem anebo neměly na výběr. Skuteční zloději a vrazi byli především vedlejší postavy, které se tímto snažili rozdělit ústřední dvojici. Schéma nalezení jednoho rodičů nebo i celé rodiny se objevovalo často u dějových zvrátů, kdy se ústřední dvojice chtěla zasnoubit, ale nepřítomnost rodičů mu v tom buď bránila anebo sňatku zabránil právě jeden z rodičů, který se až do této chvíle ukrýval a nechtěl být nalezen, protože byl morálně zahanben.

Jednou ze sociálních překážek, která hlavní dvojici bránila v tom být spolu, byla otázka bohatství a sociální nerovnosti. Také chudoba jednoho a bohatství druhého dvojici rozdělovalo, ale ke konci příběhu už peníze pozbyly na významu. Společenské odsouzení autoři využívali v příběhu, kdy se na ženy nahlíželo s opovržením, protože nebyly vdané, měly nemanželské děti nebo opustily svou rodinu.

Dívčí romány byly spojované hlavně s motivem dětské lásky, kdy se do sebe dvojice zamilovala už v dětském větu a následně se seznámily v dospělosti. Nebo se starší a zkušenější muž ujal mladé dívky, protože ta nemohla hledat vhodného ženicha mezi svými vrstevníky, takže nebylo ničím neobvyklým, že mělo staršího partnera.

Pouze v jednom případě byl porušený stereotyp šťastného konce a to v románu *Osudy krásné Aiši*, tento exoticky ladění román byl ale pojatý spíše jako pohádka, kdy se hlavní protagonista s umírající Aišou na konci ožení těsně předtím, než umře. Následně na své dobrodružství s nostalgií a láskou vzpomíná. V ostatních příbězích častokrát jedna z hlavních postav také zemře, ale vždy se najde další hlavní protagonista, díky kterému hrdinka získá svůj šťastný konec.

Závěr

V této diplomové práci byly rozebrány romány na pokračování ve vybraných ročnících časopisu *List paní a dívek* a *Hvězda československých paní a dívek*. Do sledovaného období patřily romány vycházející v roce 1925, 1929 a 1934. Zábavní tisk se ve dvacátých letech dvacátého století stal kulturním fenoménem, proto se na trhu objevuje více periodik, které se soustředily pouze na ženy. Časopisy *Hvězda* a *List paní a dívek* se staly hlavními představiteli listů pro ženy, kde vycházely romány na pokračování.

Romány na pokračování v první republice vydával téměř každý časopis, noviny nebo rozhlasový týdeník, ale v časopisech pro ženy se objevovaly dva specifické žánry – červená knihovna neboli román pro ženy a dívčí román. Koncern *Melantrich* měl na trhu dominantní pozici, jak na poli ilustrovaných magazínů, tak mezi týdeníky. *Hvězda* (1925-1945) byla ilustrovaný týdeník a patřila mezi nejpoblárnější týdeník své doby, v roce 1929 dosáhla nákladu až 900 000 výtisků. Týdeník *List paní a dívek* (1924-1943) vycházel od listopadu 1924 v Brně v nakladatelském podniku *Rodina* pod vedením Artura Vaňouse. Nakladatelství *Rodina* se soustředilo především na publikaci triviálních ženských a dívčích románů.

Ani jeden z ilustrovaných časopisů se nezaměřoval na náročná témata, ale spíše na poutavé romány pro ženy. Pro tyto romány se po čase vžilo označení červená knihovna, ale publikované byly také romány pro dívky. Redakce se snažily vybírat takové romány, aby co nejvíce uspokojily své čtenářky. Příběhy proto musely splňovat určitá kritéria – ústřední dvojice se musela potýkat s řadou nástrah, než mohlo dojít ke šťastnému konci, ke kterému tradičně vždy došlo.

Jako hlavní je nutné uvést celkový počet románů, který se v časopisech za sledované období objevil. Šlo o 47 románů, z toho jsem jich devět pro jejich menší zásah do daného ročníku vyřadila. Podrobněji jsem tedy sledovala 38 románů na pokračování. Sledovala jsem podrobněji především jejich schéma, ve kterém jsem se snažila najít shodné prvky, které by byly obecně uplatnitelné.

Kmenovou spisovatelkou *Listu* byla Hedwiga Courths-Mahlerová, v edici Červená knihovna jí vyšlo 14 románů. Mezi další oblíbené autory patřila Marie Kyzlinková, Anna Mutenhubrová (pseudonym A. Bělská), Vilém Neubaur, Maryna Radoměrská a Bohumil Zahradník Brodský.

Děj románů byl tvořen na základě stereotypů, kdy základem byla milostná zápleтка. Postavy samotné musí být vystavěné s jasnými charakterovými vlastnostmi. Tyto modely postav zůstávají stejné, ale mění se sociální původ hrdinů, intriky i tajemná minulost, která tvoří dramatický děj. Nešlo zde tedy o vyšší literaturu, ale spíše o konzumní produkt, který autoři tvořili na základě požadavků čtenářek. Autoři, kteří psali romány přímo pro časopisy, tak brali ohled na rozsahové limity a grafickou podobu rubrik a mohli tak přizpůsobit děj požadovanému počtu pokračování. Bylo nutné využít narativní a kompoziční prostředky, které dokáží udržet zájem čtenářů a zkombinují tak v jednotlivých částech podobnou míru napětí. Schéma příběhů zůstávala podobná a tyto společné prvky usnadňovaly čtenářkám orientaci v příběhu. Vše záviselo na originální zápleťce a základních fabulačních zvratech. Sociální fabule v sobě zahrnuje všechna schémata, která zamilované dvojici bránila v tom být spolu, už kvůli jejich sociálnímu původu nebo odsouzení společností, ale také kvůli bohatství jedné z postav či trestného činu, který postavám bránil ve štěstí. (Pozorovaná schéma v příbězích: trestný čin, bohatství je překážkou, sociální odsouzení, sociální původ je překážkou ke svatbě, nemanželské děti, prostituce). Velmi oblíbenou je také fabule, kdy zde šťastnému konci brání samotná dvojice a jejich zpočátku negativní city vůči sobě. V příbězích se proto nejčastěji objevuje právě schéma nešťastné lásky. Také ale častokrát příběh stojí právě na rozvodu nebo na nešťastném manželství, které se po čase promění ve šťastné, protože postava až po řadě útrap a neštěstí pozná, že vedle sebe má skutečně cenného partnera. Vývojová fabule je tvořena tak, že postava se musí pro šťastný konec určitým způsobem vyvinout a dospět, a to buď vlastním přičiněním, nebo náhlou událostí zvenčí. Jde například o schéma, kdy jedna z postav předstírá jinou identitu nebo se setká se svou dětskou láskou, kterou se pokouší získat. Smrt jednoho z hlavních hrdinů je také velkým hybatelem děje, protože není v průběhu děje jasné, kdo vlastně bude hlavní milostná dvojice. Toto bylo běžné především pro dívčí romány, kdy se v období dospívání příběh dramaticky neustále proměňoval. V příbězích se často také objevuje motiv ztraceného rodiče, který se náhle objeví a promění celý průběh děje.

Autoři různě kombinovali schémata tak, aby co nejvíce zaujali čtenářky. U většiny románů na pokračování bylo nosných schémat několik, protože děj byl komplikovaný a autoři se snažili o co největší dramatičnost a co nejvíce fabulačních zvrátů. V těchto románech pro ženy se dala nešťastná láska očekávat jako nejčastější schéma, což se skutečně potvrdilo, ale vždy to bylo rozšířené ještě o několik dalších zvrátů. Jako druhé nejčastější schéma byl použit motiv rozvodu, toto měl nejspíše na svědomí nový rozvodový zákon, který byl zaveden po vzniku

republiky, takže se tento prvek do románů postupně dostával čím dál tím více, protože postupně stoupala rozvodovost i ve skutečném životě žen.

Jedním z nejzajímavějších schémat bylo předstírání jiné identity. V jednom případě šlo o dívku, která shakespearovsky předstírala převlečení za muže a nechala se najmout jako šofér. Následně se její zaměstnavatel zamiluje do tajemné dívky, kterou potkává na večírcích, aby na konci příběhu zjistil, že šlo o jeho šoféra.

Zajímavě bylo využité společenské odsouzení, kdy se na ženy nahlíželo s opovržením proto, že nebyly vdané, měly nemanželské děti nebo opustily svou rodinu. Trestný čin se v románech využíval především jako omyl anebo nespravedlivé obvinění, v případě jedné z hlavních postav. Skuteční zločinci byli především vedlejší postavy, které se snažili zabránit očekávanému šťastnému konci. Jednou z hlavních překážek, která hlavní dvojici bránila v tom být spolu, byla otázka bohatství a sociální nerovnosti, ale ke konci příběhu se tento problém zázračně vyřešil.

Dívčí romány byly postavené především na schématu dětské lásky, kdy se do mladičké dívenky zamilovat vyžralý muž anebo se konečně naplnila dívčina láska z dětství k muži, který byl dříve nedostupný. *List paní a dívek* se snažil k ženským románům současně vydávat alespoň jeden dívčí román, aby si na své přišly čtenářky všech věkových kategorií.

Po přečtení všech románů na pokračování je jasné, že autoři a autorky tyto příběhy tvořily podle jistých stereotypů a dokázaly tak ve čtenářkách vzbudit pocit nedočkavosti a vzrušení, kdy lačnivě čekaly na další pokračování. Většina příběhů je postavená na podobných základech, ale postavy, schémata i prostředí jsou mistrně obměňované tak, že pokaždé přináší jiný milostný pár, který směřuje ke svému šťastnému konci. Jak moc byly čtenářky obeznámené s žánrem červené knihovny, dokazuje soutěž „Napište román“, kterou spustila *Hvězda* v roce 1925 s románem *Životem vedla je láska* od úspěšného autora Bohumila Zahradníka-Brodského. Podle obrázků měly čtenářky uhodnout, jak bude příběh pokračovat a znaly tak hlavní fabulační zvraty, přesto si každá příběh přetvořila jedinečně podle sebe. Na tomto příkladu jde vidět, že i autorky románů pro ženy tvořily příběhy podle zavedeného vzorce, který pouze obměnily o různé sociální prostředí, postavy a překážky.

Summary

The aim of my diploma thesis is to analyze sequel novels in selected volumes of two magazines for women published in the first Czechoslovak Republic – *List paní a dívek* and *Hvězda československých paní a dívek*. Selected volumes were published in 1925, 1929 and 1934. Novels were easy to read and main themes were always focused on love story. These novels are named after edition *Červená knihovna*. This edition published love novels for women. The name is characteristic just for czech media.

Number of analyzed sequel novels were 47. I counted every novel, which was published during tracked period of time. But 9 novels were eliminate from deeper analyze because they started too late or too early in selected volume. Main focus was on patterns of story. These patterns were mostly stereotypical because it helped readers to orientate in plot and they knew what to expect. Plot was always full of twists, but ending was traditionally closed with happy end. There are three main patterns which are typical for women's stories during first half of the century. It was model of social inequality, model of no-love from start and model of uprising. Model of social inequality were dividing main pair with issue, that one of them was from upper class and other one was not. There were various combinations of the inequality. Model of no-love was most wildly used. Main pair were typically feeling negative emotions against each other from start. Sometime it was arranged marriage and it was about their journey how they find love for each other after time. Model of uprising was used for female character and her emotional mature – journey from vanity to wisdom.

The result of analyzed novels contains summary of most important data and their comparison with focus on repetitive patterns which were based on stereotypes of sequel novels in women's magazines.

Bibliografie

1. Primární zdroje:

List paní a dívek. Praha: Rodina, 1925.

List paní a dívek. Praha: Rodina, 1929.

List paní a dívek. Praha: Rodina, 1934.

Hvězda československých paní a dívek. Praha: Melantrich, 1925.

Hvězda československých paní a dívek. Praha: Melantrich, 1929.

Hvězda československých paní a dívek. Praha: Melantrich, 1934.

2. Publikace:

BARTOŠ, Josef. *Úvod do metodiky historického bádání a nauky o pramenech.* Olomouc: Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, 1999.

BEDNAŘÍK, Petr, KOPPLOVÁ Barbara. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti.* Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3028-8.

BERÁNKOVÁ, Milena; KŘIVÁNKOVÁ, Alena; RUTTKAY, Fraňo. *Dějiny československé žurnalistiky*, 3. díl, Český a slovenský tisk v letech 1918 - 1944. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Novinář, 1988.

BULÁNEK, František. *Spisovatel, novinář a člověk Jan Morávek.* Praha: Melantrich, 1948.

BUREŠOVÁ, Jana. *Proměny společenského postavení českých žen v první polovině 20. století.* Olomouc: Univerzita Palackého, 2001.

FORT Vladimír, OPELÍK Jiří a MERHAUT Luboš. *Lexikon české literatury: osobnosti, díla, instituce.* Vyd. 1. Praha: Academia, 1985 - 2008. ISBN 978-8020015-723.

GREBENÍČKOVÁ Růžena. *O literatuře nízké, závadné a masové.* In: Literatura a fikční světy. Československých spisovatel: Praha, 1996.

HOCH Karel. *Dějiny novin a časopisů. II. Od roku 1860 do doby současné* In: Československá vlastivěda. VII. Písemnictví. Praha, 1933.

HOLUBEC, Stanislav. *Lidé periferie. Sociální postavení a každodennost pražského dělnictva v meziválečné době.* Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2009.

JANÁČEK Pavel. *Literární brak: Operace vyloučení, operace nahrazení, 1938–1951*. 1. vyd. Brno: Host, 2004. ISBN 80-7294-129-1.

KONČELÍK Jakub, VEČEŘA Pavel, ORSÁG Petr. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-698-8.

KUBÍČEK, Jaromír a kolektiv. *Česká retrospektivní bibliografie*. Řada 2, Časopisy. Díl 2. Časopisy české republiky 1919–1945. Část 1. Bibliografie. Sv. 1 A–K. Brno: Sdružení knihoven ČR: Moravská zemská knihovna, 2006–2007.

KUBÍČEK, Jaromír a kolektiv. *Česká retrospektivní bibliografie*. Řada 2, Časopisy. Díl 2. Časopisy české republiky 1919–1945. Část 1. Bibliografie. Sv. 2 L–S. Brno: Sdružení knihoven ČR: Moravská zemská knihovna, 2006–2007. Edice K (Ústav pro českou literaturu AV ČR). ISBN 80-857-7847-5.

KUNC Jaroslav. *Slovník soudobých českých spisovatelů 1918-1945, krásné písemnictví v letech 1918-1945*. Praha: Orbis, 1945.

LAW Graham, MORITA Norimasa. *The Newspaper Novel: towards an international history*. In: Media History, Vol. 6, No. 1, 2000.

LENDEROVÁ Milena, JIRÁNEK Tomáš, MACKOVÁ Marie. *Z dějiny české každodennosti: život v 19. století*. Praha: Karolinum, 2009.

LENDEROVÁ Milena. *Žena v českých zemích od středověku do 20. století*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008.

MOCNÁ, Dagmar. *Červená knihovna: studie kulturně a literárně historická: pohled do dějin pokleslého žánru*. Vyd. 1. Praha: Paseka, 1996, 240 s. ISBN 80-718-5075-6.

MOCNÁ, Dagmar; PETERKA Josef. *Encyklopedie literárních žánrů*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2004, 699 s. ISBN 80-718-5669-X.

MODLESKI, Tania. *Loving with a Vengeance: Mass-produced Fantasies for Women*. Michigan: Archon Books, 1982.

MERHAUT Luboš (vedoucí red.), zpracoval autorský a redakční kolektiv. *Lexikon české literatury P-Ř*. Praha: Academia, 2008.

MERHAUT Luboš (vedoucí red.), zpracoval autorský a redakční kolektiv. *Lexikon české literatury 4/II, U-Ž*. Praha: Academia, 2008.

NÜNNING Ansgar; TRÁVNÍČEK Jiří, HOLÝ Jiří. *Lexikon teorie literatury a kultury*. Brno: Host, 2006.

OKKER Patricia. *Social Stories: The Magazine Novel in Nineteenth-century America*. University of Virginia Press: Virginia, 2003.

OPELÍK Jiří (vedoucí red.), zpracoval autorský a redakční kolektiv. *Lexikon české literatury, M-O*. Praha: Academia, 2000.

PACHMANOVÁ Martina. *Neznámá území českého moderního umění: Pod lupou genderu*. Praha 2004.

PAPOUŠEK, Vladimír a kolektiv. *Dějiny nové moderny 2 – Lomy vertikál*. Praha: Academia, 2014.

Povídka, román a periodický tisk v 19. a 20. století: sborník příspěvků ze symposia pořádaného oddělením pro výzkum literární kultury ÚČL AV ČR v Praze 13. -14. října 2004. Vyd. 1. Editor Michal Jareš, Pavel Janáček, Petr Šámal. Praha: ÚČL AV ČR, 2005, 275 s.

SIROVÁTKA, Oldřich. *Ach, ta láska: průvodce po české brakové literatuře*. Praha: Melantrich, 1984.

SIROVÁTKA, Oldřich. *Literatura na okraji*. Praha: Československý spisovatel, 1990.

SOLDAN Fedor. *O literárním braku*. Praha: Tivot a práce, 1941.

SUK Pavel. *List paní a dívek a Hvězda čsk. paní a dívek jako symboly prvorepublikových časopisů pro ženy* in *Česká novinářka: K postavení a obrazu novinářek v českých médiích*. Editoři: Jan Jirák, Barbara Köpplová, Radim Wolák. Portál: 2011, Praha.

ŠALDA, Jaroslav. *Budování tisku*. Praha: Eva, 2001.

VLAŠÍN, Štěpán (ed.). *Slovník literární teorie*. Praha: Československý spisovatel, 1984.

3. Online zdroje:

Lenka Penkalová. *Rubriky pro ženy v denním tisku 20. let 20. století a jejich autorky: Olga Fastrová, Marie Fantová, Milena Jesenská, Staša Jílovská a Zdena Watterssonová*. Disertační práce. Praha, 2011.

Diana Štelová. „*Budu světlem tvých očí*“ aneb výstavbová schémata a stereotypy tzv. červené knihovny. Bakalářská práce. Praha, 2014.

Filip Pospíšil. *Může přijít revival seriálových románů* in Krásná literatura v novinách. [online] www.advojka.cz 07/2009. [cit. 15. 04. 2018] Dostupné z:

<https://www.advojka.cz/archiv/2009/7/krasna-literatura-v-novinach>

www.psp.cz/eknih/rejstrik/jmenny/index – přejato z Petra Ondřejová: *Ženy v československém parlamentu 1918 - 1938*, magisterská diplomová práce, Masarykova univerzita v Brně, Brno: 2006.

Demografická příručka – 2016. Rodinný stav obyvatel starších 15 let podle výsledků sčítání lidu v letech 1921–2011. Český statistický úřad ČSÚ. [online] www.czso.cz 2016. [cit. 19. 01. 2018] Dostupné

z: <https://www.czso.cz/documents/10180/45948568/130055170304.pdf/573b46a6-bce6-459a-a061-de2665ac0645?version=1.0>

Demografická příručka – 2016. Vdané ženy podle pětiletých věkových skupin podle výsledků sčítání lidu v letech 1930–2011. Český statistický úřad ČSÚ. [online] www.czso.cz 2016. [cit. 19. 01. 2018] Dostupné z:

<https://www.czso.cz/documents/10180/45948568/130055170307.pdf/1eb98ea4-3685-4677-8824-554e29485bda?version=1.0>

Teze Diplomové práce

Schickova
H

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce																	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:																	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Srbecká Tereza	Razítko	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">Univerzita Karlova</td> <td style="text-align: right;">podatelny:</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">Fakulta sociálních věd</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="font-size: small;">Došlo dne:</td> <td style="text-align: center; font-size: large;">26-05-2017</td> <td style="text-align: right; font-size: small;">-1-</td> </tr> <tr> <td style="font-size: small;">Čj:</td> <td style="text-align: center; font-size: large;">2491</td> <td style="font-size: small;">Příloh:</td> </tr> <tr> <td style="font-size: small;">Přiděleno:</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Univerzita Karlova		podatelny:	Fakulta sociálních věd			Došlo dne:	26-05-2017	-1-	Čj:	2491	Příloh:	Přiděleno:		
Univerzita Karlova		podatelny:															
Fakulta sociálních věd																	
Došlo dne:	26-05-2017	-1-															
Čj:	2491	Příloh:															
Přiděleno:																	
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 1. Ročník (2016)																	
E-mail diplomantky/diplomanta: tsrbecka@hotmail.com																	
Studijní obor/forma studia: Mediaální studia magisterské kombinované																	
Předpokládaný název práce v češtině: Román na pokračování ve vybraných ročnících dvou prvorepublikových časopisů pro ženy – <i>List paní a dívek</i> a <i>Hvězda československých paní a dívek</i>																	
Předpokládaný název práce v angličtině: Sequel novel in selected volumes of two magazines for women published in the first Czechoslovak Republic – <i>List paní a dívek</i> and <i>Hvězda československých paní a dívek</i>																	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013) (diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí) LS 2018/2019																	
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků):																	
<p>Tématem této diplomové práce bude historická obsahová analýza románů na pokračování ve vybraných ročnících dvou prvorepublikových časopisů pro ženy. Romány budou čerpány z časopisu <i>List paní a dívek</i> a z časopisu <i>Hvězda československých paní a dívek</i>. Období, které bude rozebíráno bude z paralelních vydání časopisů z roku 1926, 1929 a 1935. Na románech na pokračování mě bude zajímat především děj, postavy a také autoři. V obou časopisech se vyskytují dva až tři romány na pokračování, které mají rozsah dvou až čtyř stran. Tyto dva časopisy, <i>List paní a dívek</i> a <i>Hvězda</i>, byly vybrány proto, že jde o konkurenční listy, které soutěžili o stejnou skupinu čtenářek a stálou část jejich obsahu tvořily povídky a romány na pokračování. V časopise <i>List paní a dívek</i> vycházely například tyto romány: <i>Bez lásky mateřské</i> a <i>Román krásné Dory</i> od H. C. Mahlerové, <i>Zlato v ohni</i> od A. Mittenhubrové, <i>Z deníku malé Věrky</i> od Malvíny Schickové-Rosenberherové, <i>Miluji tebe, ženo má</i> od Markétky Elzerové. V časopisu <i>Hvězda československých paní a dívek</i> se objevovaly například tyto romány: <i>Stíny života</i> od Bohumila Brodského, <i>V ďábelském úsměvu</i> od Sonji Špálové, <i>Martička kouzelnice</i> od Josefa Rodena. Z toho příkladu lze vypožorovat, že v <i>Listu</i> se vyskytovalo více zahraničních autorek, především německých, zatímco v <i>Hvězdě</i> se častěji objevovali čeští autoři a autorky.</p> <p>Románem na pokračování a červenou knihovnou se ve svém díle zabývala Dagmar Mocná. Také už bylo zpracováno téma ohledně postavení novinářek. Román na pokračování už byl rozebírán také, ale šlo o odlišné listy a roky vydání.</p>																	
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků):																	
<p>Cílem této diplomové práce je rozbor románu pro ženy v prvorepublikových časopisech pro ženy. Tyto romány byly vydávány za cílem přitáhnout a udržet ženské čtenářky, byl jim vymezen hlavní prostor a v listech vycházelo několik románů na pokračování současně. V <i>Listu</i> měly tyto romány důležitou spojitost také s vydavatelstvím <i>Červená knihovna</i>, která patřila pod nakladatelství Rodina. Hlavními cílem bude určit, jaké děj, téma a postavy romány obsahovaly.</p>																	

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

Úvod

- 1) Tisk během první republiky
 - 1.1) Obraz a životní postavení ženy
 - 1.2) Časopisy pro ženy
- 2) Román na pokračování
 - 2.1) Charakteristika románu na pokračování
 - 2.2) Autoři
 - 2.3) Hlavní hrdinka
 - 2.4) Dějová linie
- 3) List paní a dívek
 - 3.1) Charakteristika
 - 3.2) Romány na pokračování v roce 1925
 - 3.3) Romány na pokračování v roce 1929
 - 3.4) Romány na pokračování v roce 1934
- 4) Hvězda československých paní a dívek
 - 4.1) Charakteristika
 - 4.2) Romány na pokračování v roce 1925
 - 4.3) Romány na pokračování v roce 1929
 - 4.4) Romány na pokračování v roce 1934
- 5) Srovnání a zhodnocení románů

Závěr

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

List paní a dívek. Praha: Rodina, 1926, 1929, 1934

Hvězda československých paní a dívek. Praha: Melantrich, 1926, 1929, 1934

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Diplomová práce bude zpracován historickou obsahovou analýzou románů na pokračování. ve vybraných ročnících, také historickým výzkumem, zkoumáním dokumentů, vyhledáváním informací a prací s prameny. Teoretická část se bude skládat z historického kontextu beletrie v periodikách pro ženy. Praktická část se bude snažit o analýzu románů na pokračování ve vybraných ročnících. Na románech bude rozebírán zejména děj, hlavní postavy, téma, autoři a autorky.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

MOCNÁ, Dagmar. Červená knihovna: studie kulturně a literárně historická: pohled do dějin pokleslého žánru. Vyd. 1. Praha: Paseka, 1996, 240 s. ISBN 80-718-5075-6.

Knihna rozebírá ženskou četbu, která se objevovala v periodickém tisku, kterou prezentuje na ukázkách. Chronologický rozbor začíná na začátku devatenáctého století a na červenou knihovnu se dívá také z hlediska její popularity i z historicko-kulturního hlediska.

MOCNÁ, Dagmar. Encyklopedie literárních žánrů. 1. vyd. Praha: Paseka, 2004, 699 s. ISBN 80-718-5669-X

Tato publikace obsahuje genologické fenomény z české literatury, kde zachycuje nejdůležitější období od počátku až do současnosti. Žánry jsou zde rozebírány tak, aby vystihly význam, který pro českou literaturu mají.

FORST, Vladimír, OPELÍK Jiří a MERHAUT Luboš. Lexikon české literatury: osobnosti, díla, instituce. Vyd. 1. Praha: ACADEMIA, 1985 - 2008. ISBN 978-8020015-723

Encyklopedické dílo, které obsahuje jména autorů od prvních záznamů až do roku 1945. Součástí lexikonu jsou ale také časopisy, sborníky, almanachy a literární skupiny a nakladatelství.

BEDNAŘÍK, Petr, JIRÁK Jan a KÖPPOVÁ Barbara. Dějiny českých médií: od počátku do současnosti. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3028-8
Tato kniha rozebírá historický vývoj médií od středověku až po současnost, takže se zabývá také jednotlivými periodiky, nakladatelstvími a novináři, kteří budou v této práci figurovat.

NOVÁK, Arne. Přehledné dějiny literatury české od nejstarších dob až po naše dny. Brno: Atlantis, 1995, 1804 s. ISBN 80-710-8105-1
Kniha obsahuje historii literatury od starší doby literatury až po literaturu dneška. Jde o základní dílo, které obsahuje stručné dějiny české literatury.

Povídka, román a periodický tisk v 19. a 20. století: sborník příspěvků ze symposia pořádaného oddělením pro výzkum literární kultury ÚČL AV ČR v Praze 13. -14. října 2004. Vyd. 1. Editor Michal Jareš, Pavel Janáček, Petr Šámal. Praha: ÚČL AV ČR, 2005, 275 s. Edice K (Ústav pro českou literaturu AV ČR). ISBN 80-857-7847-5.

Tato publikace je sborníkem příspěvků, které se zabývají především periodickým tiskem a jeho spojitostí s beletrií. Příspěvky od autorů se soustředí především na povídky a romány, které se objevily ve společenských, politických nebo denních listech.

Kulka, Tomáš: Umění a kýč, Praha, Torst, 1994
Kniha se zabývá definicí kýče a následně se věnuje všeobecné problematice hodnocení uměleckého díla, které následně aplikuje na různé umělecké žánry.

Bartoš, J. Úvod do metodiky historického bádání a nauky o pramenech. Olomouc: Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, 1999
Kniha seznamuje čtenáře s problematikou historického bádání a podrobně probírá zásady a postupy, které je vhodně uplatnit během práce s prameny.

Odborné články:

The Newspaper Novel: towards an international history GRAHAM LAW and NORIMASA MORITA, Waseda University, Tokyo, Japan

The Tulsa Center for the Study of Women's Literature: What We Are Doing and Why We Are Doing It
Author(s): Germaine Greer Source: Tulsa Studies in Women's Literature, Vol. 1, No. 1 (Spring, 1982), pp. 5-26 Published by: University of Tulsa

Review: Conceptualizing Women's Literary History: Reflections on the Norton Anthology of Literature by Women Reviewed Work(s): The Norton Anthology of Literature by Women by Sandra M. Gilbert and Susan Gubar Review by: Sandra A. Zagarell Source: Tulsa Studies in Women's Literature, Vol. 5, No. 2 (Autumn, 1986), pp. 273-287 Published by: University of Tulsa

The New Woman: Changing Views of Women in the 1920s Author(s): Estelle B. Freedman Source: The Journal of American History, Vol. 61, No. 2 (Sep., 1974), pp. 372-393 Published by: Oxford University Press on behalf of Organization of American Historians

Andrea Schlottman. The serial nove: a brief history. [online]. [vid. 2017-50-21]. Dostupné z: <https://booksonthewall.com/blog/serial-novel-a-brief-history/>

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

KARLOVÁ, Věra. *Román na pokračování v českém tisku v období 1945 – 1948*. Diplomová práce, 2013. Univerzita Karlova v Praze

Datum / Podpis studenta/ky

26.05.2017 Srboček T.

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

22.5.2017 Barbora Kofflerová

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Seznam příloh

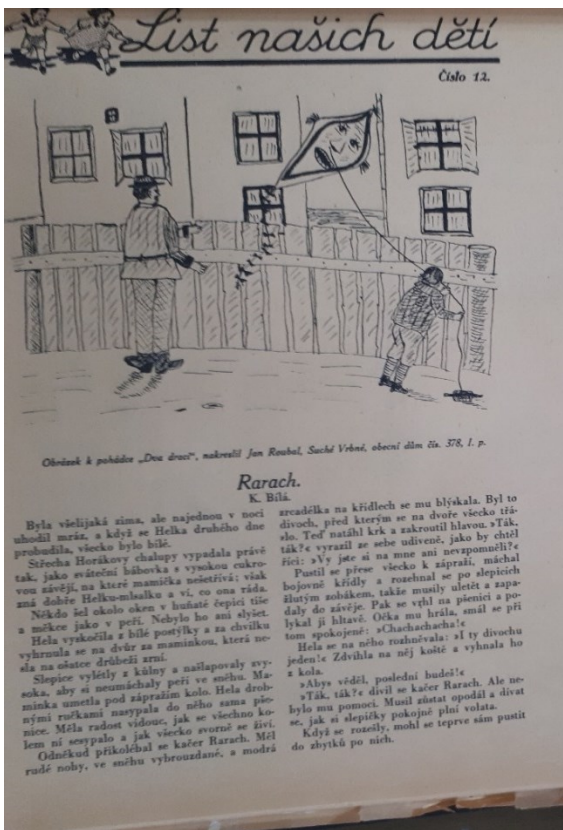
- Příloha č. 1: Přehled zastoupení žen v parlamentu československé republiky od roku 1918 až do roku 1939. (Tabulka)
- Příloha č. 2: Statistika rodinného stavu mužů a žen v roce 1921 a 1930. (Tabulka)
- Příloha č. 3: Statistika vdaných žen podle pětiletých věkových skupin podle výsledků sčítání lidu v letech 1930–2011. (Tabulka)
- Příloha č. 4: Titulní strana *List paní a dívek* 1925 (Obrázek)
- Příloha č. 5: Edice Červená knihovna v roce 1929 (Obrázek)
- Příloha č. 6: Ukázka kresby v *List našich dětí* (Obrázek)
- Příloha č. 7: Titulní strana *List paní a dívek* 1934 (Obrázek)
- Příloha č. 8: Náklad na titulní straně *Hvězdy* 1935 (Obrázek)
- Příloha č. 9: Náklady listů vycházejících v nakladatelství Melantrich v roce 1930. (Tabulka)
- Příloha č. 10: Titulní strana *Hvězdy* 1925 (Obrázek)
- Příloha č. 11: Titulní strana *Hvězdy* 1934 (Obrázek)
- Příloha č. 12: Přehled románů a autorů v *Listu paní a dívek* v roce 1925. (Tabulka)
- Příloha č. 13: Přehled románů a schématu v *Listu paní a dívek* v roce 1925. (Tabulka)
- Příloha č. 14: Přehled románů a autorů v *Listu paní a dívek* v roce 1929. (Tabulka)
- Příloha č. 15: Přehled románů a schématu v *Listu paní a dívek* v roce 1929. (Tabulka)
- Příloha č. 16: Přehled románů a autorů v *Listu paní a dívek* v roce 1934. (Tabulka)
- Příloha č. 17: Přehled románů a schématu v *Listu paní a dívek* v roce 1934. (Tabulka)
- Příloha č. 18: Přehled románů a autorů v *Hvězdě* v roce 1925. (Tabulka)
- Příloha č. 19: Přehled románů a schématu v *Hvězdě* v roce 1925. (Tabulka)
- Příloha č. 20: Přehled románů a autorů v *Hvězdě* v roce 1929. (Tabulka)
- Příloha č. 21: Přehled románů a schématu v *Hvězdě* v roce 1929. (Tabulka)
- Příloha č. 22: Přehled románů a autorů v *Hvězdě* v roce 1934. (Tabulka)
- Příloha č. 23: Přehled románů a schématu v *Hvězdě* v roce 1934. (Tabulka)
- Příloha č. 24: Přehled počtu zpracovaných románů. (Tabulka)
- Příloha č. 25: Přehled národnosti autorů a autorek a počtu pokračování. (Tabulka)
- Příloha č. 26: Přehled autorů a počtu románů, které jim vyšly ve sledovaném období. (Tabulka)
- Příloha č. 27: Tabulka schémat a jejich četností v románech. (Tabulka)

Priloha č. 4 - List 19/1925

Priloha č. 5 - List 52/1929

Priloha č. 6 - List 12/1925

Priloha č. 7 - List 18/1934

Priloha č. 8 - Hvězda 14/1935

Priloha č. 10 - Hvězda 26/1925

Priloha č. 11 - Hvězda 5/1934